

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izbaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna cena 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

JUTRO

Jalovo modrovanje

Medtem ko se na zapadu razvija evropsko silovita vojna za bodočo svetovno usodo, imajo sodružniki naših revij in tednikov še dovolj prilike za pisanje člankov in razprav o vseh mogočih domačih in mednarodnih vprašanjih. Ideološka in strankarska kanonada iz papirnatih topov je kajpak mnogo prijetnejša, kakor to, kar doživlja vedno več narodov naše celine. Čeprav imamo premmno pomisleke zoper nekatere oblike in rezultate neumornega bojevanja z bolj ali manj duhovitimi besedami, bi vendar prosili usodo, da nam nakloni prav do konca tako obliko bojevanja, pod pogojem seveda, da se bomo z njo čudežno izognili vsem nevarnostim in nepoškovani zaveslali v boljše in varnejše čase.

Če se bo to zgodilo in če bodo bodoči zgodovinarji kdaj prelistavali naše kulturne revije in politične liste, tedaj ne vemo, čemu se bodo bolj čudili: ali naši izredni sreči, ali pa članom, ki so jih v najtragičnejšem razdobju novejših evropske zgodovine pisali nekateri znani in neznani slovenski publicisti. Videli bodo n. pr., s kakšno idilično neskrbnostjo in za intelektualce tako značilno — pri nekaterih narodih med tem že katastrofalno — ideološko zavzetostjo in omejenosti so spremljali ti znani in neznani pisce eno največjih tragedij Evrope. Saj nočemo reči, da nekateri med njimi niso po svoje razgledani in v dogmah svojega svetovnega nazora dobro poučeni. Saj ne pravimo, da ne znajo tako, kakor se spodobi, citirati na pr. Marxa in Engelsa in koga drugega iz istega ideološkega občestva (da vzamemo samo en primer). So pa med njimi razne vrste naivnosti. Eden iz vrst mladine vidi na pr. rešitve domovine v tem, da se razpuste vse stranke in izločijo iz javnega življenja vsi izkušeni politiki. Zanj je politika samo mladinsko igrišče in država mora skrbeti zgolj za boljšo bodočnost mladine. So tudi taki, ki pošiljajo slovenski mladini nekaka apostolska pisma; ne moremo reči, da ta pisma ne bi bila povprečno dobro stilizirana in da ne bi bilo v njih poleg plev kaj zrnja. Nerodno je samo to, da prihajajo mnoge dobre misli prepozno in da sedanji čas, ko se vsi gibljemo na tanki skorji vulkana, ni ravno primeren za taka modrovanja. V Jugoslaviji se že več kakor dvajset let pišejo približno taki članki s premmnimi novimi in stariimi idejami. Sedanja zgodovinska kriza pa žal kaže, da težišče usodnih izprememb ni v lepih besedah in duhovitih idejah, marveč v odločnih, jasnih in dobro pripravljenih dejanjih.

V neki naši reviji čitamo članek, ki se trudi dokazati vso nesposobnost in skoraj že kazensko odgovornost liberalne demokracije za današnji položaj. Nič ne bo trdil, da je ta sistem najboljši izmed mogočih in da bi bil za vse čase kos vsem nalogam. Toda medtem ko pisec modruje o svetovnem položaju približno tako, kakor se lahko vidi na pr. s perspektive kakega drugega kontinenta, se položaj njegovega naroda, ki je stisnjen v geopolitično mnogo nevarnejši prostor na zapadu ne rešuje drugje kakor na tem prostoru. In naš sodobni razmišljalec gre mirno preko dejstva, da teorije, ki jih zagovarja, ne dopuščajo svobodnega izživljanja malih narodov, jim sploh ne priznavajo pravice do obstoja.

Drug publicist se zopet duhovito bavi s problemom Srednje Evrope in pravi, da je usoda našega naroda tesno povezana zgolj s Srednjo Evropo, torej ne z Balkanom. Prav isto teži zastopajo nekateri publicisti v soseshah, kjer imajo že zdavnaj izdelan Naumannov načrt Srednje Evrope. Da bi v bodoči Srednji Evropi, ki bo zgrajena na načelu moči, bil naš narod brezupna quantité négligeable in da je naša stvarna rešitev samo na Balkanu, to se zdi duhovitimi publicistom preveč vsakdanja, časnikarska in obrabljena misel. »Zivilisationsliteraten«, kakor je nekoč imenoval Thomas Mann politikujoče pesnike, prezirajo preproste in jasne resnice, ker mislijo, da je treba tudi za politiko liričnih navdahnjenj in novih besed.

Nekemu drugemu publicistu se zdi, da je bila naša državna stavba že izpočetka napačno zgrajena in da nismo to, kar smo takrat mislili, da smo. Tudi o tem bi se dalo modrovati (prav za prav se glede tega jalovo prepričamo že več kot dvajset dolgih let), toda ponekod v inozemstvu se pojavljajo enaki glasovi, a z namenom, da bi mi bili tako, kar tam hočejo.

»Jalovo modrovanje«, tako je zažvižgal nekdo iz zbora sodobnih publicistov glede izjav, ki jih je priobčilo »Jutro« iz vrst slovenskih kulturnih delavcev. Pisca se najbrž zdi sramotno preprosta misel, da bi bilo treba v teh časih vzpodbujati k narodni disciplini, k državljski zavednosti in moralni pripravljenosti našega ljudstva. Ljudje njegove vrste so sploh od sile

Nova fronta na reki Loire

Francozi se korak za korakom umikajo proti jugu — Umakniti so se morali tudi iz Verduna in dela severnega odseka Maginotove črte

Na velikem bojišču med morjem in Maginotovo linijo, kjer se je bila orjaška desetdnevna bitka za Pariz, je nastopilo trenutno zatišje. Francoske armade se korak za korakom umikajo proti jugu, kjer bodo zavzele najbrže ob reki Loire nove položaje. Obenem se izvaja pregrupacija francoskih čet, katerim prihajajo na pomoč novi angleški oddelki, ki so čividno že prevzeli levo krilo bojišča na spodnji Seini in tam že prihli v spopade z nemškimi četami. Nemška poročila govore o lokalnem razsulu francoskih divizij, ki so se bile borile med Meuso in Aisno, francoska poročila pa zatrjujejo, da se je generalisimu Weygandu posrečilo rešiti glavno francoskih armad z odrejenim strateškim umikom proti jugu.

Nemške armije, ki so si z nadčloveškim požrtvovanjem izsilile pot od Somme in reke Aisne proti Parizu so najbrž tudi potrebne pregrupacije, posebno še, ker se bojna črta vedno bolj širi. Na drugi strani pa se nemške čete z vsakim korakom proti jugu vedno bolj oddaljujejo od svojih baz za preskrbo. Frontalni napad nemških svežih divizij iz Siegfriedove linije na severni del Maginotove črte govori za to, da hoče nemško vrhovno vodstvo z njim razbremeniti doslej tako angažirane divizije med Kanalom in Maginotovo črto. Po nemških poročilih je ta napad imel že del-

ne uspehe, pri čemer pa ni izključeno, da so bili Francozi že pripravljani na umik v tem predelu, ker bi sicer lahko prihli v nevarnost obkolitve.

Poleg frontalnega napada na Maginotovo črto pri Posaarju so se odigravale v noči od petka na soboto in včeraj najbolj krvave borbe v okolici Verduna, kjer so nemški napadalni oddelki zavzeli utrdbo Vaux, kakor že enkrat pred 25 leti v svetovni vojni, ter mesto Verdun s starim gradom. Verjetno je, da se bo francoska vojska morala v kratkem umakniti iz vsega severnega dela Maginotove črte.

Na sredozemskih bojiščih še ni znanomati večjih operacij na kopnem. Zaenkrat so še vedno v akciji predvsem letalske sile, ki bombardirajo na obeh straneh razne postojanke in važnejše objekte. V akcijo sta pričeli posegati tudi zavezniška in italijanska mornarica, ki bosta igrali v bodoče sigurno še veliko vlogo v operacijah v sredozemskem področju.

V razporedu strateških položajev in moči v Evropi se je med dramatskimi vojnimi operacijami na zapadu preko noči izvršila na Baltiku dalekosežna akcija Sovjetske Rusije, ki je zavzela skoraj neomejen oblast nad Litvo ter s tem pridobila v strateškem pogledu silno važno postojanko.

naj bi prišle iz Londona. Nobena takšna vest pa ni bila poslana iz Londona in je preiskava pokazala, da je te govortice razširil nemški radio.

Pred novo nemško mirovno ofenzivo

London, 15. junija s. (Reuter) Podtajnik angleškega propagandnega ministrstva Nicolson je izjavil snoči, da pričakujejo sedaj angleški krogi nove mirovne ofenzive s strani Nemčije. Nicolson misli da bo sedaj nemška vlada poskusila morda prepričati angleški in francoski narod, da ju nima namena podjarmiti, temveč da hoče Anglijo in Francijo samo razorožiti. Anglija naj bi tudi še nadalje obdržala svoj imperij, razen onih kolonij, ki bi si jih Nemčija hotela sama pridržati. Toda Nemčija bi po

Nicolsonovem mnenju postavila obenem zahtevo, da Anglija opusti svoj demokratiški sistem vladavine in sprejme vlado, ki bi jo imenoval Berlin. Prav tako bi morala Anglija svoje vojno brodogovje prepustiti Nemčiji in Italiji.

K takemu načrtu je pripomnil Nicolson, da je sicer padec Pariza res velik uspeh za Nemčijo in udarec za zaveznike, da pa mora kmalu priti trenutek, ko bo nemškimi mehaniziranim in motoriziranim kolonom pri njihovem prodiranju zmanjkalo goriva in se ne bodo mogle več udeleževati. Francija je lahko sigurna, da ji bo prišla Anglija z vsemi sredstvi na pomoč. Sedanja vojna se ne bo odločila na kopnem, temveč na morjih in v zraku, ko bosta angleški imperij in Amerika z vsemi silami posegla v borbo. Sedanja vojna se je pričela kot vojna strojev, končala se bo pa kot vojna značajev.

Vlada v Bordeauxu

Iz Toursa, ki so ga Nemci že dvakrat napadli z letali, se je francoska vlada preselila v južno Francijo

London, 15. jun. s. (Reuter) Zadnja poročila iz Francije javljajo, da je bil sedaj tudi Tours, ki je služil od ponedeljka dalje kot začasna francoska prestolnica, evakuiran.

Včeraj so nemška letala dvakrat napadla Tours. Dan je bil letalski alarm in francoska lovška letala so stopila v akcijo.

Berlin, 15. jun. s. (DNB) Posebni poročevalce ameriškega radijskega sistema Columbia javlja snoči iz Francije, da se je francoska vlada včeraj iz Toursa preselila v Bordeaux.

Važne politične odločitve na vidiku

London, 15. jun. s. (Reuter) Nocoj je v novi francoski začasni prestolnici, ki oficielno ni znana, važna seja francoske vlade pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Pred sejo je imel ministrski predsednik Lebrun konferenco z vrhovnim poveljnikom zavezniške vojske generalom Weygandom.

Uradno javljajo, da francoska vlada do večera še ni prejela od predsednika Roosevelta odgovor na drugi apel za pomoč, ki ga je v četrtek poneli poslat ministrski predsednik Reynaud. V zavezniških krogih pa poudarjajo, da zavezniški nujno potrebuje ameriške pomoči.

Marseille, 15. junija. I. Francoska vlada je imela danes popoldne neke v južni Franciji sejo, ki ji je predsedoval predsednik francoske republike Lebrun. Navzoči so bili tudi vrhovni poveljniki celokupne francoske vojske generalisim Weygand, poveljniki vojske mornarice admiral Darlan in poveljnik vojnega letalstva general Vuillemin. Predsednik francoske vlade Reynaud in vrhovni poveljnik celokupne francoske vojske general Weygand sta podrobna poročala o političnem in vojaškem položaju.

Na seji so bili sprejeti silna važni sklepi. Poučeni krogi trde, da bo sedanja francoska vlada ostala na svojem mestu in da bo prevzela vso odgovornost tudi za daljnosežne sklepe, ki jih bo sprejela v interesu Francije in njenega bodočega svetovnega poslanstva.

Marseille, 15. junija. I. (Havas) Seja francoske vlade pod predsedstvom predsednika francoske republike Lebruna je trajala od 16. do 19.45. Na seji so proučili vse politični in vojaški položaj francoske vojske in Francije.

O seji nocoj ni izšlo nobeno uradno poročilo. Seja se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Pomoč Amerike

Odstop nadaljnega vojnega materiala — Amerika bo izdelala na leto 50.000 letal in veliko število tankov in oklopnih avtov

Washington, 15. jun. s. (Reuter) Predsednik Roosevelt je imel danes daljši razgovor z angleškim veleposlanikom lordom Lothianom in francoskim veleposlanikom. Vsebinska razgovora ni znana.

Washington, 15. junija. AA. (Havas) Novi Reynaudov poziv je prispel v Washington. Takoj nato je odšel zunanji minister Hull v Belo hišo, kjer je imel sestanek s predsednikom Rooseveltom.

Predstavniki angleško-francoske komisije za nabve je izjavil, da je francoska vlada podpisala včeraj pogodbe za nabave vojnega materiala v vrednosti več milijonov dolarjev.

Washington, 15. jun. z. »Exchange Telegraph« poroča, da je Roosevelt ponovno izjavil, da bo storil vse, da bo nudila Amerika zaveznikom čim izdatnejšo in čim hitrejšo pomoč. Danes je imel Roosevelt zopet več ur trajajočo konferenco z vodilnimi ameriškiimi industrijci, s katerimi je razpravljal o pospešeni izdelavi oklopnih avtomobilov, tankov, zlasti pa letal. Produkcija naj bi se pospešila tako, da bi mogli izdelati letno najmanj 50.000 letal ter odgovarjajoče število tankov in oklopnih avtomobilov. Predstavniki zavezniške nakupovalne komisije je danes novinar-

Jem izjavil, da je ameriška vlada odstopila zaveznikom nadaljnje zelo znatne količine orožja, municije in letal.

Washington, 15. junija. AA. (Reuter) Veleposlanika Velike Britanije in Francije sta po svoji konferenci s predsednikom Rooseveltom sporočila, da so nekateri točke pojasnjene, da pa še ni nič določenega glede dopolnilne pomoči Zedinjenih držav za zaveznike.

Stališče Turčije

Ankara, 15. junija. AA. (Reuter) Narodna republikanska stranka je odobrila vladno politiko v današnjem položaju. Uradno sporočilo bo verjetno objavljeno v kratkem. Zdi se, da bo Turčija zavzela stališče spoštovanja obstoječih pogodb in da ne bo sprejela za zdaj odločnih ukrepov, temveč bo čakala razvoj dogodkov.

Churchill bo govoril

v terek o položaju

London, 15. junija. AA. (Reuter) Fravijo, da bo ministrski predsednik Churchill podal izjavo o splošnem vojnem položaju na torkovi seji spodnje zbornice. Izjava bo podana tudi v zgornji zbornici.

Francosko vojno poročilo

Bitka v Normandiji se nadaljuje — Povečan nemški pritisk v Champagni — Srdito bombardiranje v Alzaciji in Loreni

Nekje v Franciji, 15. junija. AA. (Reuter) Sročnje poročilo francoskega vrhovnega poveljstva pravi:

Na vsem bojišču od morja do Ardenov se bitka nadaljuje, toda na gotovih točkah z manjšo srditostjo. Umik čet pariške armade, ki je bil napovedan v današnjem sporočilu, je bil izveden po naših načrtih. Naše čete so večkrat izvedle protinapade.

Sovražnik je davi začel zelo srdit napad s oklopnimi enotami in letalstvom na naše položaje zapadno od Saare. Napad je bil odbit z velikimi izgubami.

V noči med 13. in 14. junijem so posebne formacije povodnih letal bombardirale in zažgale številne rezerve tekočega goriva na ozemlju Benečije. Druga formacija je metala letake nad Rimom. Naše vojne ladje so bombardirale industrijske naprave in železniške proge na italijanskem primorju.

Današnje vojno poročilo pravi:

V Normandiji se bitka nadaljuje na področju zapadno od Louviera in Evreuxa. Kar se tiče Pariza, so naše čete v najlepšem redu izvršile premik, ki ga je ukazalo poveljstvo. V Champagni je sovražnik še povečal pritisk v smeri proti St. Dizieru. V teku so srđiti boji. Na bojišču v Alzaciji in Loreni srđita bombardiranja v zaledju.

Marseille, 15. junija. Nocojšnje poročilo francoskega vrhovnega poveljstva navaja v bistvu to-le:

Na bojišču zapadno od Pariza je položaj v glavnem neizpremenjen. Pritisk prednjih oddelkov sovražnika pri Romillyju in proti Chaumontu se je tekom današnjega dne stopnjeval. Na Alzaksem se je nekaterim nemškimi oddelkom pri Neu-Breischachu (južnozpadno od Kolmara), posrečilo prekorčiti Reno, ne da bi jim pri tem uspelo naskočiti naše postojanke ob Maginotovi obrambni črti.

Vojaška konferenca

Nekje v Franciji, 15. junija. AA. (Reuter) Posebni dopisnik agencije Reuter v Franciji piše: Poveljniki britanskih čet na Francoskem, general Gort, je imel včeraj konferenco s šefi francoske vojske. Razgovarjali so se o ukrepih, ki jih je treba izdati v sedanjem trenutku. V pooblaščenih krogih izjavljajo, da je položaj za zdaj še nejasen. Izdani so bili zelo važni strateški odloki in bodo v najkrajšem času objavljene. Končno pravijo, da ni nobenih znakov panike ali malodušja med prebivalstvom.

Pariz pod novim gospodarjem

Curik, 15. jun. z. Danes se je vrnil iz Pariza dolgoletni dopisnik »Neue Zürcher Zeitung«, ki opisuje v listu zadnje dneve v Parizu pred vkorakanjem nemških čet.

redkobesedni in sramežljivi, če je treba izpričati neomajno državljsko zavest in voljo do obrambe naših tal. Pozabljajo, da je sedaj unum necessarium gola obramba in rešitev hiše, v kateri smo, in da bo pozneje še vedno prilika, da se izboljša njen notranji red in njen socialni ustroj. Nekaterim »ideologom« ni in ni jasno, da sedaj ne gre več ne za Vraza in ne za Prešerna, ne za ta ali oni izmed včerajšnjih programov, marveč za to, ali bomo ali ne bomo! Ni dvoma, da se je v teh dveh desetletjih mnogo zamudilo in da je dovolj povoda za razna razočaranja. Vse to pa se da popraviti, če bomo na svojih tleh sami odločevali. Med viharjem tudi kmet ne seje. Samo zakrknjeni ideolog meče v vihar svoja raz-

Akcije francoskih letal

Pariz, 15. jun. br. (Havas) Francosko letalsko ministertvo je objavilo davi naslednji komunikacije:

Skupine francoskih vojnih letal so tudi v teku včerajšnjega dne uspešno nadaljevali svoje akcije. Težki in lažji bombniki so bombardirali ceste ter kolone vojaštva in transportov v neposrednem zaledju sovražne fronte. Na vseh točkah fronte so bili bombardirani tudi oddelki sovražnih oklopnih vozov ter razpršeni, deloma pa uničeni. Francoski lovci so štillili bombnike pri njihovih akcijah ter ponovno posegali v borbo. Izvidniška letala so do gnala, da veliki bencinski tanki in Dunkerque še vedno gore.

Izmišljene vesti

o separatnem miru

London, 15. junija. AA. (Reuter) Pooblaščen krogi zanikajo kot popolnoma neutemeljene vesti, po katerih naj bi Francozi mislili na separatni mir. Takšne govortice so se očitno pojavile v Ameriki in

diralna semena, kakor da je prav v sedanjih usodnih trenutkih to edina potrebna in koristna setev.

»Jalovo modrovanje« — tako žvižgajo kosi iz nekega revialnega grma onim, ki so hoteli v teh časih prispevati svoj delež k utrditvi zavesti, da smo in da hočemo biti. Kako bi oni uredili naš problem v tem izpremenjenem svetu, približno vemo (ali vsaj skušami žrtvami bore za svoje interese in mi žrtva mi bore za svoje interese in svoje cilje, ne bodo hodile v to grmovje po recepte in žvižganje iz njega nima zanje niti ene lepih gesel. Skratka, vse, kar ni sedaj posvečeno obrambi obstoja naroda in države je močno podobno šepetanju v vihar, torej jalovo kakor le kaj na svetu.

Nemško vojno poročilo

Maginotova črta južno od Saarbrückena prebita, nemške čete v Verdunu, prodiranje med doljno Seino in Meuso

Berlin, 15. jun. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je opoldne objavilo naslednje vojno poročilo:

Zasledovanje sovražnika na področju med doljno Seino in Meuso se povsod nadaljuje. Razsulo premaganih francoskih armij je vedno večje. Na raznih krajih so se brez boja vdali oddelki sovražne vojske. Zadnje dni so se organizirali novi oddelki iz v naglici združenih ostankov premaganih divizij in rezervnih čet. Od 5. junija do večera je število ujetnikov naraslo na 300.000, zaplenjenih vojnih potrebščin pa še ni mogoče pregledati.

Pariz je bil večeraj brez boja zavzet in docela zaseden. Na gradu Versaillesu, na katerem je bila leta 1871. oblikovana nemška usoda, leta 1919 zapečatena nemško poveljstvo, se vije nemška državna vojna zastava.

Južno od Argonskega lesa je bil nasprotnik vržen proti jugovzhodu in odinjen iz smeri, v katero se je umikal.

Dne 14. junija so nemške letalske formacije vseh vrst orožja na posarski fronti v velikem številu napadle Maginotovo črto. Ves dan so s bombami vseh velikosti obsipale utrdbene naprave, utrdbe, topniške in pehotne postojanke kakor tudi kolone na pohodu. Oddelki vojske so istočasno prodrali, močno podpirani od topništva, v utrdbeno bojno področje Maginotove črte in iztrgali sovražniku mnogo utrdbenih objektov. Močna skupina utrdb Saaralbern-Ouest je bila zavzeta. Na področju Verdun-Metz-Belfort, so bili izvedeni učinkoviti letalski napadi na zbirališča čet in njihove razvrstitevne operacije, na železnice in ceste. Mnogo železniških vlakov je bilo uničenih, mnogo železniških prog je bilo razdejanih.

Tudi v ostali Franciji so dosegle skupine naših bombnikov dozne uspehe pri napadih na letališča, važne železniške proge in unikajoče se kolone sovražne vojske.

V noči na 15. junij so sovražna letala znova vpadla v zapadno in jugozapadno Nemčijo ter pri tem brez načrta metala bombe, ne da bi zadela vojaške objekte.

Skupne izgube sovražnega letalstva so znašale v teku večernega dne 43 letal. Od teh je bilo 13 sestreljenih v letalskih spopadih, 9 od protiletalskega topništva,

ostala pa so bila razdejana na vzletiških. Izmed naših letal se jih 5 ni vrnilo. Izgube sovražnega letalstva dne 13. junija so se po naknadnih ugotovitvah dvignile za nadaljnjih 10 na 29, izgube našega letalstva pa za 4 na 6.

Na področju okrog Narvika, kjer sta se zadnje dni brez boja vdala Harstad in Narvik, je oddelek izbranih planinskih čet, ki je 2. junija s področja pri Fauskeju prišel prodirati po neprehodnem ozemlju proti severu, prišel 13. junija v stik s skupino pri Narviku.

Berlin, 15. junija. br. (DNB) Nemški radio je objavil danes ob 18.30 naslednje posebno vest:

Iz glavnega stana nemškega vrhovnega poveljnika poročajo, da so nemške čete po napadu na trdnjavo Verdun jurisale iz svetovne vojne znani fort Vaux, na severu oddal pa zavzele fort Maar. Pri nadaljnjem prodiranju proti Verdunu so po prebitju prednjih utrdbenih črt na obeh straneh Maara zavzele mesto in citadelo Verdun. Istočasno so po hudih borbah prebile v široki fronti Maginotovo utrjeno črto južno od Saarbrückena.

Odlifikovani nemški admirali

Berlin, 15. junija. AA. (DNB) Voditelj rajha in vrhovni poveljnik oborožene sile je odlikovaval na predlog vrhovnega poveljnika vojne mornarice velikega admirala Raederja z viteškim železnim križcem, admiralu Karlsa, podadmiralu Litensa in kontraadmiralu Sunta zaradi zaslug pri pohodu na Norveško.

Hachove in Tisove čestitice Hitlerju

Praga, 15. junija. AA. (DNB) Predsednik češkomoravskega protektorata dr. Hacha je poslal voditelju rajha in državnemu kancelarju Hitlerju čestitke o priliki vkorakanja nemških čet v Pariz

Berlin, 15. jun. s. (DNB) Slovaški predsednik dr. Tiso je poslal o priliki zavzetja Pariza kancelarju Hitlerju naslednjo brzojavko: Neprestani veliki uspehi nemške armade, ki so dosegli višek z zavzetjem

Hitler o „peti koloni“

Izjava vodje rajha ameriškemu publicistu Wiegandu

New York, 15. junija. AA. (DNB) Vodja rajha in državni kancelar Hitler je te dni sprejel ameriškega publicista Karla Wieganda, ki mu je postavil več vprašanj. Na vprašanje, kaj je s tako zvano »peto kolono«, je vodja Nemčije odgovoril:

Ne morem si nič določene predstavljati pod tem pojmom. »Peta kolona« ne obstaja nikjer, razen v možganih gotovih fantov in kot strah, ki so si ga izmislili gotovi propagandisti, ki imajo svoje posebne cilje. Če nesposobne vlade spravijo najprej svoje narode v vojno, nato pa pretrpe strašen zlom, je razumljivo, da bi rade prevalele krivdo na koga drugega. Glavni namen te krilatice je ta, da se izoblikuje gotov formuliran pojem za opozicijo, ki mora biti naravno v vsaki državi. Te opozicije nimajo nobene zveze z Nemčijo, ker so to ali najekstremnejši nacionalisti ali internacionalno orientirani komunisti, pacifisti ali drugi nasprotniki vojne. Ker se politikom teh držav ne po-

sreči na dostojen in pošten način zlomiti opozicijo v lastni državi, obtožujejo te opozicijske elemente veleizdaje. Na ta način poskušajo pod plaščem patriotizma skrivati svoje protipravne politične metode, ki jih pred svetom opravičujejo z groznim pojmom »peta kolona«, ki so si ga oni sami izmislili.

Naši sovražniki bodo to vojno izgubili. Izgubili jo bodo ne zaradi tega, ker bi pri njih obstojala neka »peta kolona«, temveč zaradi tega, ker imajo korumpirane, brezvestne ali omejene politike. Izgubili jo bodo zato, ker imajo slabo vojno organizacijo, in ker imajo slabo vrhovno poveljništvo. Nemčija bo dobila to vojno, ker nemški narod ve, da je njegova stvar pravična. Dobil jo bo zato, ker sta nemška vojna. Dobil jo bo zato, ker sta nemška vojništvo najboljša, in zato, ker imamo najboljšo vojsko in smo vojaško najbolj pripravljeni.

Angleško vojno poročilo

Novo angleške čete so na zapadnem bojišču že posegle v boj — Nemci napadajo Maginotovo črto

London, 15. jun. s. (Reuter) Iz današnjega francoskega jutranjega vojnega poročila je razvidno, da se nemško prodiranje nadaljuje proti zapadu in vzhodu od Pariza. Francoske čete so se v dobrem redu in po načrtu umaknile na jug Pariza. V zapadnem sektorju fronte, kjer javlja poročilo o bojih zapadno od Louviersa in Evreuxa, so uspešno posegle v borbo nove angleške čete, ki so pravkar prispele preko Kanala. Na vzhodu omenja francosko vojno poročilo, da se približujejo Nemci Troyesu in St. Dizieru. To pomeni, da se nemški oddelki oddaljujejo od Pariza proti vzhodu, očitno z namenom, da napadejo Maginotovo črto iz zaledja. Na drugi strani pomeni tudi omemba težkega bombardiranja v Alzaciji in Loreni, da so Nemci očitno pričeli z napadom na Maginotovo črto.

Letalski napadi na Porenje in Porurje

London, 15. jun. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja: Angleški bombniki so večeraj zopet nudili zavezniki vojskam aktivno pomoč v borbi in sicer zlasti v odesku južno od Seine. Nadalje so bili izvedeni napadi na nemško letališče pri Mervilleu. Štiri angleška letala se niso vrnila s teh poletov. Tekom noči so angleški bombniki ponovili bombne napade in sicer na vojaške objekte v Nemčiji. Izbrani so bili za napade cilji vojaškega pomena v Porurju in Porenju. V južnozpadni Nemčiji so bila uspešno bombardirana zbirališča nemških čet v Badenu. Dve angleški letali se nista vrnila s teh poletov.

Včeraj zgodaj jutraj so letala obalnega poveljstva uspešno bombardirala zalogo municije v pristanišču v Bergenju na Norveškem. Vsa letala s tega poleta so se vrnila.

Novi vpoklici v Angliji

London, 15. jun. s. (Reuter). Danes so bili v Angliji registrirani rezervisti, stari 28 let. Na ta način se je angleška vojska zopet povečala za 280.000 mož. Prihodnjo soboto se mora javiti k registraciji letnik 1929.

Abrial in Blanchard angleška plemiča

London, 15. jun. s. (Reuter). Kralj Jurij VI. je odlikovaval več francoskih častnikov z visokimi angleškimi odlikovanji.

Med drugimi sta bila branilec Dunkerquea, admiral Abrial in general Blanchard ne samo odlikovana, temveč tudi povzdignjena v angleški plemiški stan.

Komunistična stranka v Avstraliji razpuščena

Canberra, 15. junija. s. (Reuter). Avstralska vlada je zaradi subverzivnega delovanja prepovedala 9 organizacij v Avstraliji. Med njimi je komunistična stranka in sedem fašističnih društev. Imetje razpuščenih organizacij bo v smislu zakona konfiscirano.

Zvesto na strani Francije

London, 15. junija s. (Reuter) Tako kanadska kakor južnoafriška, avstralska in novozelandska vlada so večeraj po padcu Pariza brzojavno obnovile svoja zagotovila francoski vladi, da bodo še nadalje ostale trdno ob strani Francije v borbi. Kanadski ministri predsednik Mackenzie King je poslal francoskemu ministrskemu predsedniku Reynaudu brzojavko, v kateri zagotavlja, da se Kanada jasno zaveda, kaj je v sedanjem trenutku potrebno. Poskrbela bo, da bo materialna in gospodarska pomoč stavljena brez odloga Franciji na razpolago.

Južnoafriški ministri predsednik Smuts je brzojavil Reynaudu da se je Južna Afrika pripravljena do zadnjega boriti za svobodo, enako kakor Francija. Južna Afrika bo storila vse, da odvzame Franciji del bremena v sedanjih vojni. Brzojavke slične vsebine sta poslala Reynaudu avstralski in novozelandski ministri predsednik.

Vojaški dopusti v Švici ukinjeni

Bern, 15. jun. br. (SDA). Vojaško poveljstvo je odredilo, da se do nadaljnjega ukinejo vsi vojaški dopusti. Zabrani so tudi dosedaj običajni nedeljski obiski svojcev.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

PRVI SPOPADI V ALPAH IN AFRIKI

Italijanske čete zasedle nekaj krajev na francoskem ozemlju, ob egiptski meji pa so bili angleški napadi zadržani — Prvi pomorski spopad v Sredozemlju

Rim, 15. jun. br. Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je danes opoldne objavilo naslednje vojno poročilo:

Na alpski fronti so vojne sile operirale nadalje po določenem načrtu. Nekaj krajev onstran meje je bilo zasedenih. Poskus sovražnika, da bi preprečil to akcijo, je bil odbit. Nekaj sovražnih vojakov je bilo ujetih.

Dne 13. zjutraj so se edince naše vojne mornarice srečale s sovražnim brodom, sestavljenim iz križark in rušilcev, ter se z njim spopadle. V borbo so posegle tudi baterije na ligurski obali. Torpedovka »Calatafina« je zadela dva velika rušilca ter enega izmed njih potopila. Na ligurski obali so sovražne granate udarile v nekaj krajev ter je bilo nekaj ljudi ubitih in ranjenih.

Naše vojno letalstvo je kljub slabemu vremenu znova učinkovito napadlo vojaške objekte na Malti. Obenem je bilo izvedenih mnogo izvidniških poletov nad sovražnimi postojankami. Naši hidroavioni so potopili eno sovražno podmornico.

V italijanski Severni Afriki je sovražnik z močnimi oklopnimi oddelki znova napadel naše postojanke na egiptski meji. Napadi so bili zadržani. Naše letalstvo je razvilo učinkovite akcije ter je doseglo s strojnimi in malimi bombami v nizkih poletih pomembne rezultate. Nad tuzijskim področjem je naše letalstvo razvilo živahno izvidniško akcijo.

V italijanski Vzhodni Afriki je letalstvo izvedlo več napadov in mnogo izvidniških poletov onstran meje. V noči na 13. je v več valovih napadlo pomorsko in letalsko bazo Aden. Več objektov je bilo zadetih v polno. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno, eno naše letalo se ni vrnilo v svoje oporišče. Večeraj popoldne so skupine naših letal napadle letalsko oporišče Waihr. Tri letala so bila uničena na letališču. Posamezni objekti so bili močno poškodovani. Vsa letala so se povrnila v svoja oporišča.

Dne 12. junija popoldne in v noči na 13. so angleška letala bombardirala vas Gohin in luko Asab, ne da bi napravila kako večjo škodo.

Sovražna letala so ponoči izvedla tudi več napadov na nekatera mesta v srednji in severni Italiji.

Milan, 15. junija. AA. »Corriere della Sera« objavlja članek, v katerem pravi med drugim:

Kar se tiče intervencije Italije, je naravno, da njene akcije v začetku ne morejo biti tako bliskovite kot so akcije nemške vojske. Tudi ni mogoče pričakovati operacij širših obsegov. Nemške sile so bile zbrane v glavnem na enem bojišču, medtem ko so italijanske sile razdeljene na raznih točkah strateškega pomena. Toda čim dalje se bodo operacije razvijale, tembolj popolna bo slika in vpliv italijanske iniciative bo postal jasen. Italija se bori skupno z Nemčijo za pravice svojih narodov, istočasno pa za izvedbo novega evropskega reda. Italija in Nemčija, ki sta moralna prenašati krivice versajskega miru in se boriti proti rezultatom tega miru, ne želita vsiliti svetu novega Versaillesa.

Spopadi ob abesinskih mejah

Pretoria, 15. jun. s. (Reuter). Ministrski predsednik general Smuth je bil imenovan za vrhovnega poveljnika vseh obrambnih sil Južne Afrike.

Južnoafriško vojno ministrstvo javlja, da so južnoafriški bombniki v četrtek napadli dve italijanski postojanki v južni Abesiniji. Zadete so bile vojaške barake ob letališču in večja zgradba v bližini letališča. Protiletalski topovi so bili prisiljeni k molku.

Oddelek južnoafriških strelcev je večeraj iz Kenje napadel italijansko obmorno postojanko v Abesiniji. Dva italijanska vojaka sta bila ujeta.

Nairobi, 15. junija. AA. (Reuter). O bombardiranju letališča v Kismailu v južni italijanski Somaliji poročajo, da so angleške bombe povzročile več eksplozij in da je začela goriti vojaščina, ki se nahaja na letališču. Zadetih je bilo tudi več letal, ter so bile uničene protiletalske baterije. Vsa južnoafriška letala so se vrnila v svoja oporišča.

Kairo, 15. jun. s. (Reuter). Iz Jeruzalema je odpotelo z letalom v Sudan bivši abesinski vojni minister Ras Bida. V južnem Sudanu se zbirajo bivši abesinski vojniki in prostovoljci za napad na Abesinijo.

Boji v bližini egiptске meje

Kairo, 15. junija. s. (Reuter). Poveljstvo angleške vojske na Bližnjem vzhodu javlja, da so v teku vojaških operacij v zadnjih 24 urah angleške čete zavzele italijanski utrbi Cafrizzo in Maddelena v bližini egiptске meje.

Italijanska letala so bombardirala dve angleški vojaški postojanki na egiptskem ozemlju v bližini meje, niso pa povzročila nobene škode.

Angleška letala so ponovno bombardirala luko Assab v italijanski Eritreji.

Kairo, 15. junija. s. (Reuter). K zavzetju italijanskih fortov Cufrazza in Maddelena v Libiji javljajo še, da so pri napadu uspešno sodelovali tudi angleški bombniki. V Cufrazzi je bilo pognano v zrak municijsko skladišče. Ujeti so bili štirje italijanski častniki in 100 vojakov. V Maddeleni se je predala vsa posadka.

Bombniki nad Trstom Reko in Tržičem

Napadi francoskih in angleških letal na italijanske ladjedelnice in rafinerije

Washington, 15. junija r. United Press poroča: Ponoči so se pojavili nad Trstom zavezniki bombniki ter so bombardirali tržaško luko in ladjedelnico. Bombardiranje je trajalo 1 uro in 15 minut, nakar so se letala oddaljila ter odletela proti severu, koder so nato bombardirala velike transformatorje na Opčinah, v Divači in pri St. Petru na Krasu. Druga skupina bombnikov je bombardirala ladjedelnico v Tržiču (Monfalcone), tretja skupina pa velike cisterne bencina v Benetkah.

Napad na Trst je prišel tako nenadno, da protiletalska obramba v začetku sploh ni stopila v akcijo. Baš v tem času je bil na kolodvoru, ki je blizu luke, vlak, ki je odhajal proti meji. Potniki so takoj zapustili vlak in se razbežali na vse strani, išoč primerna zaklonišča. Ena bomba je eksplodirala v neposredni bližini kolodvoru in so drobci prileteli na peron. Po še nepotrjenih vesteh so angleška letala bombardirala tudi elektrarno na Plavah. Zdi se, da so zavezniki skušali na ta način ustaviti promet na elektrificiranih italijanskih železniških progah.

Po poročilih angleške admiraltete so angleške in francoske vojne ladje večeraj močno obstreljevale tudi industrijske naprave in železniške proge vzdolž severne in zapadne italijanske obale.

Zaradi vsakodnevnega bombardiranja Milana so italijanske oblasti odredile evakuacijo mesta. Posebni vlaki vozijo begunce v vzhodne pokrajine, predvsem v Gorico. V Milano smejo ostati samo delavci, nameščeni v velikih milanskih industrijah.

Rim, 15. jun. br. (Stefani). Danes popoldne je bilo objavljeno podrobno poročilo o poslednjih napadih zaveznikega letalstva in vojnega brodogoja na italijanske luke. Poročilo navaja, da so večeraj popoldne pojavila nad Rimom sovražna letala, ki so spuščala na mesto letake z na-

sledno vsebino: Duce je hotel vojno, Francija ni sovražna Italiji. Italijanski narod naj prekine vojno. Nihče Italije ni napadel. Zene naj pomislijo, da njihovi možje, bratje in sinovi prelivajo kri brez pravega razloga. Če bo Italija zmogala ali če bo premagana, bo prišlo nad njo veliko gorje, beda in lakota.

Izstrelek nekoga protiletalskega topa je v Rimu padel na neko tovarno ter je bila ena delavka ranjena.

V Turinu je udaril izstrelek protiletalskega topništva v neko stanovanjsko hišo. 12 ljudi je bilo ranjenih.

Granate srednjega in manjšega kalibra s sovražnih vojnih ladij so v Genovi zadele več hiš. Trije civilisti so bili ubiti, 12 je bilo ranjenih.

V Savoni so granate s sovražnih ladij ubile 6 ljudi in 22 ranile.

Marseille, 15. junija. r. (Havas). V noči od četrta na petek so bombardirali francoski bombniki več pristanišč in naprav v Beneškem in Tržaškem zalivu, med drugim tudi pristanišče, ladjedelnico in rafinerijo v Trstu in povzročili veliko škodo. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Letalski alarm na Reki

Sušak, 15. junija. o. Snoči med 22. in 22.45 je bil na Reki letalski alarm. Ljudje so bili pozvani, da nemudoma zapuste svoja stanovanja in se podajo v protiletalska zaklonišča. Protiletalsko topništvo in žarometi so bili intenzivno v akciji. V zrak so bile pograne tudi številne rakete. Oblasti na Reki izjavljajo, da je bila to le zadnja vaja za obrambo Reke za primer kakšnega letalskega napada.

Spopadi na morju

Pomorska bitka ob ligurski obali — En francoski rušilec in angleška križarka »Calypso« potopljeni — Napad na italijanske vojne ladje v Tobruku v Libiji

Rim, 15. junija. br. Agencija Stefani objavlja o pomorski bitki ob ligurski obali naslednje podrobnosti: Stara italijanska torpedovka »Calatafina«, ki je bila v noči od 12. na 13. t. m. na patrolni vožnji v Genovskem zalivu, je nenadoma opazila sovražno brodogoje, sestavljeno iz 4 rušilcev tipa Tartuffe in 5 križark. Ladja je bila v takem položaju, da ji ni preostalo drugega, kakor da se spopade s sovražnikom, ali pa se umakne neposredno na skalnato obalo. Ko je bila oddaljena od sovražnih rušilcev le še 3000 m, je poglala proti njim 2 torpeda. Rušilci so jo pričeli obstreljevati, z obale pa so se oglasili medtem tudi že težki topovi. Ko je torpedovka oddala naslednja dva torpeda, je bil en sovražni rušilec zadet in se je potopil. Torpedovka je nato s topovi obstreljevala sovražne ladje ter je en rušilec precej poškodovala. Nazadnje se je sovražno brodogoje umaknilo iz borbe.

Potopljeni rušilec je bil zgrajen leta 1932. Izpodiral je 2431 ton vode, razvijal je brzino 36 milj. Njegova posadka je štela 10 oficirjev in 210 mornarjev. Oborožena je bila s 5 topovi po 138 mm. 4 po 37 mm in z nekaj manjšimi topovi.

London, 15. junija. s. (Reuter) Angleška admiralteta sporoča da je v Sredozemskem morju neka italijanska podmornica potopila angleško križarko »Calypso« (4.200 ton). Enega častnika in 38 mornarjev pogrešajo. Križarka »Calypso« je bila zgrajena že pred 23 leti.

V Severnem morju sta bili potopljeni obojezniki ribiški ladji vojne mornarice »Myrtle« in »Ocean Sunlight«. S prve se ni rešil noben član posadke, z druge pa pogrešajo 8 mornarjev.

Kairo, 15. junija. AA. (Reuter). Pomorsko poveljništvo je objavilo snoči naslednje sporočilo: Enote zaveznike vojnega mornarice so takoj ob začetku vojne z Italijo položile na Sredozemskem morju mine zaradi zaščite plovbe in uničenja sovražnih ladij. Naletelo niso pri tem niti na eno sovražno vojno ladjo. Angleški bombniki so bombardirali v terek luko Tobruk, pri čemer so jim pomagale tudi pomorske sicer. Obaloko italijansko topništvo je sicer odgovarjalo, vendar pa nobena zaveznika ladja ni bila zadeta. Bombe naših bombnikov so zadelo

italijansko križarko »San Giorgio« (9.000 ton) ter dve podmornici. Vse tri ladje so začele goriti. Razen tega je bila uspešno napadena še neka tretja sovražna podmornica. Uničenih je bilo večje število min ob egiptski obali. Italijani so potopili na Sredozemskem morju neko nizozemsko ladjo. Štiri osebe so utonile.

La Valette, 15. junija. AA. (Reuter) Italijanski bombniki so poskušali napasti ne-

Tudi Španija pojde v vojno

Po mnenju rimskih krogov se bo to zgodilo že v kratkem, ker hoče general Franco napraviti Španijo zopet za velesilo

Rim, 15. junija. AA. (DNB). Zasedba Tangerja od strani Španije je zbudila veliko pozornost v italijanskem časopisju. »Giornale d'Italia« piše, da je to nov težak udarec za demokracije države ter naglašja, da ima Španija pravico do Tangerja kakor tudi do francoskega Maroka. Odločno pisanje španskega časopisja ter zadržanje javnosti, ljudske demonstracije in besede generala Franca, naslovljene na nova veleposlanika Francije in Velike Britanije potrjujejo, da so odmožaji med Španijo in zapadnimi državama možni samo na podlagi pravičnosti. To pa pomeni — in o tem ne more biti nobenega dvoma — vrnitev Gibraltarja in povečanje španskega življenjskega prostora v Maroku. Španski narod ni pozabil, kakor v ostalem ni pozabila niti Italija, samovoljne in nepravične razdelitve Maroka.

Na meroznih mestih kažejo žive simpatije in popolno odobravanje, na katero je ta postopek Španije naletel v Italiji. Na odločujočih mestih pravijo, da se špansko-italijanski odmožaji na obeh straneh odlikujejo z največjo zaupljivostjo in vso prisrčnostjo in da je to dejstvo posebno meroznost za presojo španskega koraka v Tangerju.

Rim, 15. jun. s. V rimskih krogih z največjim zadovoljstvom beležijo zadržanje Španije in izražajo prepričanje, da bo najbrže že v najkrajšem času odkrito stopila na stran Italije in Nemčije. Kakršen je položaj sedaj, smatrajo za docela iz-

ko angleško vojno ladjo, ki je bila šest milj od Malte. Napad se ni posrečil in so vse bombe padle v morje. Angleška vojna ladja je s topovi poglala italijanska letala v beg. V toku večernjega dneva so bila italijanska letala osemkrat nad Malto. Materialna škoda ni velika, ubiti pa sta bili dve osebi. Zbito je bilo eno italijansko letalo.

Madrid, 15. junija. AA. (Reuter). Neke italijanske podmornice, katero so preganjale angleške vojne ladje, se je zatekla v Algeciras.

Madrid, 15. junija. AA. (Reuter). Poročajo, da je neki francoski rušilec potopil italijansko 4786 tonsko ladjo »Fortunata«, in sicer južno od Tenerife. Posadka se je s čolni rešila na obalo.

Pomanjkanje lesa v Angliji

Nizozemski listi sporočajo, da se na Angleskem vedno bolj občuti hudo pomanjkanje lesa. Anglija je sedaj odrezana od vseh svojih evropskih lesnih dobaviteljev, iz Kanade pa ne more dobiti dovolj nadomestila, ker so ladje potrebne za prevoz hrane in vojnega materiala. Zato so začeli Angličani posegati po svojih lastnih gozdovih, ki so jih doslej že več generacij skrbno čuvali. Vrh tega skušajo, kjer je le mogoče, les nadomestiti z drugim materialom. Med drugim so že začeli namesto lesenih opornikov v rudnikih postavljati železne in jeklene.

Vremenska napoved

Zemunska: Po večini oblačno, ponekod dež ali manjše nevihte. Toplina se ne bo dosti spremenila.

SOVJETSKE ČETE ZASEDLE LITVO

Litva brezpogojno sprejela 24urni ultimatum Sovjetske Rusije, ki pomeni konec neodvisnosti Litve

Moskva, 15. jun. s. Agencija Tas je objavila danes naslednje uradno poročilo o likvidaciji spora med Sovjetsko Rusijo in Litvo:

Dne 14. junija je predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov izročil v imenu sovjetske vlade zastopniku litovske vlade Urbisu v Moskvi naslednje sporočilo:

1. V teku zadnjih mesecev se je primerilo v Litvi več primerov, da so izginili sovjetski vojniki, nastanjeni v Litvi in da so poskušali od njih izbiti vojaške tajnosti, Sovjetskega vojaka Butajeva so ne samo ugrabili, temveč celo ubili, ko je zahtevala sovjetska vlada njegovo izročitev. Vojaka Pisareva in Smavgana je ugrabila litovska policija in ju zlostavljala. Vojak Sutov je izginil in ga doslej ni bilo mogoče najti.

Dejstvo je nadalje, da so litovske oblasti zadnje čase preganjale in zlostavljale litovske delavce in tehnike, ki so bili zaposleni pri sovjetskih vojaških delih v Litvi. S takimi represalijami, ki niso bile z ničemer izkuzane, je bilo ne samo onemogočeno sovjetski vojski, da ostane v Litvi, temveč so bili povzročeni tudi sovražni odnosi do sovjetske vojske v Litvi, in je bil pripravljen napad na njihove oddelke.

2. Po podpisu dogovora o medsebojni pomoči se je sporazumela litovska vlada z letonsko in estonsko vlado za sklenitev »baltičke antante«, ki sta jo prejeto tvorili samo Letonska in Estonska. S tem je bila ta zveza spremenjena v trozvezo. Sovjetska vlada smatra kot dejstvo, da je ta zveza naperjena proti Sovjetski Rusiji. Litovski generalni štab se je pozajal tajno in brez vednosti Sovjetske Rusije z letonskim in estonskim, v februarju pa je bila sklenjena omenjena zveza, kakor pravi list »Review Baltice«.

Litovska vlada je s tem hudo prekršila sovjetsko-litovsko pogodbo v medsebojni pomoči, katere § 6. prepoveduje tudi vsako zvezo ali politično smer, naperjeno proti kateri izmed obeh podpisnic. Vse te kršitve in sovražna dejanja je izvršila litovska vlada ne glede na popolnoma naklonjeno in prijateljsko politiko Sovjetske Rusije do Litve, ki se je očitovala tudi v odstopu Vilna in vilenske oblasti Litvi. Sovjetska vlada smatra, da tak položaj ne more trajati dalje in postavlja zato naslednje zahteve:

1. Litovski notranji minister Skulčas in načelnik političnega oddelka notranjega ministrstva Polojajkis naj se kot glavna krivca protisovjetskih dejanj takoj izročita sodišču.

2. Sestavi naj se takoj taka nova litovska vlada, ki bo sposobna in pripravljena, da sprovede v življenje sovjetsko-litovsko pogodbo o medsebojni pomoči in njeno izvajanje.

3. Litovska vlada naj takoj zagisura svobodni prehod sovjetskim vojaškim oddelkom in dovolji, da jih sovjetska vlada razmesti v važnih centrih Litve v številu.

Poseben oddelak za preproge, linolej itd.



A. & E. Skabernè
LJUBLJANA MESTNI TRG

ki bo zadostno, da se zagisura izvajanje medsebojne pogodbe in preprečijo izzivalna dejanja proti sovjetskim posadkam. Izpolnitev teh zahtev je osnovni pogoj, brez katerega sovjetsko-litovska pogodba izgubi veljavo. Zato zahteva sovjetska vlada, da litovska vlada do 10. zjutraj dne 15. junija 1940 odgovori na to noto, sicer bo smatrala, da je litovska vlada sovjetske zahteve odklonila.

Komunikacije nadaljuje: Dne 15. junija ob 9. dopoldne je izročil litovski zunanji minister Urbis predsedniku sovjetske vlade Molotovu odgovor, da litovska vlada pristaja na pogoje, ki jih je predložila sovjetska vlada.

General Rastikis sestavi novo vlado

Kovno, 15. junija. s. (Reuter) Litovska vlada pod predsedstvom ministrskega predsednika Merkisa je na podlagi ultimata sovjetske vlade danes odstopila. Novo vlado je sestavil general Rastikis, doseđani šef generalnega štaba.

Kolikor je znano, je sovjetska vlada svoje zahteve, ki so bile danes objavljene, sporočila ministrskemu predsedniku Merkisu že tekom njegovega bivanja v Moskvi te dni, Merkis pa je bil pripravljen ustreči sovjetskim zahtevam samo delno in si je prizadeval najti kompromis.

Diplomatski in politični krogi smatrajo, da je z izpolnitvijo novih zahtev Sovjetske Rusije s strani litovske vlade Sovjetska Rusija izredno utrdila svoj položaj v vzhodnem Baltiku.

Kovno, 15. junija. AA. (DNB) Do popoldne še ni bilo nič sporočenega o sestavi nove vlade. Zunanji minister Urbis se je vrnil okoli popoldneva z letalom iz Moskve. Takoj po njegovem prihodu so se začela posvetovanja pri predsedniku republike.

Ruske čete že prodirajo v Litvo

Kovno, 15. junija p. Službena litovska agencija je objavila danes popoldne naslednji komunikacije:

Zunanji minister Urbis je danes ob 14. poslal iz Moskve naslednje brzjavko: Sovjetski zunanji minister Molotov je postavil naslednje zahteve:

1. Sovjetska vojska prekorači danes ob 17. rusko-litovsko mejo na naslednjih točkah: Aisiškis, Druskeninkaj, Druskeninkaj in Dukstas.

2. Oddelki sovjetske vojske bodo zavzeli mesta Vilno, Kovno, Šavien, Ponjevež in Rasejni.

3. Vsa mesta, ki jih bodo sovjetske čete še nadalje zavzele, bosta določila sporazumno sovjetski general Pavlov in litovski vrhovni poveljnik Vitkauskas. Sestanek generalov Pavlova in Vitkauskasa bo noč ob 20. na železniški postaji Gudagoji. Da bi se preprečili neljubni incidenti pravi zunanji minister Urbis v svoji brzjavki na koncu, mora litovska vlada poskrbeti, da bodo ruske čete brez ovir vkorakale v Litvo.

Nov rusko-nemški dogovor

Moskva, 15. jun. s. (Tass.) Uradni komunikacije javlja:

Dne 10. junija je bila v Moskvi podpisana pogodba med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo o ureditvi sporov in incidentov na državni meji, ki je bila ustanovljena s pogodbo o prijateljstvu med obema državama, podpisano dne 21. septembra 1939. Pogajanja za sklenitev te pogodbe so potekala v prijateljski atmosferi dva mesca. Pogodbo je podpisal za sovjetsko vlado opolnomočeni delegat Aleksandrov, za nemško vlado pa Reinhold v. Sauchen.

Zbiranje ruskih čet

Bukarešta, 15. jun. 1. (Havas) Po poročilih iz Rusije se opaža vedno večja koncentracija sovjetskih čet vzdolž demarkacijske črte med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo na Poljskem. Ruske čete so se pribli-

žale na 30 km demarkacijski črti. Poleg pehote so na meji tudi številni oddelki tankov, oklopnih avtomobilov in motoriziranih čet, izredno številno pa je letalstvo.

Rusija ni obljubila podpore švedski

Moskva, 15. junija AA. Poluradna agencija Tas objavlja uradno sporočilo, da je neočeta vest agencije United Press, da bi bila sovjetska vlada obljubila švedski vladi podporo v primeru napada. Naglasa se s sovjetske uradne strani, da je ta vest popolnoma brez osnove.

Predsedniške volitve v Ameriki

Švicarski list »Basler Nachrichten« objavila uvodnik o bližnjih odločilnih kongresih obeh glavnih ameriških strank, na katerih bodo izvoljeni kandidati za novembrske predsedniške volitve v Zedinjenih državah. Republikanska konvencija, kakor se uradno imenuje tak kongres, se bo sešla še v tem mescu v Philadelphiji, demokratska konvencija pa sredi julija v Chicagu. Vprašanje, ki v tej zvezi zanima Američane, se ne tiče republikanskih kandidatov, temveč samo Roosevelta, o katerem že mesec v Ameriki ugibajo, ali bo v tretje kandidiral. Kolikor se doslej ve, se bodo na republikanski konvenciji kosali v glavnem trije kandidati: senator Arthur Vandenberg (Michigan), senator Robert Taft (Ohio) ter Thomas E. Dewey iz New Yorka. Največ izgledov, da prodré, ima baje komaj 38letni Dewey, do rodu iz države Michigan, ki na je vso svojo naglo kariero napravil v New Yorku ter se uveljavil zlasti kot borec proti zločincem, gangsterjem in grabilem otrok. Leta 1937. je bil iz priznanja za te zasluge imenovan za okrožnega državnega pravdnika v New Yorku. Leto nato bi bil kmalu potelk demokratski Lehman pri guvernerskih volitvah v newyorški državi. Nasprotniki pa mu očitajo pomanjkanje sieherne politične, zlasti zunanje-politične izkušnje. V zadnjem času se je razen tega ogrevaj za izolacionistične težnje.

Bolj čist je položaj pri demokratih, kjer vse odvsi samo od rešitve uganke, ali bo Roosevelt v tretje kandidiral ali ne. Ako se bo za to odločil, je že sedaj gotovo, da bo na demokratski konvenciji njegova kandidatura v celoti prodrila.

Evakuacija otrok iz Londona

London, 15. junija. s. (Reuter). Včeraj in danes je bilo iz Londona evakuiranih skupno 60.000 otrok



SONCE SIJE VSAKOMUR



Veliko in malo v mestu in na deželi, vse hoče v obilni meri uživati čudovito sonce. Toda Vašo na mrz navajeno kožo je treba najprej zavarovati z NIVEO, ker tedaj bo ostala sveža in zdrava. Zato nikar ne pozabite okrepčati svojo kožo z NIVEO, preden greste iz hiše.



Tujskoprometna konferenca v Novem mestu

Novo mesto, 15. junija Ob 16. se je začela v občinski posvetovalnici v Novem mestu širša konferenca tujskoprometne zveze o povzdigi in zboljšanju tujskega prometa na Dolenjskem in v Beli Krajini. Prisotni so bili tudi zastopniki podeželskih tujskoprometnih društev in občin iz obeh pokrajin.

Konferenco je otvoril predsednik novomeškega tujskoprometnega društva dr. Davorin Gros, nato pa je prevzel predsedstvo član uprave tujskoprometne zveze univ. prof. dr. Fran Stele, ki je pozdravil zborovalce v imenu obolelega predsednika zveze. V svojem poročilu je podrobno obravnaval Dolenjsko in Belo Krajino kot turistični pokrajini, ki imata vse pogoje za uspešen razvoj tujskega prometa.

Ravnatelj zveze dr. Žižek je razpravljal o nujnih pogojih za povzdigo tujskega prometa posameznih okrožij Dolenjske, zlasti tudi o prometnih potrebah Dolenjske.

Referent Viktor Pirnat je razpravljal o dolini gradov, o dolini Mirne pa je prečital poročilo odsotnega inž. Zupančiča ravnatelj propagandnega oddelka Tujskoprometne zveze Gojko Pipenbacher.

Posamezni govorniki so podali nekaj konkretnih pobud zlasti glede železniskega voznege reda, nakar je propagandni referent Gojko Pipenbacher poročal o smernicah propagande za tujski promet na Dolenjskem.

Notar Marinček je v imenu SPD podal nekaj pobud za poživljenje planinstva na Gorjanjih in drugih gorah Dolenjske. Treba pa bi bilo skrajšati čas vožnje od Ljub-

ljane do Novega mesta in povečati propagando.

Direktor dr. Žižek je njegovo poročilo izpopolnil s predlogom, naj bi SPD skušala zbuditi zanimanje za Gorjance, zlasti v Zagrebu, ki je dosti večje središče kakor Ljubljana in ki mu je Dolenjska prav lahko dostopna.

Zvečer so na konferenci razpravljali o raznih predlogih posameznih društev in občin.

Jutri se bodo gostje odpeljali v Belo Krajino, kjer bodo ob 11 prisostvovali narodnim plesom v Metliki. Popoldne se bodo povzpeli na Gorjance.

Trgovinski minister v Zagrebu

Beograd, 15. junija. AA. Minister za trgovino in industrijo dr. Andres se je odpeljal v Zagreb, kjer se bo zadržal dva dni.

Ban dr. Natlačen v Beogradu

Beograd, 15. junija. AA. Gradbeni minister dr. Miha Krek je sprejel danes dopoldne v svojem kabinetu bana dravske banovine dr. Marka Natlačenca, s katerim se je zadržal v daljšem razgovoru.

Poveljniki orožništva pri notranjem ministru

Beograd, 15. junija. AA. Danes ob 10.20 je sprejel notranji minister Stanoje Mihaldžić v svojem kabinetu vse poveljnike orožniških brigad in polkov na čelu s poveljnikom orožništva, generalom Miljutinom Stefanovičem. Minister se je z njimi dalje časa razgovarjal ter se zanimal za razmere in službo v posameznih banovinah.



Potek fronte je na zemljevidu označen po poročilih, ki so nam bila na razpolago do petka popoldne. — Medtem so Nemci že zasedli Verdun in napadajo tudi Maginotovo črto — Ob Seini so prispeli do Troyesa

Oborožena sila Italije

Pregled po uradnih podatkih iz predvojnne dobe

Italija meri 310.000 kvadratnih kilometrov in ima 45 milijonov prebivalcev. S kolonijami pa meri 3.800.000 kv. km in okrog 60 milijonov prebivalcev. Suhozemske meje so dolge 1971 km, pomorske pa 7989 km.

Geografski položaj Italije nudi že na prvi pogled sliko njene stratezične vrednosti v Sredozemskem morju, ki ga deli s Sicilijo na dva dela. Sicilija je kot nekaj podaljšek Italije v Sredozemsko morje zveza med domovino in italijansko severno Afriko. Poleg Libije in Tripolitanijske države Italija v svojih rokah še očišče Dodekanez ter Abesinijo, Somalijo in Eritrejo v vzhodni Afriki.

Italija ima splošno vojaško dolžnost. Italijanska vojska stoji pod vrhovnim poveljstvom italijanskega kralja, ki je za sedanjost vojno prenesel to oblast na Mussolinija. Splošna vojaška dolžnost traja 34 let, od 21. do 55. leta. Služba v aktivni vojski traja leto in pol. Stalna aktivna vojska šteje 400.000 mož, v primeru vojne pa lahko mobilizira Italija okoli 8 milijonov mož.

Italijanska oborožena moč se deli na suhozemsko vojsko, letalstvo, vojno mornarico in fašistično milico. Milica se je zadnje čase skoraj popolnoma stopila z aktivno vojsko. Prevzela je predvsem tudi vso protiletalsko obrambo in zaščito pomorskih obal. V sklopu aktivne italijanske vojske so tudi finančni stražniki in orožniki (karabinjeri).

Aktivna italijanska vojska se deli na 5 vrhovnih armijskih komand in na

strojnim puškami, 36 težkimi strojnicami, 27 metakimi min, 2 lahka protiletalskimi topičema in 4 protitankovskimi topovi. V vojni šteje pehotni polk 3000 mož. Italijanska pehota je oborožena s puškami Carcano, strojnicami Breda in težkimi strojnicami Fiat, ki dajo do 480 strelcev na minuto. Sloveči so italijanski protitankovski topovi kalibra 47 mm, ki streljajo do 8000 m daleč.

Italijanski artilerijski polk sestoji iz 12 poljskih Skodovih havbic kalibra 10 cm in 24 poljskih Kruppovih ali Deportovih topov, kalibra 75 mm ki nesejo 8 do 9 km daleč 6,5 kg težke granate. Močno je italijanski planinski topništvo, ki je oboroženo s 75 mm gorskimi topovi in 100 mm planinskimi havbicami.

Težka artilerija je oborožena s topovi kalibra 105 mm in 149 mm. Dalekosežni 105 mm topovi streljajo svoje 16 kg težke granate do 12 km daleč. 149 mm težki topovi pa bruhajo svoje 41 kg težke granate do 22 km daleč. Zadnja leta je Italija zelo spopolnila svojo težko artilerijo. Uvedla je posebno odlične dalekometne 152 mm havbice, ki mečejo svoje 44 kg težke granate do 93 km daleč. Italija ima tudi veliko število mozarjev kalibra 210 mm, ki streljajo okoli 100 kg težke granate. Po vojni je uvedla tudi težke mozarje kalibra 305 mm, ki bruhajo svoje 445 kg težke granate do 17 km daleč. Med najtežjimi topovi so 420 mm Skodove havbice, ki streljajo 900 kg težke granate do 15 km daleč.

Italijanski protiletalski polki so oboroženi s posebnimi protiletalskimi topovi kalibra 37 in 102 mm, ki streljajo od 3000 do 10.000 m visoko. Italijanska vojna mornarica je v primeri s mornaricami drugih držav zelo moder-

na in tehnično na višku. Njena skupna tonaza znaša okoli 550.000 ton. Po podatkih, objavljenih pred vojno, ima Italija 6 oklopnih, najvažnejši med njimi sta 35.000-tonski oklopnici »Vittorio Veneto« in »Littorio«, ki sta oboroženi vsaka z 9 topovi kalibra 380 mm in 12 topovi kalibra 152 mm. Za zaščito pred letalskimi napadi razpolaga vsaka s 12 topovi kalibra 90 mm in 40 protiletalskimi težkimi strojnicami. Na krovu imata tudi po 3 letali Njuni stroji razvijajo po 130.000 konjskih sil. Oklopnici vozita 56 km na ur. Dolgi sta po 236 m in imata po 1350 mož posadke. V delu sta še dve taki veliki oklopnici »Roma« in »Impero«, ki sta odšli nedavno iz Tržiča, kjer so ju zgradili, na poskušno vožnjo v vojno luko Spezzio.

Nosilec letal je 4880-tonski »Giuseppe Miraglia«, ki nosi 20 letal in ima 180 mož posadke. Zgrajen je bil leta 1923.

Ponos italijanske vojne mornarice predstavlja eskadra 7 težkih križark, ki so bile zgrajene v letih od 1926 do 1932. Vse te križarke, ki nosijo imena v svetovni vojni osvojenih mest, imajo tonazo po 10.000 ton. Oborožena je vsaka s 8 topovi kalibra 203 mm in 12 topovi kalibra 100 mm. Močno so oborožene tudi s protiletalskim orožjem. Vsaka ima tudi 8 cevi za lansiranje torpedov ter dve letali. Dolge so po 190 m in štejejo 830 mož posadke, vozijo pa lahko preko 60 km na uro.

Dalje je v sestavi italijanske vojne mornarice 14 lahkih križark od 5.000 do 7.800 ton z brzino 70 km; tudi te so bile vse zgrajene v teku zadnjega desetletja. Flotilja torpednih rušilcev šteje 51 edinic, od teh jih je bilo 16 zgrajenih v zadnjih treh letih. Torpedovc ima Italija 71, mnogo jih je najmodernejšega tipa.

Poseben veliko je brodogrje podmornic, ki so razdeljene v tri oddelke. Osem je tako zvanih velikih podmornic s tonazo 1.300 do 2.000 ton in s posadko po 66 mož; 10 velikih podmornic se nahaja še v gradnji. Srednjih podmornic s posadkami do 50 mož in tonazo od 800 do 1.000 ton je 37, 17 pa jih je še v gradnji. Malih podmornic ima Italija danes 53. Posebej ima italijanska mornarica še 8 podmornic za polaganje min, nadalje 69 torpednih motornih čolnov v velikosti 12 do 20 ton, ki razvijajo brzino do 84 km. K temu brodogrju prve vrste spada še nekaj starejših ladij in pa pomožnih brodov.

Močno je italijansko pomorsko letalstvo, ki je v sestavi vojne mornarice število floskih izvidniških in bombnih letal je seveda neznano.

Italijanska mornarica se opira na celo vrsto utrjenih pristanišč na italijanski obali, na otokih Elbi, Siciliji in Sardiniji ter na Dodekanezu in v Libiji.

Mussolij je kot reorganizator italijanske oborožene moči posvečal posebno pažnjo italijanski zračni vojski, ki je razdeljena v pet zračnih armij z 62 letalskimi polki, ki so razporejeni po podatkih iz predvojnne dobe z okoli 3000 letali prve linije; sedaj je to število gotovo precej večje. V italijanski zračni vojski je zaposlenih okoli 100.000 mož. V sedanjih vojni bo igralo italijansko letalstvo brez dvoma veliko vlogo, pri čemer se bo lahko opiralo tudi na lastne izkušnje iz abesinske in španske vojne.

D. V.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

PRIJETNO KAZVEDRLO, GODBO IN PETJE NUDI VAM FILM
KNEGINJA ČARDAŠA MARTA EGGERTH,
 po opereti E. KALMANA.
 Paul Hörbiger — Paul Kemp.
 KINO MATICA, tel. 21-24 — Ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

Gospodarstvo

Uredba o kontroli zaloga inozemskih surovin

Uvozniki, predelovalci in trgovci na debelo morajo v treh dneh prijaviti zaloge inozemskih surovin

Ministrski svet je na predlog trgovinskega ministra predpisal uredbo o kontroli blagovnih zalog, ki določa v glavnem naslednje:

Prijava blaga inozemskega izvora
 Vse osebe, ki uvažajo, predelujejo ali na debelo prodajajo v činu 4. te uredbe navedene predmete, so dolžne v roku treh dni od uveljavljanja uredbe predložiti prvostopnim upravnim oblastvom prijave o količinah (zalozah) teh predmetov, ki jih imajo na dan uveljavljanja uredbe. Prijave o količinah (zalozah) morajo predložiti v istem roku tudi osebe, ki jim je določeno blago poverjeno v shrambo (n. pr. javna skladišča, spešditelji, komisijonarji itd.). Prijava mora vsebovati naslov lastnika blaga in točne podatke o vrsti in količini blaga, o kraju, kjer je blago vkladiščeno, in o nabavni ceni. Zbrane prijave bodo prvostopna upravna oblastva takoj dostavila uradu za kontrolo cen v Beogradu oziroma v banovini Hrvatski uradu za nadzorstvo cen v Zagrebu. Trgovinski minister oziroma na področju banovine Hrvatske ban določita po potrebi, da se pri posameznih podjetjih preveri točnost podatkov navedenih v prijavi.

Prepoved prodaje v spekulativne svrhe
 Člen 2. uredbe prepoveduje prodajo vseh predmetov, navedenih v členu 4. te uredbe v spekulativne svrhe. Vse osebe, ki so zavezane prijaviti blago po tej uredbi, morajo voditi posebno knjigo o nakupu in prodaji predmetov iz člena 4. te uredbe in morajo sumarne pregledne o mesečnih nakupih in prodajah dostavljati neposredno uradu za kontrolo cen v Beogradu oziroma na področju banovine Hrvatske uradu za nadzorstvo cen v Zagrebu. Ti pregledi se morajo poslati vsakega 1. v mesecu za nakupe in prodaje v predhodnem mesecu.

Omejitev uporabe inozemskih surovin
 Trgovinski minister lahko v sporazumu z banom banovine Hrvatske prepove izdelavo posameznih predmetov in predelavo surovin navedenih v členu 4. uredbe in lahko odredi vrsto predmetov, ki se iz teh surovin lahko izdelujejo.

Člen 3. določa, da sme trgovinski minister oziroma na področju banovine Hrvatske ban postaviti po potrebi zaradi kontrole izvajanja te uredbe komisarje pri posameznih podjetjih, ki so dolžna prijaviti zaloge. V primeru, da se podjetje ne drži striktno predpisov te uredbe in predpisov, ki bodo izdani na podlagi te uredbe, se komisar postavi na stroške dotičnega podjetja.

Inozemsko blago, na katero se nanašajo omejitve
 Po čl. 4. spadajo pod določbe te uredbe naslednji predmeti inozemskega izvora:

riž, kava, čaj, kakao v zrnu in kakavovo maslo, loj, kokosovo olje, parafin, surovi bombaž in bombažna preja, ovčja volna in volnena preja, surova juta in neuporabljene vreče iz jute, kavčuk in izdelki iz kavčuka, surove kože vseh vrst, kositer in belia pločevina.

Za vse te predmete velja tudi uredba o kontroli cen, kolikor doslej še ni veljala. Za predmete, za katere so že veljali predpisi o kontroli cen, pa niso ta navedeni, so uvozniki, predelovalci in trgovci na debelo morajo v treh dneh prijaviti zaloge inozemskih surovin

Pred sporazumom z Rusijo o blagovnih kontingentih

Trgovinski sporazum, ki smo ga sklenili z Rusijo, predstavlja kakor znano, osnovno pogodbo, na podlagi katere naj se zgradi medsebojni trgovinski promet med obema državama. Že pred tedni smo poudarili, da se bodo trgovinska pogajanja z Rusijo v kratkem nadaljevala, zlasti glede določitve kontingentov za posamezne vrste blaga, ki ga bomo izvažali v Rusijo, oziroma uvažali iz Rusije. Pri trgovinskih pogajanjih v Moskvi se je o tem že razpravljalo in je bil zaenkrat določen obseg medsebojne trgovine v višini 176 milijonov din. Kmalu po sklenitvi trgovinske pogodbe smo zabeležili tudi vest, da predlaga sovjetska vlada povečanje tega globalnega kontingenta za 1 milijon dolarjev, to je na 220 milijonov din. Rusija se, kakor znano, zanima predvsem za uvoz našega bakra ter svinčenih in cinkovih koncentratov, nadalje za svinjsko mast in slanino in nekatere druge naše proizvode, mi pa imamo predvsem interes na uvozu bombaža, nafte, črnega premoga in nekaterih drugih surovin.

Po informacijah, ki smo jih objavili v večerjšnji številki, je pričakovati, da se bo uspelo izvajanje naše trgovinske pogodbe s Sovjetsko Rusijo in da bo rusko trgovinsko predstavništvo najbrž še ta teden prislo v Beograd. Tudi trgovinski

nik, trgovci na debelo in predelovalci prav tako zavezani predložiti prijave o zalozah v smislu te uredbe.

Kazenske določbe
 Kdor se pregreši proti predpisom te uredbe, bo kaznovan z denarno kaznijo od 5000 do 100.000 din in z zaporom od 30 dni do 6 mesecev. Če se taka oseba povrh tega bavi z uvozom, se kaznuje tudi s črtanjem iz registra uvoznikov za leto dni. Kazen izrekajo okrajna sodišča po prijavi trgovinskega ministra oziroma bana banovine Hrvatske.

Točnejše predpise o izvajanju te uredbe izda trgovinski minister v sporazumu z banom banovine Hrvatske.

Izjava trgovinskega ministra

Ob sprejetju te uredbe je trgovinski minister dr. Andrej dal novinarjem izjavo, v kateri pravi med drugim naslednje.

Uredba o kontroli zaloga blaga vsebuje tri bistvene določbe: prvič popis vseh zalog določenih predmetov in surovin, ki jih imajo uvozniki, trgovci na debelo in predelovalci, drugič kontrolo prometa teh predmetov na podlagi obvezne prijave prodaj v obliki mesečnih izkazov, in tretjič prepoved spekulacije s temi predmeti in prepoved njihovega predelovanja. Ni treba posebej poudariti razlogov, ki so bili merodajni za izdajo te uredbe. Razširjenje vojne na Sredozemsko morje je našo narodno gospodarstvo dovedlo v izjemno težaven položaj. Naša glavna pota do držav, ki nam dobavljajo surovine in kolonialne proizvode so presekane in se s tem naše nadaljnje oskrbovanje s temi predmeti postalo problematično.

Ni treba posebej poudariti razlogov, ki so bili merodajni za izdajo te uredbe. Razširjenje vojne na Sredozemsko morje je našo narodno gospodarstvo dovedlo v izjemno težaven položaj. Naša glavna pota do držav, ki nam dobavljajo surovine in kolonialne proizvode so presekane in se s tem naše nadaljnje oskrbovanje s temi predmeti postalo problematično. Vsekakor bomo skušali, da kot nevtralna država v današnjem evropskem konfliktu vzdržimo zveze z določenimi prekomorskimi tržišči, da tako vsaj deloma omogočimo naše oskrbovanje. Skrbeli bomo tudi, da bolj izkoristimo one izvore surovin, ki so nam ostali dostopni, kakor je to na primer s Sovjetsko Rusijo in z balkanskimi državami. Pa tudi pri ugodni rešitvi teh vprašanj moramo zaenkrat računati z manjšimi količinami surovin in drugih predmetov, ki smo jih doslej dobivali iz prekomorskih držav.

V takih razmerah smo morali postaviti pod kontrolo vse zaloge teh surovin in predmetov, ki so v naši državi. Spekulacija s temi predmeti in prikrivanje teh predmetov od strani posameznikov ter razpolaganje z njimi zaradi dobička ne sme biti dopuščeno, če niso krute osnovne potrebe narodnega gospodarstva. Časi so resni in moramo splošni interes staviti pred interes posameznika. Imeti moramo tudi točen pregled zalog in možnost kontrole prometa ter uporabe teh zalog. Stremeti moramo za tem, da se njihova poraba omeji na ono, kar je danes najvažnejše v naši državi, pri čemer moramo postaviti v stran vse luksuzne potrebe in potrebe sekundarnega značaja.

Uredba, ki jo je sprejel ministrski svet in bo takoj stopila v veljavo, daje možnost za tak širok poseg v privatno delavnost. Vlada bo uredbo najstrožje izvajala, ker gre za ukrep nujnosti, kar morajo razumeti vsi državljani.

minister dr. Andrej je v izjavi ob priliki sprejetja uredbe o kontroli zaloga blaga poudaril pomen Rusije za našo bodočo oskrbo z važnimi surovinami. Iz Beograda sedaj potujejo naše informacije, ki smo jo že pred dnevi objavili, da je zaenkrat predviden kontingent 1 milijon dolarjev za uvoz surovega bombaža iz Rusije. Poudarili smo že, da je ta kontingent premanjen in da ga je treba povečati glede na okolnost, da bo v bodoče skrajno otežoben naš uvoz ameriškega bombaža. Iz Beograda nadalje poročajo, da je za uvoz nafte iz Rusije predviden kontingent v vrednosti 300.000 dolarjev.

Po zanesljivih informacijah se bodo v najkrajšem času pričeli razgovori s Sovjetsko Rusijo glede določitve teh kontingentov, kakor tudi glede določitve blaga, ki ga bomo mi prodali Rusiji. Predvideni sporazum o kontingentih v trgovini s Sovjetsko Rusijo bo sklenjen najkasneje v pričetku prihodnjega meseca.

Po vestih iz Splita prihaja v poštev za naš izvoz v Rusijo tudi dalmatinski boksit. »Jadranski Lloyd« namreč poroča, da se je sovjetski urad za uvoz surovin »Sirovimport« brzojavno obrnil na dalmatinske rudnike boksita s pozivom za takojšnjo predložitev ponudb za izvoz boksita v Sovjetsko Rusijo.

zasluzka v industriji in trgovini. To maksimiranje naj bi se izvedlo po vsej državi, torej tudi v banovini Hrvatski. Po zagrebških informacijah je urad za nadzorstvo nad cenami v Zagrebu stavil predlog, da se to vprašanje uredi na naslednji način. V načelu se morajo upoštevati vsi stroški, ki obremenjujejo proizvajalca in ostale obremenitve, ki vplivajo ali obremenjujejo njegovo produkcijo. Odstotek zaslužka naj se določi za posamezne industrijske panoge, toda po predhodnem zašiljanju predstavnikov dotične panoge. Glede določitve maksimalnega zaslužka v trgovini na debelo naj velja načelo, da se čisti nabavni cenil po odbitku rabatov in skonta na podlagi originalnih računov dobaviteljev dodajo efektivni stroški, ki so v zvezi z na-

bavo, zlasti prevoz v skladiščenje, samoupravne obremenitve, stroški za nakazovanje denarje, carinski stroški, kolo itd. Na tako izračunano efektivno nabavno ceno pa naj se določi maksimalni odstotek kosmatega zaslužka, ki naj vsebuje stroške za režijo in čisti zaslužek.

== K razširjenju kontrole cen. Urad za kontrolo cen v Beogradu objavlja: Z odlokom trgovinskega ministra od 29. maja spada pod kontrolo cen še tole blago: železo v palicah vseh vrst, fasonirano železo, žica, žebli, železne in jeklene palice, stavnini les in opeka. Urad za kontrolo cen opozarja zaradi tega vse zainteresirane, da po določbah uredbe o kontroli cen uvozniki, trgovci na debelo in predelovalci ne smejo prodajati tega blaga v notranjem prometu po višji ceni kakor po tisti, po kateri so ga prodajali, ko je vstopila v veljavo uredba o kontroli cen, t. j. 14. februarja t. l., če nimajo zato dovoljenja pristojnih oblasti (banske uprave). Razen tega mora prodajalec za vsako prodajo v Jugoslaviji izdati producentom, predelovalcem in trgovcem račun, kjer mora biti točno navedena tudi kakovost blaga. Producenti, predelovalci in prodajalci na debelo morajo organom kontrole, ki se legitimirajo, dovoliti vpogled v svoje poslovne knjige, poslovne prostore in jim dati na zahtevo v pogled poslovne knjige in korespondenco ter dati vsa potrebna pojasnila o poslovanju z omenjenim blagom. Organi kontrole imajo pravico ugotoviti tudi koliko tega blaga imajo producenti, predelovalci in trgovci na debelo. Kdor se ne bi ravnal po teh določilih uredbe o kontroli cen, bo kaznovan, če gre za prodajalca na debelo, z zaporom do šest mesecev in globo do 50.000 din, prodajalca na drobno pa se kaznuje z zaporom do 30 dni in globo do 5.000 din. Kršitev te uredbe ima pravico prijaviti vsakdo, prijave pa sprejema prvostopno upravno oblastvo (okrajno glavarstvo oziroma mestno poglavarstvo).

== Imenovanje članov sveta za zunanjo trgovino. Trgovinski minister dr. Ivan Andrej je imenoval člane novo ustanovljenega sveta za zunanjo trgovino. Imenovani so gg. pomočnik trgovinskega ministra dr. Sava Obradović; inspektor državne obrambe divizijski general Vojin Maksimović; ravnatelj direkcije za zunanjo trgovino dr. Rudolf Bičanić; generalni ravnatelj Prizada dr. Dragotin Tot; načelnik oddelka za industrijo in obrt v trgovinskem ministru dr. Dimitrije Mišić; pomočnik finančnega ministra dr. Anton Filipančić; pomočnik zunanjega ministra dr. Milivoj Pilija; divizijski general Djordje Lukić; šef transportnega oddelka generalne direkcije državnih železnic Jovan Nedeljković; ravnatelj direkcije za prehrano dr. Dragotin Čošić; načelnik oddelka za upravo državnih gozdov inž. Milan Manojlović; predstojnik oddelka za kmetiko in narodno gospodarstvo banke oblasti v Zagrebu Slavko Kolar; predstojnik oddelka za trgovino in industrijo banke oblasti v Zagrebu dr. Mirko Lamer; viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin. Za predsednika sveta za zunanjo trgovino je trgovinski minister imenoval svojega pomočnika dr. Obradovića, za podpredsednika pa ravnatelja direkcije za zunanjo trgovino dr. Bičanića. Za tajnika je imenoval šef pravnega oddelka direkcije za zunanjo trgovino dr. Hrvoje Mezuljić. Odlok o imenovanju namestnikov bo izdan pozneje. Člani sveta dobe za udeležbo na sejah po 100 din od seje, člani izven Beograda pa še povračilo potnih stroškov in dnevnice v smislu uredbe o potnih in selitvenih stroških državnih uslužbencev.

== Še o preklasifikaciji blaga. Poročali smo že o seji tarifnega odbora, ki je bila 12. t. m. v Beogradu, na kateri ni bil odobren predlog za preklasifikacijo blaga, ki ga sestavlja ožji tarifni odbor. Ta ožji tarifni odbor je imel nalogo s preklasifikacijo doseči finančni efekt okrog 140 milijonov din. V teku razprav je finančni odbor sestavljal predlog, po katerem je znašal finančni efekt preklasifikacije 135 milijonov din. Od te svote bi odpadlo na žive živali in živinske proizvode 6.4 milijona din, na kmetijske proizvode in izdelke iz teh proizvodov 9.8 milijona din, za tekstilne in pletilne sirovine 5.3 milijona din, na gozdne proizvode 38.7 milijona din, na premog in mineralna olja 29.0 milijona din, na kovine in kovinske izdelke 15.3 milijona din in na kemične proizvode 6.4 milijona din.

== Ožji tarifni odbor je ugotovil, da so mišljenja glede preklasifikacije deljena. Medtem ko je del članov zastopal stališče, naj se izvede samo linearno povišanje tarif v zadostni višini, so drugi zastopali mišljenje, da je treba načelno osvojiti predlog železniške uprave, da se poleg linearnega povišanja izvede tudi preklasifikacija. Kakor smo že poročali, bodo v prihodnjih dneh konzultacije z interesi, da se sestavi nov predlog o preklasifikaciji, pri čemer bo upoštevana tudi nova situacija v našem izvozu in uvozu, ki je nastala z vstopom Italije v vojno.

Glede na trditve o neenakem tarifnem tretiranju iz Beograda in Zagreba poudarja zagrebški »Jutarnji list«, da so neenakosti v zvezi z okolnostjo, da ima Beograd cenejšo zvezo po vodni poti; takim krajem pa dajejo železnice iz konkurenčnih razlogov tarifne ugodnosti, ki naj omogočijo prevoz po železnici. Glede prevoza lignita do Zagreba je uprava državnih železnic v načelu sprejela zahtevo hrvatskih delegatov, da se za prevoz lignita določi enotna tarifa za vso državo v cenejšem tarifnem razredu, tako da se bo lahko spričo pomanjkanja kuriliva v večji meri uporabljal lignit.

== Razveljavljanje »navyortov«. Po vestih iz Londona so izgubili veljavnost navcerti za pošiljke v Italijo, Španijo, Portugalsko, Švico, Madžarsko, Grčijo, Rumunijo, Bolgarijo, Jugoslavijo in Turčijo. Za te države se ne bodo več izdajali navycerti.

== 25 milijonov din za gradnjo skladišč za živila. Direkcija za prehrano pri kmetijskem ministru stremi za tem, da se ustvarijo potrebne zaloge živil v državi v času, ko so cene kmetijskih pridelkov v skladu s splošnimi cenami na tržišču, t. j. kadar so cene najnižje. Da bi se to lahko izvedlo pa je pogoj, da se te zaloge živil spravijo v primerna skladišča. V ta namen je ministrski svet na predlog kmetijskega ministra odobril kredit v znesku 25 milijonov dinarjev za gradnjo skladišč po vseh krajih države.

== V trgovinski register se je vpisala tvrdka Anton Maček, trgovca z zdravilnimi zelišči na debelo na Vrhniki — Pri tvrdki »Slograd«, slovenski gradbeni in industrijski d. d. v Ljubljani je izbrisan član

upravnega odbora Karel Detela, vpisan pa kot član upravnega odbora Miroslav Pirkmajer višji finančni svetnik v pok. v Ljubljani. — Pri tvrdki Zangger Fran, trgovca s specializiranim blagom, sadjem in žetelnimi pridelki na debelo v Celju je vpisana sprememba besedila firme v Zangger Fran, lastnik Zangger Dušan.

== Izvoznice za les v banovini Hrvatski
 Ban banovine Hrvatske je izdal na osnovi § 79 zakona o gozdovih naredbu o izdajanju izvoznice za les in ostale lesne proizvode, in sicer zaradi zaščite gozdov in da se prepreči tihotapstvo z lesom.

== Letošnji dunajski ješenski velesjem bo od 1. do 8. septembra. Ta prireditelj bo v znaku najmočnejšega mednarodnega sodelovanja. Mednarodni značaj velesjema bo označen z uradnim sodelovanjem Jugoslavije, Bolgarske, Grške, Italije, Rumunije, Slovaške in Madžarske. Pričakuje pa se tudi sodelovanje drugih držav, Češko-Moravska bo uradno zastopana na dunajskem ješenskem velesjemu. Za tuje države bo letos postavljen poseben reprezentativni »Paviljon narodov«. Dunajski velesjem hoče biti reprezentanca industrije, okusa in umetne obrti. Ureditev tehničnega velesjema bo predvsem ustrezala izvozu na jugovzhod Evrope ter potrebam jugovzhodnih držav (—)

== Izpiti za elektroinžinjerje bodo v mescu juliju t. l. Prošnje je vložiti do 25. junija t. l. pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani potom Združenja elektroinžinjskih obrti v Ljubljani.

Borza
 Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 922 milijona din nasproti 12.30, 6.54, 9.15 in 5.73 milijona din

BELEŽKE

Predvidevati je dolžnost državnika

V »Novi riječi« objavlja Večeslav Vilder uvodnik »Pred težko odgovornostjo«. V članku omenja kritiko, ki se danes pojavlja na račun angleških in francoskih državnikov, in pravi: »Predvidevati, to je dolžnost državnika. Če bi bili francoski in angleški državniki vse predvidevali, bi morda do te vojne sploh ne prišlo. In če se vojna že ni dala preprečiti, potem se je dal morda preprečiti vsaj poraz. Vse se da nadomestiti, samo izgubljeni čas ne. Iz vseh teh dogodkov moramo tudi mi izvajati nauke za nas. Če sedaj si moramo predočiti naše pogreške. Mali narodi res ne morejo vpilvati na tok svetovnih dogodkov, ali morejo braniti sebe in svoj obstanek ter svojo moralno zaščito. Narodov ne ubija poraz v borbi, temveč kapitulacija v slabosti. Zelo pogosto lahko vojni poraz postaja osnova za moralno novih generacij, toda priznanje slabosti je odgovod na samostojno življenje. Močnost ni v tem, čakači s prekrižanimi rokami na dogodke in se potem do njih opredeljevati, do takrat pa se baviti s svojimi malenkostmi in neznamostmi kakor da na svetu ne dijava orkan. Vsa naša koraka, vsaka naša misel bi morala biti sedaj uprta v vihar, ki pretresa naš planet v njegovih temeljih. Ne v strahu, še manj v paniki, temveč v uravnoteženi zavesti, da bi vsako naše dejanje moglo vreti svojo senco daleč tja na bodoča pokolenja. Samo tak občutek globoke zgodovinske odgovornosti nas more rešiti. Te odgovornosti in kazni ne bo nihče mozel pobegniti. Ne bo več onih normalnih mirnodopskih meril Tudi v tem bo nastala revolucija.«

Zagrebška »Riječ« z vnuemo, resnostjo in najtežnejšimi argumenti zagovarja idejo združitve narodni sil in že nekaj časa opravljata to, kar ljubljanski »Slovenec« imenuje »govorjenje o koncentraciji«. Toda tudi za njo velja, kar je napisal spitiški »Narodni list« o predlagateljih iz vrst vladne koalicije, ki ne pvedo na koga se obračajo in zakaj se njihovi pametni nasveti ne upoštevajo...

Naša najstrožja nevtralnost

Zadnja številka »Samouprave«, ki je izšla včeraj, objavlja uvodnik pod naslovom »Najstrožja nevtralnost Jugoslavije«. List v njem opozarja na uredbo o strogi nevtralnosti tiska in o ukrepih proti spekulantom. Ukrepi o nevtralnosti tiska so bili potrebni, da se zaščitijo naši trdni in dobri mednarodni odnosi, ki jih hočemo ohraniti tako do vseh naših sosed, kakor do drugih držav. Uredba je bila izdana, da bi služila kot jamstvo za vse zavedne državljane, ki si v svoji narodni hiši žele reda in miru. Naperjena je proti neznamni manjšini onih, ki se še zmerom ne zavedajo svoje odgovornosti na političnem in gospodarskem področju. Jugoslavija želi, da si svojo notranjo solidarnost zagotovi za vsako ceno, da prepreči in onemogoči sleherni defetizem, a tudi vsak drug pojav, ki ne bi bil v skladu z interesi njene narodne obrambe in njene stroge nevtralnosti. V teh izrednih časih so bili potrebni izredni ukrepi in potrebno je še prav posebej, da se najstrožje izvajajo.

Novi člani zagrebške Akademije

Včeraj popoldne je bila svečana seja Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti. Udeležili so se je tudi zastopnik Nj. Vel. kralja, ban in druge ugledne osebnosti. Na seji je bil proglašen za častnega člana akademije hrvatski Nobelov nagrajenc dr. Vladislav Ružička. Za redne članke so bili izvoljeni dosedanjji izredni člani Ljubomir Hauptmann, dr. Franjo Fančev, dr. Tomo Matić in pesnik Vladimir Nazor, za izredna člana dr. Krunoslav Babić in dr. Branimir Wiesner-Livadić, za dopisne pa dr. Gregor Krek, dr. Fran Bošnjaković, dr. Josip Goldberg, dr. Mihovil Gračanin, Anton Avguštinčič, Jozo Kljaković in dr. Tresić-Pavičić.

Seja Zveze mest

Danes in jutri bo v Zagrebu seja zveze mest. Ze sinoči so prispeeli v Zagreb beogradski in ljubljanski župan ter vodilni mestni referenti. Na seji bodo razpravljali o prilagoditvi poslovanja mestnih uprav sedanjim političnim prilikam.

Sokolske zračne eskadrile

Aeroklub kraljevine Jugoslavije je organiziral v Novem Sadu posebno pilotsko šolo, ki naj v svojih tečajih izobrazi in izvežba čim več mladih, sposobnih pilotov. Prvi tečaj se je pričel 15. maja in se ga udeležuje 30 tečajnikov iz vse države. Med

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode
Pri ledvičnih kamnih in kamnih v mehurju
 je dobro piti čim večje količine iz vreca Tempel.



v prejšnjih štirih tednih. Na tržišču državnih papirjev so se tečajji po oslabitvi v prejšnjih tednih ustalili.

DEVIZE
 Curih. Beograd 10, Pariz 9.35, London 16.45, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 148.25, Stockholm 106.25, Sofija 4.00, Budimpešta 79, Atene 3.00, Carigrad 3.00, Bukarešta 2.25.

Blagovna tržišča
ZITO
 + Chicago, 15. junija. Začetni tečajji: pšenica; za julij 80, za sept. 80.75, za dec. 81.50; koruza; za julij 62, za sept. 66.75.

ZIVINA
 + Mariborski svinjski sejem 14. junija. Okoliški kmetje so prignali 167 glav, prodal pa 109. Cene so bile: 5 do 6 tednov stari prasci 95 do 125 din, 7 do 9 tednov stari 135 do 180, 3 do 4 mesece stari 190 do 360, 5 do 7 mesecev stari 390 do 460, 8 do 10 mesecev stari 490 do 570, 1 leto stari 820 do 910. Svinje so se prodajale po 8 do 10.50 din za kg žive teže in po 12 do 15 din za kg mrtve teže.

njimi je 22 aktivnih članov sokolskih edinic! Sokolski savez je v najožjem sodelovanju z Aeroklubom in izobražba mladih Sokolov za pilote se bo v bodoče še znatno razširila. Pojavila se je zamisel ustanovitve posebnih sokolskih eskadril.

Prvi nauki iz italijanske intervencije

»Popolo di Roma« razpravlja o posledicah italijanske vstopa v vojno za balkanske države. List pravi, da bodo odsele te države razen med seboj lahko trgovale le še z Italijo, Nemčijo in Rusijo. V teku pihlih 24 ur je gospodarstvo Podunavja doživelo radikalno spremembo. Z odrezanjem podunavskega področja od zapadne Evrope je italijanska intervencija pokazala, katere sile imajo možnost in pravico vplivati na to področje. Vzhodno-evropske države morajo svoje gospodarstvo prilagoditi potrebam obeh velesil ost in Rusije.

Nemci o padcu Pariza

Padcu Pariza posveča vodilni nemški list »Völkischer Beobachter« uvodnik, v katerem slavi zmage nemške vojske ter med drugim piše: »Molče in globoko pretreseni klonimo glave pred veličino urc, ki jo doživljamo. Zavedamo se, da nam ta ura ni bila podarjena, temveč da so bila za njo žrtvovala mnoga življenja. V naših srcih odmeva večni pohodni korak nemških bataljонов, ki korakajo v teh urah mimo pariških palač. Okrog njihovih jeklenih čelad visce hrastovi venci zmage. Te vence zmage pa polagamo v duhu tudi na vse čelade, ki krase mnoge preproste križe med Sommo in Aisno ter med Seino in Marno. Ziva in mrtva Nemčija pošilja k nebu kurja veselja, ponosa in žalosti. Nemčija Adolfa Hitlerja, katerega ženij nam je dal 14. junij, ne pozna nobene prešernosti.«

Pomen električne industrije v Italiji

O silnem in naglem razvoju električne industrije v Italiji se je v zadnjih letih večkrat pisalo. Sedaj je italijansko ministristvo za javna dela objavilo nekaj zanimivih podatkov o velikem razvoju na tem področju. Od leta 1923 do danes se je z izkoriščanjem javnih vod električna proizvodnja povečala na trikratno količino. Leta 1943 bo Italija razpolagala že z električno energijo 27 milijard kw, medtem ko je razpolagala leta 1937 z energijo 15 milijard kw, a leta 1923 samo z okoli 5 milijard kw.

Poročilo ministristva za javna dela navaja nadalje velik pomen električne industrije na posameznih področjih proizvodnje, zlasti pa v železniškem prometu, ki ga je Italija v zadnjih letih že zelo elektrificirala. Koliko je Italija prištedila z električno energijo na premoagu, kaže primerjava, po kateri odgovarja dosedanja skupna električna energija okoli 17 milijard kw prihranka na premoagu za okoli 18 milijonov ton. Italija je, kakor znano, glede premoagu v glavnem navezana na uvoz Z razvojem električne industrije je lahko znatno omejila uvoz inozemskega premoaga, ki v zadnjih letih nikdar ni več presegel 12 milijonov ton. Ako se torej upošteva prihranek Italije na premoagu, se lahko izračuna ogromen pomen električne industrije za Italijo ne glede na njene ogromne druge koristi.

Dar Argentine angleški vojski

Londonski radio je javil pretekle dni, da je argentinska vlada poslala britanski vojski kot darilo veliko pošiljko mesa. Za pošiljko je bilo zaklano 3000 volov. S tem se je argentinska mesna industrija oddolžila Veliki Britaniji, ki je največji odjemalec argentinskega mesa.

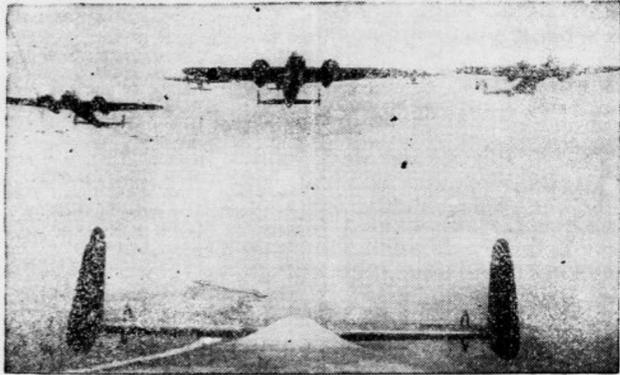
Angleško delavstvo in vojna

Angleško delavstvo je zastavilo vse svoje sile, da podpre narodno obrambo. V dogovoru z vlado so do konca vojne odstavljani z dnevnega reda vsi mezdni spori. Tovarne orožja delajo neč in dan s polno paro. V njih je zaposleno okoli 5 milijonov delavcev in delavk. Odpravljen je nedeljski počitek. Zaradi vpkicev v vojsko je bilo nameščenih zadnje tedne v angleških tovarnah več stotisoč žensk, zlasti v letalski industriji, kjer tvorijo ženske že veliko večino delavstva. Delavci, ki so bili pozvani pod zastavo, so dobili na podlagi posebnega zakona jamstvo, da bodo sprejeti nazaj v svoje tovarne, ko se vrnejo iz vojske. Po odredbi ministra za rudnike je bilo uvedeno nepretrpano delo tudi v vseh angleških premoagovnikih, kjer je zaposlenih 800.000 delavcev.

Beg iz plameneče Belgije

Slovenski učitelj pripoveduje o umiku iz vojnega meteža

Gospod Svatopluk Štoviček je ljubljanski učitelj, po rodu iz znane narodne družine v Leskovcu pri Krškem. Zadnja leta je bil dodeljen našim rojakom v Belgiji, da je v posebnih tečajih poučeval slovenske rudarske otroke v materinski. Ko je prihrumela vojna nad Belgijo, se je naenkrat znašel z drugimi našimi rojaki sredi meteža. Da si reši golo življenje, se je umikal z drugimi begunci vred, predvsem pa v spremstvu našega izseljeniškega delegata iz Bruslja inž. Janka Švajgerja. Prehodila sta peš več kot 50 km, preden sta dosegla vlak, nakar sta se prepeljala v Pariz, odtod ste se vrnila čez Italijo v domovino. O burnih doživljajih, ki so značilni za vsa dogajanja v današnji sbliskoviti vojni, je gospod Svato Štoviček takole pripovedoval našemu uredniku:



Nemška letala so prihrumela in sipala smrt

Tam gori v Eysdenu in drugih industrijskih krajih naokrog po Limburgu, v Watterscheiu, Soldernu, Winterlaku in Heusdenu prebivajo naši rudarji, Slovenci, le nekaj nad 50 Hrvatov veče med njimi. Vsi skupaj imajo kakih 1000 šoloobveznih otrok. Rudniki so tam naokrog — naši ljudje so rudarji. Zasužili so dobro. Od 50 do 80 belgijskih frankov dnevno. Belgijski frank je vreden po uradnem tečaju pol drugi dinar. Na črni borzi, ki je bila večidel v rokah Židov, pa si dobil še dinar več, torej povprečno tisoč dinarjev za 250 frankov. Naši ljudje so pridni, štedljivi, pri tem pa dosti dobro živijo. Mnogi izmed njih so že nakupili s prihranki posestveca ali vsaj parcele in hišice v stari domovini. Zadnjih nekaj mesecev je resda naraščala draginja, posamezni predmeti so se podražili kar za polovico in je bilo razmerje takšno, da sem v Belgiji kupil za en frank tisto, kar bi v domovini dobil za en dinar. Vendar kar se golega življenja tiče, je bilo v Belgiji izvanredno. Tam ni bila siromašna doma. Čeprav je Belgija takorekoč prenapolnjena, med najbolj obljudenimi deželami na svetu, ni bilo ne brezposelnih ne beračev, vsak je imel delo in zaslužek. Trgovina in obrt sta bili svobodni, vsakdanje potrebščine cenene. Ljudje sijajni. Posebno Valonci. Mi smo živeli sredi Flamcev, pa je seveda tudi o teh treba reči, da so prijazni, gostoljubni, v vsakem pogledu tisto, kar imenujemo civilizirani. Nekoliko osti zoper tuje so propagirali edino flamski nacionalisti, rekstisti. Toda v splošnem je naš rudar in industrijski delavec v Belgiji močno obrajtan, saj opravljajo najtežja dela, ki domačinom ne dišijo. Zraven tega je zanesljiv in ne stavka. Domačini so rajši specialisti, ki so jim zaupana boljša mesta in boljše plače. V Belgiji je tako rekoč zbrna na vsa Evropa. Med rudarji in industrijskimi delavci prednjačijo Poljaki, številčno sledijo Italijani, Čehoslovaki, Jugoslovani, Madžari.

Nikdo v Belgiji ni verjel v vojno...

Vse do zadnjega je sredi te cvetoče, dobro živčete države, vladalo prepričanje, da bodo viharji šli mimo. Vojne v Belgiji ne bo, smo si zatrjevali domačini in tujci. Pač pa bo na Balkanu, so nas prepričevali domačini. In ko je bila Nizozemska že napadena, so bili Belgijci še vedno prepričani, da Belgija ne bo prizadeta. Potem — desetega maja — ko so Nemci že vpadli čez Luksemburško v Belgijo, in se je čulo bobnenje topov, so bili mnogi prepričani, da gre pač za pomoto. Da bo napadena Nizozemska, ki naj posluži Nemcem za oporišče proti Angliji, je bilo Belgijcem docela jasno. Toda Belgija? Zakaj naj bi Nemci napadli tudi Belgijo? Kakorkoli, ves ta prevlekl optimizera se je mahoma spremenil v poplah, ko je tudi na belgijskih tleh začelo besneti grozovito grmenje topov in bučanje letal.

Usoda mlade učiteljice

V ranem jutru je nad Eysdendom plulo kakih sto letal z oglušujočim brnenjem motorjev. Planili smo iz sna. In še so rekli nekateri: Najbrže so se Nemci zmotili! Kmalu potem, ob 10. dopoldne, je šlo od ust, da nemška vojska napada utrdbne ob kanalu tik Eysdena. Videl sem tisto jutro izseljeniško učiteljico Poljakino, ki je hotela pohiteti s kolesom ob kanalu v bližnjo kolonijo.



Takole je bilo po belgijskih in francoskih ulicah

Takoj ob pričetku svojega popotovanja in bega lahko povem, da me je pri raznih tečajih vendarle spremljal sreča. Kadar je bilo najhujše, sem se po dobrem naključju rešil.

V Hasseltu sem planil v poln osebni vlak da se z njim potegnem proti Bruslju. Pri Diestu smo videli, da je voda spuščena po planjavi. Jezero, do koder je seglo oko. Voda je stala do dva metra visoko. Ker je po Limburgu zemlja mehka, je bila poplava gotovo huda ovira prevoza in tankov.

Okrog dvajsete ure smo prispeli v Louvain. To je bil že značilen begunski vlak z vsemi prizori in podobami begunske bede. Matere, žene, starčki, otroci s svojimi culami in v njih v naglici nabrano poslednje premoženje. Tu vzdihovanja, tam topa vdanost v usodo, zdaj pa zdaj jok otrok, nato nenadna zavzetost in preplah vseh — od nekod čujemo brnenje nemških letal, ki uničujejo z bombami proge in postaje. Toda še vedno je nekaj prog celih

Bombe na Bruselj

Po eni izmed teh zdrcimo v Bruselj. Ob trindvajsetih smo tam. Mesto je v popolni temi. Kako naj se znajdejo otroci, žene, bolehnih, pa borci in rezervisti, ki so se naglo odzvali poklicu? Kljub zatemnitvi tramvaji še vozijo, tudi taksijski so še na razpolago. Z zatemnitvijo se je že prikradla v bruseljsko prestolnico tista pošast, ki jo je rodila živčna vojna: v sleherni ulici izteza svoj rilec, povsod je napetost, živčna kriza, šušljanje, ugibanje: kaj bo?



Oddelek francoskih motoriziranih čet odhaja na fronto

Ostal sem v Bruslju do 15. maja. Vsak dan so mesto obletavala letala. Vendar je bil Bruselj bombardiran le enkrat, potem v dveh dneh goščina bivanja ne več. Bilo je to 12. maja. Prva bomba je padla tik pred hišo uradnika našega poslaništva Indiča, ki ima v Bruslju starše svoje žene. Tasi Jovanović, ki je naseljen v Bruslju že 45 let, ima v bližini kolodvorja Midi majhno tovarno. Bomba se ni razstrelila in ljudje so jo hodili gledat v procesiji. Druga bomba je po čudnem naključju zadela hišo našega rojaka Pavloviča, ki je poročen z Bruseljčanko in ima blizu Avenue Louise dve svoji hiši. Bomba je tresčila v eno izmed njiju in domala ubila Pavlovičevu taščo, ki se je prav tisti čas mudila v kopalnici.

(Na našem poslaništvu)

Na našem poslaništvu so se zbirali begunci iz Liegea, Charlerois, iz Namurja in drugih prizadetih krajev. Prišli so pozivedovat, ali se bo mogoče umakniti v Francijo brez vizum, ali pa bo za naše državljane potreben listin. Francoska oblastva so izprva zabranila Jugoslovanom prehod v Francijo, kakor je sicer bil dovoljen pripadnikom onih držav, ki so bile dotlej že zapletene v vojno na strani zaveznikov. Na posredovanje našega poslaništva je bil šele od 14. maja dalje tudi Jugoslovanom dovoljen prost izhod iz Belgije v Francijo. Ta odlok pa je bil že prepozno. V daleko pretežni večini so naši sklenili ostati na svojih mestih. V Francijo jih je odšlo po moji sodbi kvečemu kakih 200 in jim je bila po prizadevanju našega izseljeniškega delegata inž. Janka Švajgerja, ki je iz Bruslja takoj stopil v zvezo s Parizom, zagotovljena zaposlitev tudi v Franciji. Osobje našega poslaništva v Bruslju je že 12. maja krenilo v Oстенде, kamor se je sklenila preseliti belgijska vlada.

15. maja sva se s Švajgerjem odločila, da se umakneva v Francijo. Taksija ni bilo mogoče dobiti nobenega več, noben vlak ni več vozil proti francoski meji. Nameraval sem še v naglici kupiti bicikelj za dva moža (tender), toda ker sem izmed naju samo jaz kolesar, se je tudi ta način potovanja izjalovil. Ob 19. uri sva torej sledila zgledu Kristovih apostolov in se podala peš na pot. Ubrala sva smer Ninove—Tournai—Lille. Cesta je bila polna beguncev, ena sama dolga žalostna procesija se je skozi noč vlekla na jugozapad. Nasproti pa so hiteli angleški vojniki in motorizirani oddelki. K sreči so belgijske ceste lene, da ni na njih prahu, sicer bi se bili udušili.

V nahrbtniku sem imel poleg skromnih ostankov svojega imetja tudi nekaj provianta: pecivo in čokolado. Ponočni tovariš Švajger pa je v roki nesel kovčeg s perilom. In tako sva v dolgi procesiji pešala prvo petindvajset kilometrov daleč

Srbsko ime naju je rešilo

Po petindvajsetem kilometru naju je dohitela angleška patrola in pričelo se je dramatično doživljanje, ki sva ga morala nato biti večkrat deležna kot tučca. Patrolja naju je gnala v vaško gostilno. Gostje, domačini in begunci, vsi so silili v naju:

— Ne, za voljo božjo, Jugoslovana sva!

— Aha, Čehoslovaki!

Pametno rešitev je našel neki belgijski vojak, ki je rekel: Pokličimo oficirja, naj on odloči, kaj naj storimo z njima.

Do kraja so naju pretipali in preiskali. Ne v žepu ne med prtljago niso našli orožja, ničesar sumljivega, to je razsrjene ljudi nekoliko pomirilo. Pozno ponoči naju je patrolja odgnala pred angleškega oficirja. Skrbno je pregledal dokumente. Našel je papirje v redu. Toda četrte ure smo se prerekli, ali so Jugoslovani identični s Čehoslovaki. Prečudna je bila ta reč: bogve kakšna propaganda je zanesla med Belgijce prepričanje, da so Čehoslovaki najnevarnejši padalci, ki jih pošilja Nemčija prve v boj. Naposled smo se le spoznale, da sva prav za prav Srba, drugega ni bilo mogoče dopovedati — in takoj sva imela prost izhod. Ko sva se vrnila v gostilno, sva celo bila deležna pogostitve s pivom.

Na svetu je tudi Jugoslavija

Potem je bilo treba nadaljevati pot v noč. Takole ob 1. zjutraj sva prispela v Ninove. Zatekla sva se v kavarnico in legla na gola tla med ostalimi begunci. Ninove je kakor Novo mesto, morda za spoznanje večje. Pač eno izmed običajnih belgijskih mestec. Že zgodaj je bilo treba dvigniti nespote ude. Begunecv je bilo vedno več in z njimi je naraščal tudi poplah. Za zahtek sva dobila črno kavo, potem sva nadaljevala pot v Tournai, 30 km daleč. Sledovi pešačenja so se kmalu pokazali. Noge so bile rjapene in so krvavele. Nohti so se smellali. Mogel sem hoditi le še v copatah. Ko sva trudoma premerila osem kilometrov, sva opazila na cesti, kako se protestantski pastirji plazijo v angleški kamion. Pohitiva, sem velel. In prav zadnji trenutek sva se znašla pri kamionu. Brž so vrgli vanj še mene in tovariša. Ne vem, zavoljo česa — ali zaradi skelečnih nog, ali zaradi srečnega naključja, da bova vsaj nekoliko štedila noge — so se mi osolile oči. Ob poldevetih

Proti vžigalnim bombam

domače

v tu-in inozemstvu patentirano, preizkušeno ter priznано sredstvo proti ognju za les, lepenko, pločevino, platno

»ANTIGNIT«

Sijajen efekt preizkušnje s tremitom (preko 2000° C temperature po metodi dr. ing. Metza in dipl. ing. Slegela, Chem.-Techn. Reichsanstalt, Berlin) v šoli za civilno zaščito v Zagrebu.

»ANTIGNIT« družba z o. z. v Guštanju

V nedeljo na Turjak

Prihodno nedeljo, 23. junija, bodo stari Turjaci na Gori pri Sv. Ahacu praznovali zgodovinsko žegnanje v spomin zmage in bitke nad Turki pri Sisku l. 1593.

Pred 50 leti je bilo žegnanje pri Sv. Ahacju sila slovesno. Mašnik je vršil cerkveno opravilo v krasnem plašču, ki ga je pred 400 leti nosil sam turški Hasan paša. Plašča danes ni več. Stara govornica pravi, da je pred več leti v pokojni Avstriji neki berlinski zgodovinar hodil na Turjaški grad na počitnice in domneva, da se je mož zanimal tudi za plašč, ki je bil iz samega turškega zlata in posejan z dragocenimi kamni, rubini, safirji, in smaragdji.

Na dan sv. Ahacja so bili prejšnja leta pod cerkveno lipo štirje vinotoči, za okrepčilo so skrbeli pa krčmarji, topiči so pokali, godci pa so godli, izletniki so prihajali v narodnih nošah. Danes tega žal ni več. Sv. Ahacj je bil zelo ponosen na svojo zgodovino. Na levi strani je turški grb in turški napis, ki povedo, da je pod cerkvijo turška grobnica izza turških časov. Cerkevno bandero ima zgodovinsko sliko zmage pri Sisku. Pred to zmago so prihajali Turki dolga leta na Kranjsko ropati in morit. Leta 1528, so oblegali Turjaški grad. Grad sam ima skrivališče, kjer so se domačini pred Turki skrivali. L. 1728, so Turki odpeljali turjaško Rozamundo z gradu.

Ljubljanski izletniki se odpeljejo v nedeljo z jutrnjim vlakom do Škoflje, od tam pa je 2.30 peš na goro. Vsak izletnik si lahko ogleda Turjaški grad, kjer se je rodil veliki zmagovalac nad Turki pri Sisku v letu 1593, Andrej Turjaški. Ljubljanci, ne zamučite lepe priložnosti, pohitite na Turjak. Trud vam bo poplačen s krasnim razgledom po našem lepem Dolenskem.

Tone Kurnik praznuje

Velenje, 15. junija

Pred 50 leti se je rodil v Ljubljani računski svetnik pri velenjskem premožovniku g. Tone Kurnik, sin železničarja. Oče, ki je v prostih urah zložil lepo številce pesmic, mu je dal na pot v življenje ljubezen do naše lepe besede. Usoda je hotela, da je mladi Tone prišel v našo Saleško dolino. Lepa dolina, dobri ljudje, a neugodna gospodarske razmere in zatirano narodno življenje. Redki so bili takrat narodni delavci v naši dolini, ki so narod v tistih hudih dneh izpodbujali in pripravljali na lepše čase. In tej mladi vrsti narodnih delavcev se je pridružil mladi, delavni visokosolec Tone. Da si zboljša gnotno stališče, da si okrepi rahlo zdravje, je stopil leta 1910. v pisarno odvetnika dr. Mayerja v Šoštanju z namenom, da potem nadaljuje študije.

Toda Saleška dolina se ga je oklenila in ga ni več izpustila. Ze istega leta, torej pred 30 leti, je ustanovil Sokola v Šoštanju, pri katerem je prešel vse faze dela, ki ga Sokol zahteva od delavnega člana. Naceloval je, vadil je oddelke, igral in pel je, predaval, lepil lepake, postavjal odre.



V Šoštanju si je tudi izbral častno družico Milko iz narodne družine Rajsterjeve prav pred 20 leti. Ima dve hčerki in sina, ki so vsi pri Sokolu in verno vdan očetu in njegovim vzorom.

V vojnih letih je kot vnet nacionalist okusil Judenburg in taborišče v Lebringu in še drugod, a to ga je le izpodbujalo, ker je vedel, da se bliža z velikimi koraki tako zaželena Jugoslavija. Prišel je nazaj v osvobodeno Saleško dolino, in sicer med »knape« v Velenje, kjer je nastopil v premožovniku službo računskega uradnika. V najtesnejšem stiku z uradnistvom, delavci in okoliškimi kmeti je tu nadaljeval svoje narodno delo. Ustanovil je velenjskega Sokola in spet delal. S svojimi izpodbudnimi govori je sejal narodno, pa tudi stanovsko zavest med našimi ljudmi. Prva skrb mu je razmah sokolske misli v našem rudniškem okolišu, a deluje tudi v ostalih nacionalnih, stanovskih in karitativnih organizacijah.

V ponedeljek 17. t. m. stopi Tone pred samega Abrahama, ki bo presenečen uzrl krepko postavo in v očeh odsev bistrega duha sokolskega borca Toneta. In dejal bo: »Ne, nisi še zrel za moje naročje.« Še na mnoga leta dela in uspehov, ker naša dolina potrebuje delavcev!

Domače vesti

Za zemljo barantajo

Gospod urednik! Neki gospodarstvenik, ki je na glasu kot zelo pameten mož, mi je ob neki priliki dejal, da človek zemljišča nikdar ne more kupiti ob pravem času, ker je vedno bilo poprej ceneje. To njegovo mnenje mi je prišlo v spomin te dni, ko sem zvedel, da so se v Ljubljani in njeni okolici stavbišča zelo podražila. Malo neprimerno me je to dirnilo, ker sem tudi jaz že dolgo let želel, da bi si kje kupil kakšno parcelo in tako poskrbel za svojo bodočnost in za bodočnost svoje družine. Toda tega do danes nisem storil, ker enkrat nisem imel potrebne denarja na razpolago, kadar pa sem imel denar, zopet nisem našel primerne parcele. Poleg tega sem bolj počasne vrste človek. Toda, kdo si ne želi, imeti lastno stredo nad glavno? Tudi jaz te želje se nisem opustil. Saj ni menda nič mikavnejšega, kakor imeti na lepi sončni legi svojo hišico, ki je obdana s sadnim drevjem in s sončnim zelenjem lastnega vrta. To je prirojena želja vsakogar, ki je potomec očeta, ki je v ljubeznjivo obdeloval zemljo in ki je s srcem visel na grudi. Skoraj vse naše ljudstvo je kmečko ljudstvo. Če niso bili bližnji, so bili pa daljni predniki kmetje. Med našo inteligenco se najde mnogo takšnih, ki jih zemlja vabi, da bi jo obdelovali. Takole spominja, ko oživi priroda in ž njo zemlja, jim kri vzplapola po žilah in mišice se nabreknejo v hrepenenju, da bi zasadile lopato v zemljo.

Bilo bi vse v najlepšem redu, če bi kupovali zemljo le taki ljudje, ki imajo do nje prirojena nagnostna čustva in ki jih ženejo k nakupovanju zemlje le idealni nagibi. Toda temu na žalost ni tako. Zemljo so začeli kupovati petični ljudje s profitarstskimi nameni, ne zato, da bi jo obdelovali, temveč zato, da bi, kar se da, varno naložili svoj denar, ali pa, da bi s preprodajo zaslužili. Naš kmet je po večini zaradi dolgoletne gospodarske krize in zaradi davčne preobremenjenosti zadolžen in zato prodaja svojo zemljo, da bi se rešil in poplačal dolgeve. Posvetilo se mu z odprodajanjem zemljišča vedno bolj manjša in krči. Tudi če si bo v primeru kakšne zelo zgodnje letine in s pridom mogel kaj prirediti, ne bo nikdar več mogel kupiti prodane zemlje nazaj, ker jo bo lastnik, ki jo je od njega kupil, hotel prodati le, če bo pri tem dosti zaslužil in če bo po prodaji mogel reči, da se mu je v zemljo naloženi kapital dobro obrestoval. Zemlja, ki jo sedaj prodaja kmet, bo zanj za večno izgubljena.

V tem pa tiči še druga zadeva. Pri nas je le malo velikih kmetij, po večini je pri nas malokmetiški sistem. Pri tem pa je naš kmet zdrav in oblagodarjen s številno družino. Kako neki bo po prodaji najlepših svojih njiv in travnikov, ki leže na najlenši sončni in značni legi, mogel naš kmet iz skrčenega zemljišča toliko iztisniti, da bo mogel preživljati svojo družino, če že danes skoraj nima kaj jesti! Mar bo v naših tovarnah in industrijskih podjetjih dovolj dela in služb za kmečke sinove? Kako, ko že pri današnjem gospodarskem stanju čujemo o brezposelnosti našega industrijskega delavstva. Da, priznati je treba, da brede danes naš kmetiški stan v veliko krizo. Kajti zemlja ni na prodaj le v Ljubljani in njeni bližnji okolici, temveč je dovolj na prodaj po vsej naši banovini. Naj o tem problemu razmislijo naši kmetje in tisti, ki morajo bedeti nad zemljo slovenskega človeka.

je treba poslati po Poštni hranilnici s čekovno nakaznico št. 39.310, prijave pa na naslov: prof. Marijan Markovac, Zagreb Srebrnjak 27.

* Sresko učiteljsko društvo iz Laškega ne bo zborovalo 17. t. m. v Rimskih Toplicah, kakor je bilo napovedano. Zborovanje je odloženo za nedoločen čas.

* Soferski tečaj za dame. Slovenski avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, namestnik prirediti soferski tečaj za dame. Tečaja se lahko udeležijo tudi nečlanice. Oblastva bodo zaprosena, da stavijo dovoljno količino bencina na razpolago. Prijave sprejema do nadaljnjega tajništvo Slovenskega avtomobilskega kluba, sekcija Ljubljana, Kongresni trg 1/I, med uradnimi urami.

* Logarski izpiti za paznike nedržavnih gozdov. Kdor želi letošnje poletje delati logarski izpit za paznika nedržavnih gozdov, naj predloži pravilno opremljeno prošnjo za pristojnost k izpitu najkasneje do 30. t. m. pristojnemu mestnemu poglavarstvu, odnosno sreskemu načelstvu.

* Služba zdravniška uradniškega pripravnika v banovski bolnišnici v Slovenjem Gradcu je razpisana. Prosilci morajo imeti predpisane pogoje za sprejem v banovinsko službo. Prošnje naj se vlože pri banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 24. t. m.

* Nad 500 novih prostovoljnih bolničark bo imel Beograd, ko se dokončajo tečaj Rdečega križa. Kako veliko je v Beogradu zanimanje za prostovoljno bolničarsko službo, priča dejstvo, da so imeli zadnji čas v Beogradu nič manj kakor 11 tečajev, od tega 3 v Pančevu. Uprava Rdečega križa se bo potrudila, da bo večino večja prostovoljna armada bolničark tudi po končanem tečaju čim bolj družinsko povezana med seboj.

* Nekoč je živel konj... V Slavonkem Brodu izhaja že drugo leto hrvatski tehnik »Brodska Riječ«. V zadnji številki čitamo tole: »Živel je konj, ki je vlekkel težak omnibus, poln ljudi. Vsi so bili zadovoljni s konjem, hvallili so njegovo moč, se čudili njegovim prožnim hoji in njegovim pametnim očem. Lepega dne pa je konj poginil. Začuden hvalilci so se spogledali in rekli: »Jasno, poginil je zavoljo lakote.« Novine sicer niso konj, a vendar vleklo težak omnibus. In čeprav ne zobjeje sena, vendar lahko umro za lakoto. Njihov glad se potolaži in življenje se jim rešuje s čeki. Tisti izmed naših čitateljev, ki doslej še niso pomislili, zakaj polagamo toliko važnost na objavljanje naročnine in številke čekovnega računa, da imamo oboje tiskano na prvi strani, celo nad naslovom, naj se vsaj zdaj vprašajo, kaj to pomeni in naj nam takoj na naličju čeka sporočijo, da so se tega vendarle domislili in se poboljšali.

* Prva jadrana šola na Hrvatskem je bila te dni ustanovljena in bo začela jutri s poukom. Doslej se je pripravilo 50 mladih jadrancev. Aeroklub banovine Hrvatske je izdal proglas na hrvatsko mladino, v katerem pravi, da je prišel čas, ko mora tudi hrvatska mladina pokazati, kaj zmora in kaj zna. Hrvatska mladina ne sme zaostati za srbsko in slovensko, marveč mora po njihovem zgledu ustvariti jadrane skupine. Na lastnih tleh se bo borila za hrvatsko jadrstvo in za boljše bodočnost hrvatskega naroda. Hrvatska kmetijska zajednica v Posavskih Bregih je brezplačno odstopila prostran pašnik, da se bo jadrana šola lahko jutri pričela.

Ing. PREZLJEV

MORTOMOLJ

prašek in tekočina zanesljivo pokončuje molje v vseh razvojnih oblikah. — Dobi se v drogerijah in specerijah. — Navodila in pojasnila daje fitopatolog poob. agronom inž. Prezelj, Wolfova 3, tel. 34-73, Ljubljana

* Če hočete biti točno in najhitreje obveščeni o najnovejših dogodkih, morate svoj radijski sprejemnik izrabljati racionalno in biti točno poučeni, kdaj najvažnejše evropske postaje oddajajo poročila. Zahtevajte na ogled eno številko »Našega valca« in takoj se boste prepričali, da vam je tako skrbno urejena radijska revija neobhodno potrebna. Številka za prihodnji teden prinaša poleg drugega zanimivega gradiva poročilo »Kako je zdaj z zagrebško radijsko postajo«, podlistek »Petnajst minut«, rubriko »Malo pomenka z našimi naročniki«, pregled »Radio in televizija« s poročili o najnovejših dogodkih na teh področjih, nadaljevanje napete potpisne reportaže »Enonadstropna Amerika« (novi naročniki dobe prejšnja nadaljevanja brezplačno!) ter kotička »Od tu in tam« in »Humore«. Poleg tega objavlja številka »Našega valca« za prihodnji teden pregled važnejših postaj na kratkih valovih, poseben izvežek najboljših oddaj za prihodnji teden, obširen pregled programa beogradske in zagrebske postaje, celoten ljubljanski program in programe važnejših inozemskih postaj. Mesečna naročnina je samo 10 din. Zahtevajte še danes na ogled brezplačno številko! »Naš valc«, Ljubljana, Knaflejeva 5.

* Koršija. Prijatelj lista nam piše: Pred dnevi smo čitali v listih poročilo o razpravi in obsodbi požigalca Koršije. Marsikdo se je ob tem primku vprašal, odkod njegov izvor? Koršija se potomači pravih Turkov, ki so se na povratku iz oblaganja Dunaja vračali preko Dravskega polja na Balkan. Nekateri so tu ostali in počasi izginili v slovenskem ljudstvu. Samo njihovi priimki še pričajo o turškem poreklu: Sagadini, Salamuni, Hazemali, Murati, Predikarje (Predig-aje) in drugi sodijo v to vrsto. Tudi Koršija se turškega porekla. Ne pišejo pa se vsi Koršije, marveč nekateri tudi Karašije, kar je bliže prvotni obliki (kara-črn). Pred svetovno vojno sem se v Ljubljani sezna-

Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušnim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

nil z nekim inženjermem Karažijo, ki je bil nastavljen pri tedanji deželni vladi. Bil je doma z zgorajnega Dravskega polja. V razgovoru z njim sem posnel, da se dobro zaveda svojega porekla. Pozneje je bil premeščen v Gradec in sem izgubil silberno sled za njim.

* Združenje avtobusnih podjetnikov dravske banovine bo imelo občni zbor 20. junija ob 10. v mestni posvetovalnici v Celju. Ker bi se zaradi neugodnih jutrnjih železniških zvez večina avtobusnih podjetnikov z Gorenjskega in Dolenjskega ne mogla udeležiti občnega zbora, bo odšel palanski avtobus 30. t. m. ob 8. zjutraj izpred Slamiča na Gosposvetski cesti. Postanek avtobusa bo na Vranskem in pa v Dobrčeti vasi. O odhodu iz Celja bo pa dogovorjeno po občnem zboru.

* Oviritev kopalnice v Višnji gori. Jutrišnja nedeljo bodo v Višnji gori na novo odprli kopalnico, na katerem so v zadnjem času dela za buffet in za nove kabine prav lepo napredovala in bo treba le še malo truda, da bo kopalnica tudi v tem pogledu res dobro urejena. Voda v tem kopalnišču je zelo čista, saj se menja vsake štiri ure. Pa tudi topla je. Njena temperatura je

* Radijska postaja na Visu. Kakor poročajo z otoka Visa, se tam mudi komisija poštnega ministrstva in poštnega ravnateljstva iz Splita, da izbere kraj, kjer bodo postavili novo oddajno postajo. Ministrstvo je sklenilo zgraditi telefonsko radijsko postajo z ultrakratkimi valovi, da bo imel Vis zvezo s kopnim. Sedanja telefonska zveza z Visom se večkrat pokvari. Stroški za novo postajo bodo znašali 180 tisoč dinarjev.

* Največje skladišče soli v Jugoslaviji bodo zgradili v Sisku. Dolgo bo 130 m, široko 36 m, visoko pa 16 m. Zavoljo tega se je mudil v Sisku posebni odposlanec zagrebškega železniškega ravnateljstva, ker bo skladišče zgradila monopolna uprava na zemljišču železniškega ravnateljstva, ki je prostor brezplačno odstopila. Na levi obali Kolpe, nedaleč od izliva Odre v Kolpo, so se že pričela začetna dela. Kraj je izbran posebej, ker leži tik ob progii in ob reki, ki je prav do tal plavna. Te dni bo razpisana licitacija za posamezna dela in bodo začeli skladišče v kratkem zidati.

* 18 milijonov din za bolnišnico v Splitu. Banská oblast v Zagrebu je odobrila nov kredit 18 milijonov dinarjev za dozidavo postojip banovinske bolnišnice v Splitu. Z novim kreditom bo mogoče dovršiti kirurški paviljon in tudi ostala poslopja, ki jih že zidajo.

* Redna plova med Suškom in Dubrovnikom. V petek zjutraj je s Suška odplul v Split parnik »Ljubljana«, ki vrši redni promet med Suškom in Dubrovnikom. Ta proga ni ustavljena in bo verjetno tudi čez poletje lahko obratovala.

NOVA GOSTILNA V DRAVLJAH

Cent. občinstvu vjudno naznanjava, da sva v Dravljah na Vodnikovi cesti odprla novo gostilno »PRI GUSTELJNU« ki se nahaja v popolnoma prenovljeni lastni hiši. Za goste imamo udobne prostore in lep, ograjen, senčnat vrt. Gostilna leži na prijaznem mestu, je blizu tramvajske postaje, iz Ljubljane pa je do nje tudi krajši in lep izlet za pešce.

Preskrbljeno je za najboljšo domačo hrano. Točimo samo pristna vina in druge pijače. — Za obisk se priporočata

AVGUST in FRANČISKA OSREDKAR

zdravnik, ki je ugotovil zastrupljenje s pokvarjeno hrano. Večini je sam nudil pomoč, nekateri pa je odpravil v bolnišnico.

* Solarčkova nesreča za nesrečo. Iz Litije nam pišejo: Malega Zdenka Anžurja letos preganja nesreča za nesrečo. Saj je v letošnjem letu že kar tretjič v bolnici. V zgodnji pomladi si je ostrigel lase. Preveč se je izpostavil soncu, ki ga je ožgalo po glavi, da je dobil sončarico. Sprva so mislili, da je zbolel na meningitido. No na tudi ta mu ni prizanela. Komaj se je vrnil domov, že je postal njen žrtev. Z reševalnim avtom so ga zapeljali v bolnico. Pa smo ga kmalu spet videli doma. Ali vse gre rado v tretje. Tako je bilo tudi pri malen Zdenku. Fante najbolj zanimajo razni stroji. Tako tudi Zdenko ni mogel, da ne bi pohitel na cesto, kjer je ravno obratoval cestni valjar. Pravijo, da je metal kamenje pod valjar in v veseljem gledal, kako se drobi. Pri tej nevarni igri pa je po nesreči prišla tudi njegova leva noga pod valjar in mu jo je zdrobilo. Naš ubogi Zdenko leži zdaj že v tretje v bolnici, posledice pa bo siromacek čutil vse življenje.

P. n. organom finančne kontrole nudimo najceneje kragarn za uniforme, letne bluze, kape in pribor.

A. KASSIG — LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 17.

* Vlom v športni dom v Litiji. V sredo opoldne, ko so prišli litijski športniki k športnemu domu, so opazili, da je ključavnica na vratih nasilno odprta. Tudi notranja vrata so bila odprta, dom pa popolnoma izpraznjen. Odesli so tatovi vse, kar se je le dalo. Pobrali so vse čevlje za nogomet, stare in seveda tudi nove drese, ki so jih športniki šele lansk leto nabavili. Odprli so tudi zasilno lekarno in pobrali še celo aspirine in limone. Škodo cenijo na 4000 din. Naprošena je vsa javnost, še po-

* Naši — Vaši izleti! Plitvička jezera — Crikvenica od 27. do 30. junija (4. dni), popoln aranžman le 710 din. vožnja z luksuznim avtokarom. Na Sotlo in v šmarni kraj dne 30. junija, vožnja z vlakom in avtokarom le 68 din. Točne informacije, prospekti in prijave pri »Putniku«, Maribor. (—)

* Donava zadnje dni neprestano narašča in je spet poplavila nekatere kraje. Del Vukovara je znova pod vodo. Tudi pri Novem Sadu je Donava dosegla visoko stanje, višek pa pričakujejo danes. Pri Bački Palanki je dosegla višino 628 cm nad normalo. Pri Beogradu se Donava in Sava držita stalno na precejšnji višini.

* Tragična smrt samostanskega predstojnika. Iz Prilepa poročajo: 90letni pravoslavni svečenik Danilo Svetičević, dolgoletni starešina samostana Sv. Ivana v Slepču pri Kruševu, se je podal v vas Topolčane obiskat sorodnike. Dva kilometra pred vasjo ga je zajela nevihta. Ker ni mogel nikjer drugod najti zavetja, se je skrli pod most na rokavu Crne Reke. Ali je od utrujenosti zadremal, ali pa je voda tako naglo pribesnela, se ne ve. Štiri dni pozneje so ga našli kmetje utopljenega.

* Smrtna nesreča železničarja. V petek zjutraj se je zgodila na postaji v Slavonkem Brodu smrtna nesreča, katere žrtev je 40-letni železničar Ivan Stanić. Po progi je prenašal prago. Nenadno ga je dohitela lokomotiva, ki je tam manevrirala in je Stanića razmesarila.

* Ne tekajte v nevihti! Iz Banjaluke poročajo: Nad Tešnjem in okolico je v četrtletni popoldne razsajala strašna nevihta, ki žal ni minila brez človeških žrtev. Ob najhujšem treskanju je mlada mati Angela Kikićeva zbežala iz staje proti hiši. Tisti trenutek je tresčila strela in nesrečno mater ubila. Otroku, ki ga je imela mlada mati v naročju, pa se k sreči ni nič zgodilo. Neurje je napravilo veliko škodo v vsem tešnjaškem okraju.

* Gosenice so napravile veliko škodo Po slavonskih gozdovih. Kakor poročajo iz Osjeka so letos v slovečih slavonskih hrastovih gozdovih pojavile gosence, ki so povzročile veliko škodo. Drevesa so gola kakor požimi, vse listje je objedeno. Najbolj so oskodovalni gozlovi v okolici Belišča, ki je dosti Guttmanovega velepodjetja. Ti gozlovi se razprostirajo na prostornini 20 ha. Prav tako so prizadeti gozlovi Brodske imovne občine. Iz gozlov se je goseničja zalega razlezla tudi po okoliških sadovnjakih. Da bi temu zhu napravili konec, so začeli prebivalci pokončavati kapusove beline. Posamezne občine so razpisale posebne nagrade za tiste, ki pokončajo največ metuljev in gosenic.

* S slabo hrano se je v vasi Ladjevcih pri Krajevem zastrupilo pretekli četrtek 16 kmetov. Zgodilo se je takole: Gospodar Milivoj Devedžić je povabil čimnarje, da mu okopelje turščico. Ker je gospodinja bolehal, je gospodar naprosil vsakjnjno živko, naj skuha kosilo. Svakinja je skuhalo svinjino in je opoldne prinesla kosilo na polje. Ni minila dobra ura, ko je vseh 16 dinarjev začutilo hude bolečine. Eden izmed njih, ki ga je najbolj zvižalo, se je odpravil domov, drugi pa so se po malem mučili s kruč in z delom do mraka. Ker je oni, ki je prvi odšel domov, izdihnil, je bil na pomoč ostalim poklican

sebej pa vsi športni klubi, da pazijo, če bi se kje pojavili trgovci plavljih športnih dresov in nogometških čevljev in naj to takoj javijo najbližji orožniški postaji. Športni klub nekaj časa ne bo mogel nastopati.

* Nad tri leta pravljanja »radi« devet jaje. Pred sodiščem v Slavoniski Požegi teče nenavadna pravda, zaradi katere je 9 gosjih jajc došleje veljalo že 1.075 din, kmalu pa bodo ta jajca vredna nad dva tisočaka. Kmetica Stimerjeva iz vasi Jakšiča je pomladi 1936 nasadila devet gosjih jajc. Toda goske se nikakor niso hotele izvaliti. Ko je kmetica natančneje ogledala jajca, je opazila, da jih je nekdo iz hudočije prebodel s šilom. Zvedela je, da je to storila soseda Fana Batuškova. Odtlej, torej že več ko tri in pol leta, teče pravda. Bile so izrečene že tri sošbe. Državni tožilec je doglal tudi nekatere krive prisegel. Vse to zaradi devetih gosjih jajc. Po dveh sošbah je bila Batuškova spoznana za krivo. Tretja sošba pa pravi, da je jajca prebodla neka Fanika Šulčeva, ki je Batuškovu ovdajla Stimerjevi. Zadeva se je tako obrnila, da mora Stimerjeva plačati sodne stroške, ki znašajo došleje 1.075 din. Pravda bo tekla dalje in se bo okroglo sodišče bavilo še s krivimi prisegami. Dogodek je značilen, naravnost klasičen primer, kako narašča škoda s stroški, če se kmetje pravdajo zavoljo jaje.

* Zastrupljeno cigareto so ponudili cigani nekemu zasebnemu uradniku iz Zagreba, ki prebiva v Sesvetih. Mož se je pogajal s cigani, ki so mu obetali pribaviti precej denarja, ako jim najprej sam preskrbi začetni kapital. Pogajanja niso tekla ugodno, ker je mož takoj spoznal, da ga hočejo cigani oslepariti. Tedaj pa mu je eden izmed ciganon ponudil cigareto. Kmalu nato je bil Zagrebčan omamljen. Ko se je pozneje osvestil, je pogrešil 10 tisoč din, ki jih je imel prej pri sebi. Policija je doglala, da mu je zastrupljeno cigareto ponudil cigan Janko Nikolić. Cigani so vrnili 3.100 din, za ostanek pa so obljubili, da ga bodo vračali v mesečnih obrokih, samo da ne bodo imeli opravka s sodiščem.

* Ljubimca svoje žene je ubil, zeno pa ranil. Na Pašinem Brdu pri Beogradu se je zgodila velika ljubavna žalost. Državni uslužbenec Miodrag Lazović iz Beograda je z več strel usmrtil ljubimca svoje žene Radmile, sodnega uslužbenca Srđana Borjanovića. Zasačil je oba, ko sta se na postelji držala za roke. Že dalje časa je vedel, da ga varata, tokrat se mu je kar zamračilo pred očmi in je streljal kakor iz uma. Borjanović je oblezal na mestu mrtev, Radmilco pa so ranjeno prepejali v bolnišnico.

* Strogo obsojen trgovec. Pred sodiščem v Kragujevcu je bil te dni obsojen veletrgovec Teodor Barzu na mesec dni zapora in na 10.000 din denarne kazni, ker je prodajal detaljstom petrolejo po 11,50 din kilogram, med tem ko ga je sam dobival od Shellove centrale iz Beograda po 8 din. To je bila prva obsodba v Kragujevcu po uredbi o pobijanju druginje in je zbudila splošno pozornost.

Pension »JELISAVA«

ALEKSANDROVO NA OTOKU KRKU
Tik ob morju v bližini kopalnice, krasna terasa, parktirane sobe s pogledom na morje. Prvovrstna dunajska kuhinja. Naravna vina. Celotni pensino vsteviš takse in napitnine din 60 dnevno. Informacije in naročila v vseh biljetarnah Panika.

Iz Ljubljane

Učiteljski diplomski izpiti na državnem učiteljsku v Ljubljani. Pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. dr. Stanka Bevk-a so se vršili na učiteljsku v Ljubljani učiteljski diplomski izpiti v dneh od 5. do 14. t. m. K izpitu so se pripravilo 21 kandidator in kandidat, to je vsi absolvirani učenci in učenke letošnje petega letnika. Vsi so učiteljski diplomski izpit uspešno napravili in bili s tem usposobljeni za učiteljski poklic na ljudskih šolah. Imena: Ambroz Pavel, Bračić Vladimir, Brezovec Ciril, Budkovič Cvetko, Dragar Oskar, Kolenc Dušan, Lobe Milan, Pušnar Ivan, Slapsak Vincencij, Trošt Stojan, Zagar Jakob, Arnez Marija, Cerut Vida, Cilenšek Zora, Drobnik Ivanka, Lobe Danica, Moravec Ana, Poženel Jelka, Šetina Breda, Šimovec Jožefa in Zupančič Silva. Poleg teh je napravilo še 9 kandidator in kandidat (honorarnih učiteljev in učiteljic) dopolnilni učiteljski diplomski izpit iz nacionalne skupine predmetov. Ti so: Cuder Anton, Gerdo Ivan, Logar Srečo, Mervić Metod, Pertot Rafael, Mazaj Kogej Emilija, Praprotnik M. Danica, Praprotnik A. Danica in Saunig-Vilhar Zora.

Učiteljski diplomski izpiti na državnem učiteljsku v Ljubljani. Pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. dr. Stanka Bevk-a so se vršili na učiteljsku v Ljubljani učiteljski diplomski izpiti v dneh od 5. do 14. t. m. K izpitu so se pripravilo 21 kandidator in kandidat, to je vsi absolvirani učenci in učenke letošnje petega letnika. Vsi so učiteljski diplomski izpit uspešno napravili in bili s tem usposobljeni za učiteljski poklic na ljudskih šolah. Imena: Ambroz Pavel, Bračić Vladimir, Brezovec Ciril, Budkovič Cvetko, Dragar Oskar, Kolenc Dušan, Lobe Milan, Pušnar Ivan, Slapsak Vincencij, Trošt Stojan, Zagar Jakob, Arnez Marija, Cerut Vida, Cilenšek Zora, Drobnik Ivanka, Lobe Danica, Moravec Ana, Poženel Jelka, Šetina Breda, Šimovec Jožefa in Zupančič Silva. Poleg teh je napravilo še 9 kandidator in kandidat (honorarnih učiteljev in učiteljic) dopolnilni učiteljski diplomski izpit iz nacionalne skupine predmetov. Ti so: Cuder Anton, Gerdo Ivan, Logar Srečo, Mervić Metod, Pertot Rafael, Mazaj Kogej Emilija, Praprotnik M. Danica, Praprotnik A. Danica in Saunig-Vilhar Zora.

Učiteljski diplomski izpiti na državnem učiteljsku v Ljubljani. Pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. dr. Stanka Bevk-a so se vršili na učiteljsku v Ljubljani učiteljski diplomski izpiti v dneh od 5. do 14. t. m. K izpitu so se pripravilo 21 kandidator in kandidat, to je vsi absolvirani učenci in učenke letošnje petega letnika. Vsi so učiteljski diplomski izpit uspešno napravili in bili s tem usposobljeni za učiteljski poklic na ljudskih šolah. Imena: Ambroz Pavel, Bračić Vladimir, Brezovec Ciril, Budkovič Cvetko, Dragar Oskar, Kolenc Dušan, Lobe Milan, Pušnar Ivan, Slapsak Vincencij, Trošt Stojan, Zagar Jakob, Arnez Marija, Cerut Vida, Cilenšek Zora, Drobnik Ivanka, Lobe Danica, Moravec Ana, Poženel Jelka, Šetina Breda, Šimovec Jožefa in Zupančič Silva. Poleg teh je napravilo še 9 kandidator in kandidat (honorarnih učiteljev in učiteljic) dopolnilni učiteljski diplomski izpit iz nacionalne skupine predmetov. Ti so: Cuder Anton, Gerdo Ivan, Logar Srečo, Mervić Metod, Pertot Rafael, Mazaj Kogej Emilija, Praprotnik M. Danica, Praprotnik A. Danica in Saunig-Vilhar Zora.

Ljubi naše gore, se nehote ustavi pred temi slikami in doživlja ob teh pestrih barvah vse tisto, kar je odmaknjeno od zgoj materialnega gledanja in iskanja današnjih dni. Ta izložba nam je dokaz, da je v nas še duhovna tvornost in da se naši umetniki zavedajo svojega visokega poklica.

u— »Babilone« v Mostah. V zadnjem času je postalo Sokolsko društvo v Mostah zelo agilno. Po dveh uspešnih dramatičnih nastopih (»Trije vaški svetniki« in »Sne-gulčica in sedem škrtatov«) ter razmeroma zelo dobro uspehi telovadnih akademij je na novo ustanovljeni dramski odsek pod vodstvom vodstva brata Tlakarja uprizoril zadnji četrtletni komedijo »Babilone«. Kako sokolska javnost v Mostah ceni priveditve svojega društva, je bilo videti tudi ob tej priložnosti, ko je zasedla dvorano do zadnjega kotička. Komedia je dosegla uspeh, ki si ga je zastavil agilni režiser, brat Tlakar. Dasi ravno so nekateri igralci prvič nastopili na odru in igra ni potekala v tempu, kakor ga zahteva, je komedia nale-tela med poslušalstvom na veliko odobranje in zadovoljstvo, nastopajoči pa so pokazali, da se ne strajajo ovir. Zelo dobro je nastopil »gručaček«, ki očituje mnogo smisla za odrsko igro, dočim smo videli »Makska« že v boljši vlogi. Brat Tlakar je vložil v režijo vso dobro voljo in razumevanje in bo s svojo igralsko družino lahko dosegel še lepe uspehe. Naj ga torej ne plašijo nekatere napake začelnikov, temveč naj pogumno vztraja pri začetnem delu. Nemalo zaslužno za napredek močanstva Sokola v zadnjem času ima sedanji upravni odbor, ki z velikim razumevanjem podpira vse težnje in delo mlajših bratov in sester. Sokolska javnost v Mostah je prepričana, da bo to svoje delo nadaljeval in si želi še mnogo takih priveditev. —nik

u— Drugo in zadnje obvezno cepljenje predšolskih otrok proti davci se prične v ponedeljek 17. t. m. in se bo nadaljevalo vsak dan od 9. do 11. in od 17. do 18. ure v prostorih mestnega fizikata vključno do četrtka 27. t. m. Starši, ki so dali otroke prvič cepiti v Mostah in Sp. Siskli, naj otroke pripeljejo k drugemu in zadnjemu cepljenju na isto mesto v soto v sredo, 19. t. m., ob 16. uri. Isto velja za predšolske otroke z Viča in Bežigrada, ki bodo cepljeni v četrtak 20. t. m., oni na Barju pa v petek 21. t. m. tudi v soto ob 16. uri. Opozorjamo starše, naj pripeljejo otroke cepiti 21. dan po prvem cepljenju. (Z mestnega magistrata.)

INTERNISTKA dr. Božena Merljak

zopet redno ordinira Miklošičeva 18 L. od 2 — 1/2. — Tel. 29-89

u— Tončke in Tončki, ki so si izbrali znamenitega padovanskega svetnika za svojega patrona, so sami veseli ljudje. Kako tudi ne, saj godujejo v najlepšem času, ko je vsa narava odeta v zelenje, ko zorijo črešnje, ko nudijo vrtni že obilno izbiro in ko se s sinjega neba pokroviteljsko sineshja zlato solnce. Med Slovenci je mnogo častilcev sv. Antona Padovanskega, ki je pretekli četrtletni godoval, a bo šele na današnje nedeljo pravilno počaščen. Ljubljancem bodo danes zlasti pohiteli na moždovsko stran, saj stoluje sv. Anton Padovanski v lepi cerkvi na Glincah. Prebivalci bivše viške občine se seveda vsako leto pripravljajo na žegnanje, kakor se spodobi po stari lepi kranjski navadi. Še prav posebno pa je Ljubljancem znano, da poskrbi ob današnjem žegnanju za najboljše postrežbo gostov dobri naš znanec iz Rožne doline, trgovec in gostilničar Viktor Jeločnik. V njegovih prijaznih prostorih bodo danes kar najizdatnejše postregli gostom s slastnimi struklji in z drugo jedajočo, katero bo treba zaliti z izborno metliško črmino ali pa s fino dehtem-jim jeruzalemcem in rulanecem. Da zares če se že Viktor Jeločnik potruži, da bodo gostje danes kar najbolj postreženi, se pa še mi potrudimo na ljubek izprehod v Rožno dolino!

u— P. t. gg. Lovce in prijatelje živali in živalic opozorjamo, da razstavlja Hinko Smrekar v galeriji Obersnel na Gosposvet-ski cesti 3 tudi risbe in oljate slike z motivi iz lovskega življenja. Razstava bo odprta do vključno 23. t. m.

u— Koncert vojaške godbe bo danes ob 11. v Zvezdi. Dirigiral bo višji vojaški kapelnik g. Herzog.

KOPALNE OBLEKE — CISTA VOLNA STARE NIZKE CENE. Alojzij Potrato — prej JOS. KUNC & Co. Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— Košček Benetk sredi Ljubljane. Kavarnar g. Poljanar je svojo kavarno tudi letos na nabrežni strani obdal z umetnim vrtom in nam tako na sicer nič kaj lep, s težko, neuglajano betonsko ogrado ograjeni kraj postavil košček Benetk. Če hodiš mimo tega ljubkega vrta, ali pa če se odpočiješ v njem ob eksotičnih grmičih in drevesih, se nehote ozreš po prostornem nabrežju, doli do Zmajskega mostu in si iz srca zaželiš, da bi se tak obrežen vrt raztezal od Prešernovega spomenika pa do Zmajskega mostu. To bi bilo hvaležnega veselja za obrežne stanovalce in številne pesante, ki hodijo zdaj v sredini mesta po nekakem sejmisku in delavnica pod milim nebom. No, morda bomo tudi to ucajali, kakor smo že marsikaj, kar nam je v veselje; toda prej bi to ucajali, če bi bilo med onimi, ki jim je poverjena skrb olepšave mesta, kaj več Poljanarjev.

u— Bolničarjem in bolničarkam Rdečega križa v Ljubljani bo predaval v sredo 19. t. m. v delavski zbornici šef-primarj dr. Robert Blumauer o temi: »Vojne rane in poškodbe«. Udeležba strogo obvezna. Pričetek točno ob 19.15.

u— Na meščanski šoli na Viču bo v nedeljo dopoldne in popoldne razstava risarskih izdelkov, ženskih in deških ročnih del v II. nadstropju, v prizemlju in gospodinj-skih prostorih pa kuharska in gospodinj-ska razstava.

u— Podaljšanje razstave slik Gojmirja Antonja Koša. Zaradi nezmanjšane zanimanja občinstva bo razstava podaljšana do vštete nedelje 23. t. m., nato pa se končno zaključuje. Danes ob 11. dopoldne bo vodstvo

celo knjižice se ne bodo sprejemala. Sprejemni izpiti imajo pravico polagati učenci in učenke letnikov 1927, 1928, 1929 in 1930. u— Rektorat Glasbene akademije opozarja glasbo ljubce občinstvo, da bodo ob zaključku šolskega leta 1939/40 nastopili gojenci srednje glasbene šole in slušatelji Glasbene akademije še v petih javnih produkcijah. Prihodnja (II. sklepna) bo jutri, v ponedeljek ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani. Spored obsega točke za klavir, celo, violino in solopetje. Nastopijo sledišči gojenci in slušatelji: špec Erika, Godina Lidija, Gröbming Mirjana, Jančar Angela, Čehovin Bogomil, Praprotnik Stefan, Poljanšek Ivan, Humek Miloš, Ozim Igor, Friar Pavla, Kruljč Sterka, Operman Lidija, Hubad Samo, Stritar Nada, Prinčič Mileva, Legat Leopold, Bajde He-da. Na sporedu III. sklepne produkcije, ki se bo izvajal v sredo, 19. junija, v Hubadovi dvorani bodo izključno skladbe za orgle. Na tej produkciji nastopijo gojenci mons. prof. Premrla in profesorja Tomca. (—)

Fotoamaterji! Pri nas Vam jamčimo za vsak film, za vsako povečavo in vsako kopijo posebej. Potrudite se k nam in prepričajte se o nedosegljivi kvaliteti naših amaterskih del. Edina specialna fotografska Janko Pogačnik Ljubljana, Tyrševa cesta 20

u— Goslužna Martinc v Zgornji Siskli, tel. 41-88. Danes koncert! Ples! (—) u— Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani prosi članstvo, da se udeleži pogreba g. Ivana Kreača, ki bo danes, v nedeljo, ob pol 18. izpred mrtvašnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. (—)

u— Društvo »Sotca« matica naznanja, da je umrl dolgoletni član Miroslav Brumat, inšpektor pošte v pokouju. Vse naše člane vabimo, da se po možnosti udeleže polnoštevilo pogreba, ki bo danes v nedeljo, ob 16. iz Leonišča k Sv. Križu. Žalujočim naše iskreno sočutje! (—)

u— Na Ježici pri Ljubljani je napredaj lepo posestvo sestojede iz solidne enonastropne stanovanjske hiše z vpeljano elektriko in vodovodom ter velikega vrta. Informacije: Ecker, Ljubljana, Slomškova ulica 4. (—)

u— Velik senzacionalen film »Jezdec fantoma« v kinu Slogi. Za ljubitelje pustolovnih filmov izredno napete vsebine je poskrbela uprava kina Sloga s tem, da je dala na spored senzacijski film »Jezdec fantoma«. Film je izdelan v dveh delih in nam predočuje v najnapetih prizorih verno sliko življenja na divjem zapadu. Glavno vlogo v obeh delih igra Buck Jones, čigar ime je publiki dovolj znano. Kot naslednik nepozabnega Toma Mixa, izvaja Buck Jones s svojim krdelom vratolomne pustolovščine v borbi za pravico in red v deželi. On je zaščitnik slabotnih pravničkov, borec, ki ne pozna nobene nevarnosti za lastno življenje in glavo. Kot pravi bič božji kaznuje Buck Jones tolovajske roparje, vedno jim je za petami in onemogočuje jim z brezprimernim junaštvom roparske umore, banditstvo in tolovajstvo njihovih zločinskih tolp. Prizori v filmu »Jezdec fantoma« so tako napeti, da občinstvo pozabi, da je v kinu; opetovani aplavzi navdušenja so odmevi zadovoljstva publike zaradi Buck Jonesovih zmag. Film je vsepovsod našel hvaležno občinstvo in isto bo tudi Ljubljana z zadovoljstvom gledala »Jezdeca fantoma«. (—)

u— Združenje krojačev, krojačice in sorodnih obrtov v Ljubljani, naznanja, da je dne 14. t. m. umrl dolgoletni zvesti član združenja, g. Kreač Ivan, krojaški mojster v Ljubljani. Pogreb pokojnika bo danes, v nedeljo, ob 17.30 iz mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta. Vabim članstvo, da se pogreba udeleži. — Združenji načelnik: Može s. r. (—)

Staroznano gostilno »PRI KOČEVARJU« na Vrhniki

sva nanovo preuredila in bova nudila vsem p. n. posetnikom po solidnih cenah najboljše jedajočo in pijačo. — Otvoritev bo danes! Vsi, ki hočejo biti dobro postreženi, naj naju danes posetijo! Restavracija je poleg postaje Vrhnika-trg. Zveze z vlakci zelo udobna.

Se priporočata FRAN in FRANCKA KOČEVAR

Iz Celja

u— Sokolski jubilejni zletni znaki. Sokolsko društvo Celje-matica je poslalo vsem bratskim društvom v naši banovini prošnje, da bi naročila in razpečala zletne znake v delno kritje stroškov, ki jih je društvo imelo s pripravami za zlet. Nekatera društva so že prej naročila znake in poslala večje zneske, n. pr. Ljubljana II in Sovenica, ko še niso vedela, da bo zlet preložen in ko je bila cena znakov različna po pripadnikih. Niso pa ta društva dostej sporočila, ali bodo naročila znake za vso nakazano vsoto ali za del zneska. Sokol Celje-matica prosi ta društva, da bi mu sporočila, kako se naj porabi poslani denar. Ob tej priložnosti moramo omeniti, da so nekatera društva hvalevredno podprla jublanta in naročila večje število znakov. Tako na primer so naročila po 50 znakov društva Ljubljana-matica, Maribor-matica, Ljutomer, 40 Vojnik, po 30 Jesenice, Sodražica, Tržič, Koroska Bela, 28 Brezovica, 25 Radomlje itd. Sokol Celje-matica bi prav hitro prebrel izgubo, ki ga je zadela s preložitvijo pokrajinskega zleta, ako bi ga tudi ostala naša društva enako podprla. Tu je najlepši dokaz, da se lahko prebredoje vse težkoče, če vlada povsod smisel za skupnost, za ono plemenito lastnost, ki vsekar in povsod zmaguje. Zdravo!

u— Kaj je z nadaljevanjem regulacije Savinje? Regulacijska dela na Savinji v četrti etapi od apnenika do neposredne bližine Grenadirjeve brvi na Polulah bodo v mescu juliju končana. Takoj nato bi se morala pričeti regulacija Savinje v peti etapi od Grenadirjeve brvi mimo kopalšča »Dlane« do drugega železniškega mostu. Čeprav smo že sredi leta, pa oddaja dela za peto etapo še vedno ni razpisana. Ker poteče od razpisa do končne oddaje del in do odobritve oddaje vedno daljša doba, bo nastal letos večji prestopnik v regulacijskih delih. Poleg delavstva, ki ima pri regulacijskih delih skromen zaslužek, bosta oškodovana tudi Celje in celjska kotlina, ki imata velik interes, da se regulacija Savinje nadaljuje brez nepotrebnih presledkov in se čimbolj pospeši. Pričakujemo, da bo vprašanje regula-

cije Savinje v peti etapi v prihodnjih dneh rešeno in da bo tudi državna uprava s primernim prispevkom podprla ta izredno važna in nujna dela.

u— Odpravite nedostanke v mesnem kopalšću! Kopalci, ki obiskujejo nesodobno moško kopalšče ob Savinji, se po pravici pritožujejo, da letos ni lesenih stopnic, ki so vodile izpred kopalšča v Savinjo, ki je tam deroča. Kopalci se morajo zaradi tega plaziti v Savinjo čez defektni rob lesenega poda ob vodi in zročilo se je že, da so se nekateri na tem robu poškodovali. Letos je bilo pač dovolj časa za temeljito popravilo kopalšča. Čudimo, da se občina za to ni pobrignala v zadostni meri. Zahteva vseh kopalcev je, da občina takoj odpravi omenjeni nedostatek.

u— Zletni odbor za sokolski pokrajinski zlet v Celju se je razšel. Delo zletnega odbora se je bilo od tedna do tedna stopnjevalo. Arhiv zletnega odbora bo dokazoval, da so bili vsi odseki na mestu in da so posvetili vso skrb zletnim svečanostim. Zletni odbor se bratom, sestram in občinstvu, ki ga je pri pripravih na kakršen koli način podpiralo, najiskreneje zahvaljuje. Obenem se priporoča za enako naklonjenost, kadar bo nastopila doba, ko bo mogoče prirediti pokrajinski zlet v Celju, ki ni bil opušen, temveč le preložen na nedoločen čas.

Slovenski javnosti!

LEGIJA KOROSKIH BORCEV krajevna organizacija v CELJU prireja

I. efektno loterijo

Glavni dobittki: AVTO, znamke OPEL, MOTOR Triumf 250 cm, SPALNICA, ŠIVALNI STROJ, KUHINJSKA OPRAVA, KOLESJA ITD. ŽREBANJE 21. julija 1940.

u— Slovenci, rodoljubl! Srečke LKB, ki jih prejmete po pošti prevzemite, ponudite jih tudi svojim prijateljem in znancom. S tem, da vnovčite vse srečke ter nam gotovino nakažete boste podprli veliko socialno zamisel organizacije, katere člani so ob rojstvu naše domovine prvi pohiteli braniti našo severno mejo ter dali na oltar domovine tudi prve narodne junake. (—)

u— Srečke LKB so po 5 din ter se dobe pri vseh krajevnih odborih legije koroskih borcev, poverjenih, sokolskih društev, fantovskih odsekih, v Celju pa v podružnicah »Jutra« in »Slovenec«, trafika ter v tajništvu LKB Dečkov trg 6. (—)

u— Sloveni! Pokažite svojo narodno zavest, kupujte in naročite srečke LKB, ker boste s tem pripomogli do uspeha organizacije, ki je to nedvomno zaslužila! (—)

Iz Maribora

u— 14 brezplačnih letovanj v Mladinskem domu mariborske JS v Bakru. Kakor smo vsotčas poročali, je razpisal letos agilni oblasni odbor JS v Mariboru med člani Podmladka JS žrebanje za 14 brezplačnih letovanj na morju za vse one, ki so razpečali v okrožju bivše mariborske oblasti kraljevo sliko. Razdeljenih je bilo 10.000 ličnih slik Najvišjega zaščitnika JS Nj. Vel. kralja Petra II. Izžrebane so bile sledeče številke: mešč. šola Ptuj 1521, mešč. šola Mežica 1313, narodne šole na Pobrež-

MARTIN KOJC zopet nekaj časa v Ljubljani. Sprejema dnevno v hotelu »Metropol« od 16. do 18. in po dogovoru. Koječev praktični nauk o novem načinu življenja nudi vsakomur v vsakem življenjskem položaju takojšnjo pomoč in korist. — Informacije neobvezno.

BUCK JONES najpopularnejši kowboy divjega zapada v napetem filmu močnih senzacij in divjih pustolovščin: Jezdec fantom I. DEL. Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri KINO SLOGA — tel. 27-30. Skupna dolžina obeh delov tega filma znaša nad 6000 metrov!

Krasen češki film - plod slovanske filmske umetnosti! Osemnajstletna Danes ob 10.30 dop. (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. HANA VITOVA in LAD. BOHAČ v režiji Mirosl. Cikana. Kot dodatek prihod in bivanje sovjetske delegacije v Beogradu ob priliki podpisa trgovske pogodbe s S.S.S.R. KINO UNION - tel. 22-21

V PREMIERI predvajamo najsijajnejši vefelilim odlično vigranega plesnega para Kraljica ritma Ginger Rogers in Fred Astaire. KINO MOSTE

Za dodatek pa slavni baritonist Metropolitan opere Lawrence Tibet v pevskem vefelilimu Amigo Španjolske pesmi, temperamentna glasba, nepozabne arije in šlagerji!

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V SISKI, telefon 41-79 Film Ljubezen dr. Meighana prikazuje borbo dveh žen za ljubezen mladega zdravnika V naslovni vlogi: Franchot Tone, nadalje: Virginia Bruce in Maureen O'Sullivan Predstave: danes ob 5. 7., in 9. jutri ob pol 9. uri. V dopolnilo Foxov zvočni tednik Prihodnji spored: Viteza brez strahu

u— Skoraj bi bila skalpirana 26-letna Marija Pongračič iz Pekla. Peljala se je na kolesu domov iz Sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Pri tem so se ji vilice zlomile in je priletela tako nesrečno na tla, da se ji je snela koža po glavi. Ponesrečenko so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

u— Brata ubijalca Včeraj dopoldne je obravnaval mariborski mali kazenski senat uboj v Hošnicah, ki se je pripetil 31. marca t. l., katerega žrtev je postal posestnik Marko Kristan. Zaradi uboja sta bila obtožena brata 29-letni Franc in 21-letni Anton Gumzej. Franc Gumzej je bil obsojen na 4 leta in 3 mesce strogega zapora, Anton Gumzej pa na 3 leta in 2 mesca

u— Strpli so odjeknili pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju, 13-letna Ljudmila Kmetec je obležala, obstreljena v obe nogi. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico.

u— Zdravniško dežurno službo za njuno pomoč članom OUZD in njihovim svojemcema danes v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika dr. T. Zirngast, Kralja Petra trg št. 3.

V domača letovišča zdravilišča in planine BLED NAJMODERNEJŠE LETOVISCE IN KOPALISCE — PROSPEKTE POŠILJA ZDRAVILIŠKA KOMISIJA

Table with 2 columns: Name of the resort/hotel and description of services and amenities. Includes BLED, PENSION DR. HOČEVAR, HOTEL JEKLER, HOTEL LOVEC, PARK HOTEL, HOTEL PENSION STARKL, GRAND HOTEL TOPLICE, HOTEL TRIGLAV, PENSION VOVK, PENSION ZAKA, BOHINJ, KRANJSKA GORA, ZIROVNICA, PENSION KONSEK, etc.

Radensko kopalšče po naravnih oglikovih kislini najmočnejše kopalšče v Jugoslaviji in edino te vrste v Sloveniji sploh. zdravi z uspehom boleznj srca, ledvic, živcev, jeter, želodca, notranjih zlez in motnje spolnih organov. Moderni komfort, godba, dancng, kavarna, ton-kino, tenis itd. Obširne prospekte dobite brezplačno pri »Putnik« ali pri upravi zdravilišča SLATINA RADENCI. Kdor ne more priti v kopalšče, naj vsaj pije doma omo z rdečimi srci: zdravje in užitek! Direktni vagoni iz Beograda, Zagreba in Ljubljane do samega zdravilišča! Zahtevajte podrobnejše informacije in prospekte od gornjih oglaševalcev, dalje v vseh birojih »Putnik« ali neposredno od Tujskoprometnih zvez »Putnik« v Ljubljani in v Mariboru.

MARIBOR, prijazno letovišče, udobno podnebje, šume, gorice; udobni hoteli in gostišča, zmerno cene; zabave, šport, znano kopalšče na Mariborskem otoku; nova avtomobilska cesta na Pohorje, planinski hoteli in domovi. PTUJ, udobno podnebje, krasna okolica. Bogati zgodovinski spomeniki. Dobro urejena gostišča. Oskrba din 35—40. SMREKOVEC, 1575 m. Idejno planinsko letovišče med planinskimi gozdovi in pašniki. Gorski izleti. Koča na Smrekovcu je dobro oskrbovana; vodovod. Celodnevna oskrba din 40—50. Informacije daje SPD Šoštanj. RADOVLJICA, 470 m, klimatično letovišče s kopalščem, v neposredni bližini Bleda; vodovod, električna razsvetljava; nov moderen hotel, dobri penzioni. Pojasnila daje Tujskoprometno društvo v Radovljici. MEDJSKE TOPLICE pri Zagorju, termalno kopalšče in letovišče; bazeni na prostem. Penzija 44—45. Prospekti. DOLENJSKE TOPLICE, Radiotermalno kopalšče 38°C. Železniška postaja Straža—Toplice pri Novem mestu. Izredni uspehi pri zdravljenju revmatizma vseh vrst, ženskih bolezni, bolezni živčnega sistema itd. Sezona maj—oktober. Zahtevajte prospekte. DOBRNA pri Celju je prirodno eno najlepših in najmodernejše urejenih kopalšče Jugoslavije. 400 m nad morjem, sredi gozdov, brez prahu in dima. Odlični uspehi pri zdravljenju živcev, srca in ženskih bolezni. Celokupno 20-dnevno zdravljenje izven sezone din 1100—1650. V sezoni zmerno cene. Zahtevajte prospekte. Uprava zdravilišča RIMSKE TOPLICE, kopalšče 37°C. Zdravi: živce, ženske bolezni, giht, išijas itd. Cenejšje je pavšalno zdravljenje. Termalno kopalšče na prostem. Lepa okolica. Zahtevajte prospekte.

Vsemu prebivalstvu dravske banovine!

Vzvišena predsednica društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije Nj. kr. Vis. knežinja Olga je naslovila že 11. decembra 1939 na vse prebivalstvo v Jugoslaviji poslanico, v kateri je poudarjala izredni pomen društva Rdečega križa tako v mirnem času, posebno pa v primeru vojne. Ob koncu svoje poslanice je navedla:

»Sedanje razmere v svetu nam nalagajo vztrajno in naporno delo, da bomo pripravljeno za vsak primer. Vzvišene in človekoljubne ideje Rdečega križa odgovarjajo plemenitim lastnostim našega naroda. Naše društvo dela čast naši domovini in je potrebno, da predstavlja tudi element njene moči. Zato se obračam na vse sloje našega naroda s prošnjo, naj pristopijo k društvu kot člani in tako pomnožijo vrste njegovih sodelavcev ter s posebnimi darovi v gotovini in naravi, katere bodo po navodilih glavnega odbora pobirali vsi odbori društva Rdečega križa v kraljevini Jugoslaviji, okrepijo njegovo materialno pripravljenost.«

V smislu te poslanice je dravski banovinski odbor društva Rdečega križa že decembra t. 1939 pozval vse svoje edince, naj pomnože agitacije za nabiranje rednih in podpornih članov ter nabirajo darove v gotovini in naravi. Ker pa uspeh ni bil popolnoma zadovoljiv, smo se ponovno obrnili na svoje edince s tem pozivom.

Sedanjí časi so pač tako resni, da nam nalagajo neodložljivo dolžnost, da takoj zastavimo vse moči za dosego cilja, ki ga je imela s svojo poslanico pred očmi vzvišena predsednica našega društva, namreč da bo društvo Rdečega križa tudi v materialnem pogledu popolnoma pripravljeno izvrševati svoje naloge v isnem primeru.

Zato se obrača dravski banovinski odbor društva Rdečega križa na vse prebivalstvo dravske banovine z gorečim apelom, naj se vneto odzove prošnjam društvenih funkcionarjev in društvenih odborov v mestih in na deželi, ki bodo v teh dneh sodelovali pri akciji za zbiranje materiala in denarnih prispevkov.

Društvo Rdečega križa potrebuje predvsem posteljno opremo, perilo in sanitetne potrebščine, obvezovalni material itd. Skoraj v vsaki hiši in rodbini je nekaj takega materiala odveč na razpolago; zato bo lahko ustreči prošnjam naših poštvovalnih nabiralcev. Kdor pa nima odveč nobene stvari, ki bi prišla v prid društvu Rdečega križa, naj pokloni vsaj svojim premoženjskim razmeram primeren dar v gotovini, s čimer bo omogočil nabavo za nevarnosti bodočih dni neobhodno potrebnih predmetov.

Ta naša akcija je zelo potrebna in nujna, ker nečemo prikrivati, da ima naš banovinski odbor na razpolago mnogo premalo bolniške opreme in sanitetnega materiala za resen primer. Nekaj materiala ima še iz prejšnjih časov, nekaj pa iz novjših dodelitev glavnega odbora Rdečega križa v Beogradu. Dasi je tudi naš banovinski odbor prav v zadnjih dneh iz svojih sredstev izdal nad 250.000 din za nabavo nadaljnega neobhodno potrebnega materiala (posteljnega in telesnega perila stamnjač, odej, obvezilnega materiala, zdravil itd.), je vendar vse to, kar imamo na razpolago, mnogo premalo, da bi moglo le delno zadostiti, če nastopi s'la.

Organizacije društva Rdečega križa v drugih banovinah so, kakor nam poroča glavni odbor, že mnogo storile v smislu omenjene poslanice Nj. kr. Vis. knežinje Olge. Tako so zlasti beograjski oblastni odbor, dunavski, vardarski in vrbaski banovinski odbor Rdečega križa nabavili in nabirali zelo velike množice posteljnega in sanitetnega materiala.

Slovenija nikakor ne sme zaostajati za ostalimi banovinami! Prepričani smo, da bo tudi naša nabiralna akcija imela najboljši uspeh, ako se vsi zavedamo resnosti položaja, v katerem smo. Vsak naj po svojih močeh prisloži na pomoč društvu Rdečega križa in naj nikar ne odklanja prošnj naših poštvovalnih nabiralcev in nabiralcev! V Ljubljani, 12. junija 1940.

Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije.

Pevska tekma, ljubljanska senzacija

Dostej je že nad 70 prigrasov iz vse Slovenije

Ljubljana, 15. junija
Za javno pevsko tekmo, ki jo je razpisala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani, vlada nenavadno zanimanje. Ne samo naši meščani, temveč tudi občinstvo z dežele zasleduje priprave za to prireditel z največjo pozornostjo in javlja svoj obisk. Uprava je prejela do sedaj že nad 70 prigrasitev. Med prigrasitve je okrog 15 dijakov in dijakinj, prijavljajo na se tekmovalci iz najrazličnejših poklicev. Iz poudarjenja je precej članov raznih pevskih in cerkvenih zborov, razen njih so se prijavili uradniki, delavci, šofer-mesari, fotograf, litograf, graver, služkinje, pismonoša, študenti petja, organisti, učiteljice itd. Njihova starost je med 15 in 36 letom, največ tekmovalcev je starih med 18 in 28 letom. Med temi, ki bodo poskušali svojo srečo na pevski tekmi, je tudi brat našega tenorista Franca in mlada sorodnica dunajskega tenorista Antona Dermote. Zanimivo je tudi, da ne bodo peli vsi tekmovalci v slovenskem jeziku; eden izmed njih, zagrebški konservatorist, bo pel v hrvaščini, in eden, atenski konservatorist, celo v grščini. Eden izmed tekmovalcev bo pel s spremljevalcem kitare.

Pevske točke, ki so si jih tekmovalci izbrali, so zelo pisane. Prevladuje slovenska narodna in umetna pesem (Prelovec), vendar pa so močno zastopani tudi: Schubert, Schumann in Chopin. Izmed opernih

komponistov bomo slišali: Foersterja, Čajkovskega, Puccinija in Flotowa, zastopani pa so tudi operetni komponisti. Več tekmovalcev si je izbralo pesmi »Moja kosa je križavna« in »Pojem na prejo«, pa še nekaj drugih sprevov bomo slišali po večkrat, kar bo zaradi primerjave med posameznimi pevci prav poučno.

Med pevci je 18 tenorjev, 14 baritonov, 2 bas-baritona, 2 basa, 13 sopranov, 4 alti in 4 visoki baritoni. Nekaj prigrasencev ni navedlo lese glasu.

Komisija, sestavljena iz gledaliških strokovnjakov, ki bo preizkušala tekmovalce, bo imela prav težavno in naporno nalogo. Pevska preizkušnja se bo vršila 23. t. m., na dan tekmovalstva, ob 11. uri dopoldne in ob 17. uri popoldne v Operi. Komisija bo preizkusila posamezne tekmovalce, in bo izbrala le najboljše, ki bodo pripušteni k večerni javni tekmi. Ker je verjetno, da se bo v tem tednu objavilo še precej novih tekmovalcev, bi bilo že zaradi velikega števila nemogoče pripustiti vseh k javni tekmi; preizkušnja pa bo seveda tudi pokazala, če so sploh sposobni vsi za javen nastop.

Občinstvo, ki bo poslušalo tekmo, mora biti pripravljeno na najrazličnejše nastope, saj bomo slišali poleg že solanih glasov tudi marsikaterga začetnika, ki ima sicer lep material, a je tehnično še nepopoln.

Naša pot. Koračnica. Krepko.

So - lo - li do - mu smo ču - var - ji in:

bor - ci smo za njega čast, saj so kre - pi - li nas vi - kar - ji, po -

gum in moč nam dali v last. Ni - hče ne bo - di rob kri - vi - ce! V svo -

bo - de dan iz te - me smot vsa - lo - gar dvigne luč re -

sni - ce, na - prej, navzgor gre na - ša pot! Ni - na - ša pot!

Posebna privlačnost na tej prireditvi bo nastop gospoda Lipaha, člana Drame, kot konferencierja med posameznimi pevskimi točkami. Njegov dobrodušni in duhoviti humor, s katerim bo predstavljal občinstvu posamezne tekmovalce, bo mnogo pripomogel k uspehu tega pesterja večera.

Ker je ta pevška tekma za Ljubljano nemala senzacija, je pričakovati velikega obiska. Zato bodo vstopnice zanjo v prodaji že od 19. t. m. dalje pri dnevni blagajni v Operi, telefon 4611. Vse, ki se zanimajo za ta izredni dogodek in ki bodo pri tekmi navzoči, bodo glasovali z glasovalnicami za tri najboljše tekmovalce. Občinstvo opozarjamo, naj si pravočasno nabavi ali vsaj rezervira vstopnice. Cene od 30 din navzdol.

Moj Hamlet v ljubljanski Drami

Shakespeare:
Ali se ta dečko ne zaveda svojega posla? Grob kopije in zraven poje.

Ob mojem slovesu v Ljubljano so me nekateri kulturni (?) delavci napadli zahrbtno in prav neokusno. Počakali so mojega odhoda, dasi so imeli mesec dni časa za pisanje. Ni možato čakati, da sovražnik sede na vlak, potem pa streljati za njim, da bi se tako proslavil. To, kar so napisali nekateri gospodje, sploh ni več kritika, temveč tendenčni in čisto osebni napad. — Pisati, da sem moral iz Prage, opozarjati, da sem Hrvat (saj so v Zagrebu pri teatru Slovenici), pisati o starcu (?) v »Ekstazi« je neokusno in nima nič skupnega z mojo interpretacijo in mojim pojmovanjem Shakespearovga Hamleta.

Tisto pa, kar je napisal g. M. Rakočević v beograjski »Pravdi« z dne 18. maja t. m. (toplo priporočam prebrati), sploh ne spada v kulturno rubriko. To je očiten strah in memento upravi gledališča, da me ne bi za božjo voljo poklicali nazaj, ker ima boljše Hamleta v g. Kralju. Pisanje o gostovanjih, »iz katerih je potem angažma« — dalje: »publika je obžalovala, da Hamleta ni igral, recimo g. Kralj«, nato takoj: »za g. Rogoza bi bilo bolje, da ostane tam, kjer je« itd. jasno kaže inspiracijo in vso tendenčnost tega članka. — Trditve g. Rakočevića o zmoti uprave Narodnega gledališča, o publiku, ki je bila razočarana, o obiskih gledališča, ki so bili slabi, so skoz in skoz izmišljene in neresnične. Pisati o kulturnem delavcu, ki pet in dvajset let dela pošteno in z uspehom doma in v tujini, in se pri tem posluževati izrazov, kakor »unakaradios«, — »surovost«, — »blešavost« itd. dokazuje pomankanje vsakega estetskega občutja in kulture sploh. Človek mora nehoti vztrpeti nad bodočnostjo dežele, kjer so mogoče take pomote.

Kar pa se tiče seriozne kritike o interpretaciji in pojmovanju mojega Hamleta, govore za me jasno: najuglednejša ljubljanska kritika pred leti, ko sem igral to vlogo petdesetkrat, kritika praška z imeni, kakor so prof. J. Vodák, K. Engelmler, dr. M. Rutte, A. M. Piša, dr. Fischer in drugi. Zame govori tudi dejstvo, da me je ravno na temelju gostovanja v »Hamletu« povabil dr. K. H. Hillar, največji sodobni moderni režiser in reformator češkega gledališča, na delovanje v Narodni divadlo, ki je največje in najmodernejše slovensko gledališče v Evropi, a svetovne kapacitete ga postavljajo v vrsto z največjimi svetovnimi kulturnimi zavodi. — Končno je izrazila ugledna ljubljanska kritika in tisoče občinstva ob mojem poslednjem gostovanju (14 razpredanih hiš), svojo sodbo. — Žalitev g. Rakočevića je žalitev vseh zgoraj navedenih.

Med mnogimi pismi iz Ljubljane sem dobil večerj pismo neke ljubljanske dame s tolažbo velikega pesnika: »Strelna udarja v najvišje vrhove!« Zvonimir Rogoz

Smrtna nesreča v hrastniškem rudniku

Hrastnik, 15. junija
Davi po 7. uri se je raznesla po našem rudniškem revirju žalostna vest, da se je smrtno ponesrečil 54letni rudar Matija Pušnik. Zadnje čase je bil Pušnik zaposlen pri vzpenjači rudniškega izpališča. Davi se je menda odtrgala žica pri vzpenjači, tako da so rudniški vozčki zagrneli v Pušnika in ga smrtno poškodovali.

Pušnik je bil zelo priden in vester rudar, ki se je že veselil pokoja, v katerega bi skoraj vstopil, pa mu je usoda prej pretrgala nit življenja.

Pokojnik je zapustil ženo in že odrasle otroke. Z nesrečno družino soustvuje vsa hrastniška javnost. Žrtvi dela blag spomin, prizadetim naše iskreno sožalje!

Dva kmeta žrtvi strele

Murska Sobota, 15. junija
V terek je divjala severno od Murske Sobotice huda nevihta, med katero je silno treskalo. Res je kmalu prispela vest, da je v sosednjih Markišavcih strela ubila kmeta Flisarja, ki se je med nevihto vračal s polja in nosil na ramenih motiko, o čemer je »Jutro« že poročalo.

Šele drugi dan se je izvedelo za enako smrt kmeta Kološe iz Gorice. Ko je namreč hčerka zjutraj opazila, da očeta še ni doma, ga je šla iskat v Kupšince, kjer imajo agrarno zemljo. Vsega ožganega in z raztrgano nogo ga je našla na njivi.

Bratom in sestram kranjske sokolske župe

Današnji župni zlet v Kranju naj pokaže v 30 letih obstoja kranjske sokolske župe dosežene uspehe na področju sokolske vzgoje.

Svoja čustva moramo izražati posebno danes in v bodoče edinole z delom in trdnjo povezani z vsem narodom za srečo svete svoje domovine.

Domovina hoče zrelih mož in žena in današnji zbor bo preizkušnja naše zrelosti.

Zato dostojanstveno odklanjamo vsako hrupno izkazanje na poti na zbor in na zletišču. Izkazanje svoje ljubezen z bratsko pomočjo. Kdor bi ravnal drugače, ni naš prijatelj in naj ne najde med nami snovi za svojo zlobo.

Naši dostojanstveni pozdravi so namenjeni le Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. in domovini.

Prepričani smo, da ste z nami istih misli, zato vas bratsko pozdravljamo; Zdravo! Čuvajte vas Jugoslavijo!

Uprava Sokola v Kranju

ZÜNDAPP O. ŽUZEK
KVALITETNI Ljubljana
MOTOCIKLI TAVCARJEVA 11
VSAK MODEL DOBITE TAKOJ.

Iz življenja na deželi

Iz Moravč

m— Zadnja pot moravškega gostilničarja. V nedeljo popoldne so ob veliki udeležbi pogrebevi pokopali gostilničarja pri »Storku« gosp. Franca Učakarja. Umril je za poškodbo na nogi, katero je dobil že lani pri upravljanju poljedelskega stroja. Pri pogrebu so sodelovali gasilska četa, Moravsko pevsko društvo in godba. Ob grobu se je poslovil od poštvovalnega, odlikovanega gasilca predsednika g. Ignac Tomc. V imenu gostilničarske zadruge se je udeležil pogreba podpredsednik g. Franc Jančič iz Domžal.

m— Zanimanje letoviščarjev za Moravč. Kakor kaže, bo posetilo letos Moravče in njeno okolico mnogo letoviščarjev. Večina so in stanovanj je skoraj oddana in je pričakovati vedno dovolj povpraševanja. Škoda je le, da Tujskoprometno društvo ne bo moglo že letos dograditi primerno kopališče, ki je dandanes glavna zahteva vsakega letoviščarja.

m— Sokolska knjižnica. Br. prosvetar Pirnat Lojze je uredil sokolsko knjižnico. Člani Sokola kakor tudi nečlani si lahko izposodi knjige proti malenkostni odškodnini vsak terek in petek od 20. do 22. ure. G. industrijec Valentin Tič je daroval za sokolsko knjižnico 400 din, za kar se mu društvo iskreno zahvaljuje.

Iz Novega mesta

n— Žigosanje mesa. Mestno županstvo je odredilo, da se vse goveje meso označi s kakovostnim žigom. Meso, žigosano na številko eno, je prvostavno in se sme prodajati; zadnji del po 16, prednji del pa po 14 din. Številka druga se bo smela prodajati; zadnji del po 14, sprednji po 12 din. Nakupovalci bodo zdaj zlahka kontrolirali kakovost mesa.

n— Tržno nadzorstvo je zelo potrebno tudi pri naš, ker sicer ne bo reda na našem živilskem trgu. Opaža se, da v zgodnih jutrnih urah preže na kmetice na raznih križiščih prekupovalci, ki živila potem odvažajo drugam, tako da jih na našem trgu primanjkuje. V splošno korist bi bilo, da bi se tem spekulantom ostro stopilo na prste. So tržni dnevi, ko je na naših postajah videti več jerbavov z eno ali drugo vrsto živil kakor na trgu.

n— V korist tujskega prometa na Dolenjskem. Tujsko-prometna zveza je sklicala za večerj sestanek dolenjskih tujskoprometnih čimteljev v Novem mestu. Na sestanku so obravnavali razna vprašanja, ki se tičejo tujskega prometa na Dolenjskem. O sklepih bomo še poročali. Udeleženci se bodo danes odpravili z avtobusom čez Gorjanec v Metliko k prireditvi narodnih plesov, a popoldne pojdejo k Sv. Miklavžu.

Iz Ptuja

j— Dela na dravskem mostu le počasi napredujejo. Promet čez most je zelo težaven zlasti na sejske dni. Sreča je, da se na mestu še ni pripetila večja nesreča. Umestno bi bilo, da bi se pri delu zaposlilo več moči in se s tem pospešila popravila.

j— Požar v Markovcih. V petek ponoči je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Antona Kukovca pri Sv. Marku nižje Ptuja. Ogenj se je naglo razširil in zajel še sosedno poslopje. Med tem so prihiteli domači gasilci in gasilci iz Zabovceva ter z velikim naporom preprečili, da požar ni uničil še sosednih zgradb. Škoda je precejšna, a je le delno poravnana z zavarovalnico. Sumijo, da je ogenj zanetla »črna roka«.

Orehi so pozebli. Letošnja zima je povzročila veliko škodo na oreh, ki so skoro povsod po Prekmurju pozebli. Šele zdaj počasi odganjajo novi brsti. Orehov letos ne bo nič, rast drevoja pa bo zaostala vsaj za eno leto.

ms— Orehi so pozebli. Letošnja zima je povzročila veliko škodo na oreh, ki so skoro povsod po Prekmurju pozebli. Šele zdaj počasi odganjajo novi brsti. Orehov letos ne bo nič, rast drevoja pa bo zaostala vsaj za eno leto.

Iz Krškega

kr— Muzejsko društvo za sreza Krško in Brežice prav marljivo zbira zgodovinske znamenitosti, da bo ob priliki otvoritve muzeja lahko pokazalo široki javnosti čim več zanimivih zbirk. V zadnjem času je društvo prejelo različne na »koliko se nanašajoče predmete, ki so za krajevni muzej velikega pomena. Želimo, da bi poverjenikom pri tem delu pomagali še drugi ljubitelji in zbiratelji starih.

kr— Sejem. Prihodni ponedeljek 24. t. m. bo na Dmrovem pri Krškem velik živilski in kramarski sejem, na katerega opozarjamo vse oddaljene sejarjare.

Iz Kranja

r— Vpisovanje v ljudsko šolo. Vpisovanje novincev v I. razred bo v ponedeljek 17. t. m. v avli deške ljudske šole od 14. do 16. S seboj je treba prinesiti krstni list in potrdilo o pristojnosti. Isti dan ob istem času bo vpis tudi v šoli na Primskovem.

r— Razstava na meščanski šoli bo odprta danes od 8. do 12. ure. Starši vljudno vabljeno!

r— Kino »Narodni doma« bo predvajal danes ob 15., 17., 19. in 21. uri film »Čuvaj se, profesor«.

Kinematografi

Ptuj. Zvočni kino bo predvajal danes ob 19. in pol 21. zgodovinski film »Marija Stuart« s Katarino Heppburn v glavni vlogi. Kot dodatek Foxov zvočni tednik. (—)

Bled. Zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer vefilim po Stevensonovemu romanu »Sužnji svobode«. Običajne predigre. Danes teden »Citadela«.

Novo mesto. Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes v nedeljo, ob 16., 18.30 in 20.30 vefilim »Chicago v plamenih«. Predigra: Univerzum tednik. (—)

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal v nedeljo 16. t. m. ob 15.15 in 20.30 film »Donisid kozakite«. Dodatek Foxov tednik.

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 17.: Ljubim te. Red B. Torek, 18.: zaprto. Sreda, 19.: Ljubim te. Red sreča. Četrtek, 20.: Ljubim te. Red četrtek.

Kdor boče prignati slabo voljo in skrbi, naj ne zamudi obiska Newiaroviczeve komedije »Ljubim te«, pri kateri se bo vsak izvrstno zabaval in nasmejil. V edinih dveh vlogah bosta nastopila Vida Juvanova in Slavko Jan.

OPERA

Ponedeljek, 17.: zaprto. Torek, 18.: Evgenij Onjegin. Red četrtek. Gostovanje B. Popova. Sreda, 19.: Werther. Red A. Gostovanje hrvatske mezzosopranistke Elize Karloviceve in Josipa Gostiča.

Valči Heybelova, Janko, Franc in Bettlo so s svojimi pevski in igralci vsekoli odličnimi kreacijami glavnih partij neovomno pripomogli izvrstni novi stvarvi operi »Kleopatrie« do tako velikega uspeha med občinstvom in pri kritiki. Delo je tako v glasbenem oziru, v katerem se pridružuje v glavnem modernističnim stremeljenjem, kot v celotni zasnovi monumentalno ter mu nikakor ne najdemo v naši literaturi primere. Dramatično dejanje, pevsko hvalečne partije, polna in sveža instrumentacija so odlike stvarve opere, zaradi katerih si bo gotovo utrla pot tudi na druge odre.

Elza Karloviceva je bila s svojimi odličnimi nastopi tudi na drugih odrih deležna ogromnih uspehov ter je zavojevala svojo krasno barvanje glasovnega materiala, muzikalnosti in odlične izsolanosti, vzbudila pozornost najznamenitejših nemških dirigentov Furthwenglerja in Kittela, s katerim se je dogovorila tudi za koncertne nastope v Berlinu, Hamburgu in Stuttgartu. Na našem odru bo umetnica ponovno nastopila v sredo skupno z Gostičem v Massenotovem »Wertherju«, kjer poje partijo Lote.

Bizetova »Carmena« je najpopularnejše delo francoske operne literature, temperamentne in melodiozne glasbe ter dramatičnega dejanja. V naši novi uprizoritvi, ki jo pripravljata režiser Debevec in kapelnik dr. Švara bo prvič pela naslovno partijo Kogejeva, dočim bo pel don Josefa Francel, Escamilla pa Janko. Sodelovalci bodo še Ribičeva, Polajnarjeva, Poličeva, Lupša, Anžlovar, Modest in Belizar Sancin. Premiera bo v petek, dne 21. t. m.

Uprava Narodnega gledališča prosi abonente reda četrtek, naj upoštevajo, da je bila uprava primorana zaradi najbližjega konca sezone nastaviti izjemoma predstavo opere »Evgenij Onjegin« za red četrtek na torek, dne 18. t. m. Abonenti reda četrtek bodo imeli torej razen omenjene predstave v torek, dramsko predstavo »Ljubim te« v četrtek 20. t. m. in zadnjo operno novost »Carmena« na četrtek 27. t. m., ko se zaključuje operna sezona. S tem bodo dobili abonenti reda četrtek obvezno število prečstav v sezoni, t. j. 18 opernih in izjemoma 21 dramskih predstav.

Naša ženska stran

Ali se zavedamo polne odgovornosti?

Pred nekaj dnevi smo čitali v naših listih zapiske nemškega vojaka, ki se je vrnil z vojnega pohoda v Belgiji. Med drugima omenja prizor: ob cesti je videl mater begunko, ko je brez solz pokopavala mrtvo dete. Grozote sedanje vojne nas morajo utrditi, a utrjevanje se moramo tudi sami. Zato se nisem ustavila ob tem zapisu z jokajočim materinskim srcem, temveč sem se le hladno vprašala: kako se je moglo to zgoditi? Kdo je kriv? Krivca sta samo dva, ali mati sama, ki ni pravočasno mislila na svoje in otrokovo varstvo, ali oblast, ker niso dovolj odločno zahtevale pravočasno izselitve otrok. Podoben primer zamujene otroške zaščite je bil tudi v Varšavi. Očividno je pripovedoval, kako so po zavzetju mesta delavci z lopatami nakladali na vozove razmesarjene dele mrtvih otroških trupel in kako so matere greble po ruševinah ter iskale zasute otroščice... Zgodovina bo klicala na odgovor one, ki so zakrivila take grozote. Kajti s propadom teh sto in sto otrok niso v najkrajši meri prizadete le matere, družine, nego tudi ves narod. Otroci so kot nositelji rodilne sposobnosti poroki bodočega pokolenja in nadaljevanja rodu ter predstavljajo dobesedno bodočnost naroda. Kako se bo ohranilo pleme, kdo bo užival in čul zemljo, kdo ohranjal in dvigal kulturne vrednote, če izginja mladina, ki edina bo lahko ustvarjala nove rodove? Ljudje v zrelih letih so pač neprepeljivega pomena za vzdrževanje življenja in pridobivanja moralnih in materialnih dobrin narodu, toda samo toliko časa, dokler imajo pred seboj mladino, kateri bodo svoje pridobitve izročili. Kdo naj prevzame in čuva njihovo dediščino, če bi se z njihovo smrtjo nehalo tudi življenje rodu?

Zato je skrb za rešitev mladine prava naloga staršev in oblasti v mirnem času, kaj šele v vojni! Tudi pri nas smo že pred meseci začeli misliti na zaščito dece, če bi se vojna vihra zanesla nad našo državo. Mestne občine, Unija za zaščito dece in nekatera društva so se lotila priprav, če bi bila izpraznjen nekaterih krajev potrebna. Kako so sprejete te načrte naše matere? Marsikatera se je zgrozila že iz samih misli, da bi se morala ločiti od otroka. Prepričana je bila, da bo otroku v njenem naročju še vedno najbolje, čeprav bi bila oba v največji nevarnosti. Nekatero matere pa so skrb oblasti vendar pravilno razumele. Z mirnim srcem bi izročile otroke skupni izselitveni komisiji, ker so prepričane, da bodo oblasti že iz narodnih in državnih interesov čuvale zdravje in življenje mladine — obstoje bodočih državljanov. Matere, ki tako pojmujejo smisel evakuacije, bodo storile vse, da bodo oblastem olajšano in polno otrok čim ugodnejši. Zato že skrbno pripravljajo in zbirajo potrebno opremo: nahrbtnike, slamnjače, plahte, letno in zimsko perilo, čevlje, pribor in vse drugo, kar bi bilo potrebno. Pri tem skrbnem delu jih prav nič ne zapoljuje tolažba: saj pri nas ne bo vojne, čemu vse to! Če bo res srečno izplaval iz svetovne vihrine, in se bodo vse priprave izkazale kot nepotrebne, ne bo nobeni pametni materi žal za to, kar je pripravila. Vse bo lahko uporabila in bo srečna ob misli, da se je previdnost pred vojno pretvorila v večji užitek miru. Seveda je med materami, ki bi oddale otroke v izselitveno kolonijo, tudi mnogo takih, ki so jih prijavitile je zato, da bodo same rešene skrbi. Z lahko vestjo prelagajo breme na druge rame, nič jih ne skrbi, kako bo otrok spal, prenašal vremenske nepravilnosti, se oblačil... Njih vest je kaj hitro pomirjena: Nimam nič, pa skrbite za njega! Kakor da bi tudi najsiromašnejši otrok doma ne imel svoje žlice, vsaj po en kos perila, najbrže tudi oboje in slamnjače? Kar ima doma, to mu operi in zakrpaj ter zaznamuj, vse mu bo prav prišlo, kar bo sam prinesel s seboj.

S tem, da matere zaupamo svoje otroke občinskiim izselitvenim kolonijam, pa raje oblastem velike naloge in odgovornosti. Gorje jim, če bi nas prevarale in bi pravočasno ne izvršile vseh priprav, ki naj omogočijo našemu narodnemu naraščanju znošno življenje in primerno duševno napredovanje. Skrb za zaščito mladine mora biti v primeru vojne tako važno vprašanje kakor problem državne obrambe. Izgovor, da je bilo premalo časa na razpolago, ali da je manjkalo sredstev, bi ne bil opravičilo. Ako bi ne zadoščevali v to določeni krediti, se morajo omejiti izdatki v drugih območjih. V tem pogledu bodo matere najstrožje sodnice javne uprave. Kakor si v otrokovi potrebi same odrgajo znojni grizljaj in stilsne vse druge družinske izdatke, le da omogočijo pomoč otroku, tako bodo pričakovale tudi od oblasti v primeru vojne. Ali si more človek predstavljati mater, ki bi kupovala luksuzne stvari zdravemu otroku takrat, ko je drugi otrok nevarno bolan in potrebuje denarja za zdravje? Država, banovina, občina, je kakor mati svojim članom. Kako bi mogla v kritičnih časih izdati visoke vsote za naprave, ki niso v nikakoli zvezi s potrebnimi časi in s črnimi oblaki na obzorju, istočasno pa zavlačevati priprave za evakuacijo otrok, ker ni kreditov?

Kako mislijo na rešitev mladine veliki narodi, katerim bi spričo visokega števila izguba nekaj tisočev otrok ne pomenila vprašanja za obstoj naroda? Ko so čutili približevanje vojne, so za rešitev mladine delali prav tako smotno in naglo kakor za obrambo domovine. Evakuacija otrok je šla vzporedno z mobilizacijo; vojaški transporti niso smeli ovirati preseljevanja otrok. Marsikomu je bilo sicer pozneje žal, da je izselil otroke prezgodaj. Toda, ko so se nenadoma začele usipati bombe, je bil vsakdo hvaležen oblasti, da je pravočasno rešila otroke na varno. Danes čitamo, kako izseljujejo ti narodi svoje otroke še dalje, čez široke oceane in bodo za dolgo dobo ločili starše od otrok. Gotovo bi ogromna večina mater raje obdržala otroka pri sebi, v skupnem življenju ali v skupni smrti. Toda oblast terjaja svoje: Ne. Otroci niso samo last očeta in matere, nego so svojina vsega naroda in države. Oblast ima pravico in dolžnost, da skrbi za naraščanje, za nadaljevanje plemena. Danes pripadajo otroci narodu in državi prej kakor materinemu srcu — zato mora oblast skrbeti za rešitev otrok tako in še bolj kot rodna mati.

Moj vrt Dveletne cvetice

Razen čebulnic, ki raznobarvno cvetijo rano spomladi na vrtu, kakor so zvončiči, žafranji, kodeljice (Muscari), hincanti, narcise in tulipani, ne smemo zanemariti izbirno mnogih dvoletnih cvetlic, ki zaljšajo vrt v maju in juniju. Brez teh bi bil vrt ta čas skorajda brez cvetja, zakaj čebulnice so odcvetle, enoletne cvetlice so po večini še nedorastle in tudi pri trajnicah je ta čas majhna izbira. Dvoletnih cvetlic je precej. Najbolj priljubljene so mačehe, marjetice, spominčice, lepnice (Silene), trizelj (Erysimum), mesečnice (Lunaria), nočnice (Hesperis), zvončice, bradati (turški) in deželjski (grenadin) nageljni ter kamenščice (Alyssum). Vsaki od teh naj bi se določil primeren prostor, bodisi za skupine, obroke ali nekatere nižje za blazine. Najdalje cvetjeto mačehe, marjetice in kamenščice. Te zadnje zlasti, če jih poželjemo blizu tal, ko odcvetajo. Novi odganjski cveto potem do jeseni.

Dvoletne cvetlice razmnožujemo navadno s semenom. Marjetice in nočnice tudi z delitvijo v avgustu, zlasti lepše vrste, zakaj po vzgoji s semenom se te rade izprevržejo. Mačehe in nočnice razmnožujemo tudi s potaknjenci. Pravič...

(ne reveč!) zalivamo. Ko seme izkali, izpostavimo mlade rastline svetlobi, da se ne pretegnejo in pomrjejo. Vse druge pa lahko sejemo na prosto, po možnosti v rahlo humozno zemljo. Nekateri sejejo mačehe spomladi kot enoletne, saj cveto celo poletje; ali lepše in večje zveze imajo, če jih sejemo junija-julija kot dvoletne. Bolj jim prija primerna pomladanska toplota kakor poletna vročina.

Ko odrastejo v sejalnici na dva do tri lističe, jih pikiramo. S tem se rastlinice okrepe in obogate na koreninah. Proti koncu avgusta ali v začetku septembra jih pa posadimo na stalno mesto v primerljivi razdalji. Ako pa ni ta čas mogoče, opravimo te delo rano spomladi. Edino lepnice ne presajamo v jeseni, ki se sicer primejo, ali zime ne prenesejo.

Turške nageljne in nekatere nočnice gojimo lahko kot večletne (trajnice), ali te cveto najlepše v drugem letu. V naslednjih letih peša oblika in lepota cvetov. Zaradi tega jih sejemo, kakor druge dvoletnice, vsako leto za naslednje leto.

Mesečnice, ki cveto purpurno-vijolično ali belo na do 1 m višjastem stebelu, so...

Pralne obleke s platnenimi vložki



Ze pozimi so zabavale modo različne sestave volnena tvoriva in odgovarjajočih platnenih delov. Sedaj moda nadaljuje to svojo zamisel tudi pri poletnih oblekah, le da se poslužuje bele ali pa barvaste pavole namesto volne. Pletene vložke, ki jih vstavimo v nove pralne obleke, si zamisljamo v podobi kratkih oplečnikov, okroglih predprsnikov in večjih ali manjših žepov. K obleki iz pralnega tvoriva pa lahko napletemo tudi kratke rokave in ji v život vstavimo pleten hrbet. Tu je nesteto možnosti, ki jih lahko uporabimo po svojem okusu in po svoji spretnosti.

Poletje nam prinaša mnogo sprememb v jedilniku

Topli daljši dnevi, gorko sonce, vse to ugodno vpliva na naš organizem, ki je od mraza in vednega bivanja v hiši postal občutljiv. Zato moramo prav sedaj, v pričetku poletja, posvetiti mnogo pažnje zdravju in vsemu, kar pripomore k okrepljenosti našega telesa. Telesu je potrebno mnogo sončenja, gibanja na svežem zraku, predvsem pa primerna hrana.

Pozimi je naša hrana po večini mastna, mesna, da dobi telo veliko kalorij, da more proizvajati več toplote za boj proti mrazu. Ta težka hrana je pustila v organizmu razne škodljive sokove, ki jih je treba zdaj izločiti, pri čemer bo predvsem pomagala preosnova naše hrane.

Glavna hrana naj bo zelenjava in sadje. S tem pa ni rečeno, da moramo meso popolnoma črtati z jedilnika. Meso naj bo priloga zelenjavi, a ne obratno kot se to običajno dela.

Prva znanilka preobrata v hrani je sveža, mlada solata, ki prihaja dvakrat na dan na naše mize, a se je vendar ne preobemo, ker ugodno vpliva na prebavo in splošno stanje telesa.

Spinača, rdeča redkvice, blitva, bejši grah, rabarbara, koleraba, mladi krompir itd. nam nudijo lepo izbiro za kuhanje.

Prve jagode, gozdne in vrtno s sladkorjem in dodatkom stepene sladke smetane so prav dobra in zdrava sladica. Črešnjev zvitek ali kakšne druge sladice iz sadja po kosilu bodo družinico prav zadovoljile.

Tudi morska in rečna riba je prav dobra, zdrava in lahka hrana, ki je za tople dni najbolj primerna.

Poletje je tu, treba ga je izrabiti na vse načine, da si ohranimo zdravje in okrepiamo telo!

Vsi ljudje smo vegetarijanci

Vi, ki imate vsak ali vsaj vsak drugi dan na mizi pečenko, boste ugovarjali. Ali zadnje besedo ima znanost in ta pravi, da smo vsi ljudje, tudi tisti, ki dobivajo svojo hrano iz živalskega kraljestva, vegetarijanci. Govedo, katerega meso uživamo, živ izključno od rastlinske hrane in posledno temu živimo tudi mi od zelene trave pašnikov.

Nič drugače ni niti z zvermi, ki se hranijo z mesom drugih živali. Lisica, ki žre zajce, uživa meso, mast in glikogen, ki ga je zajček v toku svojega življenja zgradil iz zeljnatih glav in druge zelenjave. In če pogoltno krta, ki je tudi mesojedec, saj se hrani s črvi, ogrci in slinčnimi okusnimi živalicami, tedaj je ves potek isti, samo...

da je malce daljši: kajti s črvi in ogrci smo že spet pri rastlinojedcih.

Vsa živalska hrana izhaja torej neposredno ali po ovinkih iz rastlinskega kraljestva. To dejstvo sloni na gotovih resnih vzrokih, o katerih pa bi bilo predolgo razpravljati na tem mestu.

Kako debela in gosta je mreža kapilar (tenkih žilic v našem telesu) nam pove naslednji račun: Če bi vzeli iz mišice enega samega človeka vse kapilare in jih položili drugo poleg druge, bi dobili kapilarno dolgo 100.000 km in bi jo lahko dva in polkrat ovili okoli zemeljskega ekvatorja.

Kaj mora vedeti mlada mati

Novi družinski član je tu. Predstavi se je z jokom in zdaj spi. Mlada mati s srečnim smehljajem občuduje to drobno bitje. A takoj, že v prvih dnevih otrokovega življenja se mora mati lotiti težavnih naloge: vzgoje. Že od vsega začetka mora vaditi dojenčca na red in disciplino.

Ko si otroka nahranila, ga takoj položijo v posteljico, kjer naj ostane do naslednjega obroka. Otrok mora spati sit, in ko je prišel čas novega obroka, ga zbudi in ga nahrani. Dojenček potrebuje običajno 20 ur spanja dnevno. Spi naj na trdem ležišču, ne na perju, kjer se mu hrbtnica ne bi mogla pravilno razvijati. Vzgljavje ni priporočljivo.

Če otrok joče, preišči najprej vzrok njegovega joka, bodisi da je lačen, ali žejan (ker se v materinem mleku nahaja sladkor), ali pa je moker. Le redko kdaj ima težave v želodčku, kar pa mu mamice tako rade pripisujejo.

Če otroka le enkrat, ko joče brez vzroka, vzameš na roke (da joče brez vzroka, ugotoviš po tem, če na rokah utihne), si bo to dobro zapomnil in bo skušal s pnovnim jokom doseči isto in tako se bo navadil na pestovanje in te imel popolnoma v svoji oblasti.

Po rojstvu okopljeh otroka samo enkrat, potem pa tako dolgo ne več, dokler mu ne zaraste popek. Mesto kopanja ga briši s prekuhanim oljem in ga dobro otri, ker se pri tem lahko prav tako hitro prehladi kakor pri kopanju.

Otroka moraš polagoma nositi na zrak in sonce. Prve dni odpiraj samo okno. Potem ga držaj pet minut na soncu; naslednji dan deset minut, 15 itd. Po solčenju namaza otrokovo kožo z vazelinom.

Napačno je, preveč tople oblačiti otroka; zadržuje srajca in plenica (ki naj bo iz flanele ali pletena). Splah se za otroka bolj priporočajo pletene stvari, ker so bolj raztegljive in ne ovirajo pri pokretih. Več toplote potrebuje slab in predčasno rojen dojenček.

K higieni čitanja

Kakor so ugotovili v novejšem času, se oko pri branju predčasno utruja med drugim zavoljo tega, ker so vrstice, ki merijo običajno 11 do 13 cm, dosti predolge, da bi jih moglo oko objeti z enim samim pogledom in je zato prisiljeno, da po vrstici skače. Posledica je, da se očesne mišice, ki so v stalnem gibanju, kmalu utrudijo. Zdravniki zato priporočajo, naj bi se vrste v knjigah in revijah razpolovile, tako da bi ne bile širše od običajne časniške vrste. Knjižnih formatov zavoljo tega bi ne bilo treba spreminjati.

Prvi križec kraljice Viktorije

Najvišje angleško vojno odlikovanje je križec kraljice Viktorije. Z njim je bil v sedanji vojni odlikovan en sam angleški vojak, in še ta po svoji smrti. Junak je kapetan Warburton Lee, poveljnik rusilca »Hardy«.

Warburton Lee je poveljeval drugi flotili britskih rusilcev pri Narviku dne 10. aprila. »Hardy« se je potopil v borbi z nemškimi vojnimi ladjami. Poveljnik ladje je v tej borbi umrl junaške smrti in zdaj je prejel odlikovanje. Zapušča vdovo in trinajstletnega sina.



Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

99. 02. 1. 6. 2794/36

Pri zdravni

Olgi Kauličovi se je o praznikih pripetila nesreča. Bežala je po bregu za ležniki, na strmini ji je spodrsnilo in z roko se je udarila ob skalo. Predno je prišla domov, ji je sredinec otekel in postal trd kakor kol. Bolečina ni bila huda, toda roka se ji je zdelala kakor bi ne bila njena, kakor bi se bil zagodil med štiri dobre prijatelje nadut tujece.

Čez nekaj dni, ko se je vrnila v mesto, je začutila v prstu grizajočo bolečino. Stekla je k zdravniku, ki je ugotovil vnetje pokostnice in jo pričel zdraviti z višinskim soncem.

Dvakrat na teden je hodila Olga v bolnišnico. Na dvorišču je srečevala polničarke v belih čepicah in zdravnike v belih platnenih plaščih. Šla je mimo temnega postopaja z zamreženimi okni, do dolgih hodnikov, ter stekla v čakalnico kirurškega oddelka.

Tu je rada čakala. Tu ni bilo slišati nobenega vzdihla, nobenega krika in ni bilo videti krvi. Sem so prihajali ljudje, ki so jih zdravili s pomočjo elektrike, masaže, z ultravioletnimi žarki. Tu je bilo vse čisto, belo, blesteče in gladko.

»Prosimo, gospodična!«

Olga je vstala, šla preko čakalnice in stopila skozi bela vrata. Ob oknu je stal asistent Slavik, nervozen kakor vsi zdravniki, ki znajo ceniti vsako minuto časa. Ko si je Olga slačila plašč in rokavice, je kakor običajno vprašal:

»No, kako je s prstom?«

»Ne vem, gospod asistent,« je odvrnila Olga vzmirjeno, kakor vselej, kadar so se za njo zaprla zdravnikova vrata. Ta strog in umerjen mož, ki je njenemu prstu žrtvoval tedensko celih dvajset minut, a za njo ni imel niti nasmeha, niti besede, jo je nekako očaral. Imel je ostro reban profil, goste lase in v njegovih očeh

se je n energija. Ko se nim prst je obšla taknila r... V tej želji je... silnega, da se je lahko sklonila naprej, kakor da se je težišče njenega telesa preneslo v srce. Le tako, da je naglo zaprla oči, se je ubranila veliki neumnosti. Ko pa jih je znova odprla, je videla vase uprt asistentov pogled, ki je v njem pravkar ugašal izraz začudenja in morda še česa več kakor zgolj začudenja.

Prišla je bolničarka, zastrla s črno zaveso okno in prižgala višinsko sonce. Ves spodnji del sobe je naglo zalila mračna, vijoličasta senca. V svetlobi ogromne obločnice je strašila Olga naka z velikim črnim madežem: na členku ranjenega prsta.

Asistent je pravkar odhajal.

»Ne glejte v svetlobo, pokvarili si boste vid,« je še dejal med vrtni.

Ostala je sama. V zraku se je širil čudovit gorski vonj in v tišini je tiktakala ura. Na mizi so ležali različni predmeti, gumijaste rokavice, v epruvetah je črnela človeška kri, vespovzod je stalo polno steklenic in epruvet.

Električna ura se je oglašila... Olga je odmaknila roko s svetlobe. Vstopil je asistent z bolničarko, zavil Olgi prst s trakom Leukoplasta in jo odsvobil.

»Kdaj naj zopet pridem?« je vprašala Olga.

»V petek, gospodična,« je odgovoril dr. Slavik hladno in kratko.

Ljubezen ne potrebuje besed. Mesto nje govore pogledi, trepeti, posebni fluidi, ki kakor nevidna nit ovija dvočlono z usodno spono.

Olgi Kauličovi se je o praznikih pripetila nesreča. Bežala je po bregu za ležniki, na strmini ji je spodrsnilo in z roko se je udarila ob skalo. Predno je prišla domov, ji je sredinec otekel in postal trd kakor kol. Bolečina ni bila huda, toda roka se ji je zdelala kakor bi ne bila njena, kakor bi se bil zagodil med štiri dobre prijatelje nadut tujece.

Čez nekaj dni, ko se je vrnila v mesto, je začutila v prstu grizajočo bolečino. Stekla je k zdravniku, ki je ugotovil vnetje pokostnice in jo pričel zdraviti z višinskim soncem.

Dvakrat na teden je hodila Olga v bolnišnico. Na dvorišču je srečevala polničarke v belih čepicah in zdravnike v belih platnenih plaščih. Šla je mimo temnega postopaja z zamreženimi okni, do dolgih hodnikov, ter stekla v čakalnico kirurškega oddelka.

Tu je rada čakala. Tu ni bilo slišati nobenega vzdihla, nobenega krika in ni bilo videti krvi. Sem so prihajali ljudje, ki so jih zdravili s pomočjo elektrike, masaže, z ultravioletnimi žarki. Tu je bilo vse čisto, belo, blesteče in gladko.

»Prosimo, gospodična!«

Olga je vstala, šla preko čakalnice in stopila skozi bela vrata. Ob oknu je stal asistent Slavik, nervozen kakor vsi zdravniki, ki znajo ceniti vsako minuto časa. Ko si je Olga slačila plašč in rokavice, je kakor običajno vprašal:

»No, kako je s prstom?«

»Ne vem, gospod asistent,« je odvrnila Olga vzmirjeno, kakor vselej, kadar so se za njo zaprla zdravnikova vrata. Ta strog in umerjen mož, ki je njenemu prstu žrtvoval tedensko celih dvajset minut, a za njo ni imel niti nasmeha, niti besede, jo je nekako očaral. Imel je ostro reban profil, goste lase in v njegovih očeh

Otroci v pralnih oblekah

Takšni so pač vsi otroci: ne mine dan, da si pri igri ne bi umazal obleke. Zlasti poleti, na prostem, je vse preveč izkuš-



tano. Oblekca potem obledi, se stisne ali se navleče in otrok je videti v njej zamarmen in nečeden, dasi je sveže oprana. Samo zares kakovostno pralno blago izdrži v vedno enaki svežini vse poletje, kljub ponovnemu čiščenju, pranju in likanju. Zato naj bi matere upoštevale pravilo: več odleže ena sama oblekca iz dobrega tvoriva kakor več oblek manjvredne kakovosti. Oblekco iz dobrega pralnega blaga bo otrok lahko nosil več let, če ji vsiljemo primerno širok rok — v tem primeru torej dražje blago vsekakor pomeni pristožnost!

Govoriti o modi otroških oblek bi bilo brez dvoma pretirano, kajti pod modo si predstavljamo nekaj izpremenljivega in nestalnega — oblike otroških oblek pa se menjaajo morda vsakih deset let enkrat. Pametne matere stremijo za čim večjo preprostostjo in stvarnostjo v otroški garderobi in preprostost je pač nekaj takšnega, kar ostane dolgo časa lahko v veljavi. Pri dedicah široko nabrano ali zvončasto krilce, majhni ovratniki, balonasti rokavčki, žepki in drobni gumbi, pri dečkih svetle krajkice, ki nanje z gumbi prikrojimo kratke platnene hlačke — evo, to je vsa otroška poletna moda. Nekaj ljubkih podrobnosti v okviru tej ali oni obleki si izmisli vsaka mati še za povrhu in tukaj priznava moda vsako mično, majhno fantazijo, dokler učinkuje otroško in preprosto.

ELITNA KONFEKCIJA

Maček

MARIBOR

PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

njav... Sledovi vode, blata, peska, trave na svetlih obdelkih so nekaj vsledkandjega. Za matere velja potem pravilo: prati, prati in zopet prati! Toda gorje, če tvorijo otroške oblekne ni potiskano v pralnih bazenih ali če ni dovolj trpežno in goste

(Za čest. M. K.)

Živali ob robu bitke

Krave in psi - Stroj ni odrinil konja - Bolna vprega za fronto - Kokeši opravljajo svoje delo mirno naprej - Razveseljuječe petje ptic

Nemški vojni poročevalec Curt Strohmejer piše, da se vojnemu poročevalcu ob zapadni fronti živali naravnost vsiljuje. Ne gre samo za sočutje, ki ga imaš s kravami, ki jih v zapuščenih vaseh

teži mleko, da naravnost pretresljivo muko, in s psi, ki se potepajo zapuščenju po gozdovih in poljih ter se od gladi gnani vračajo v zaruščene domove. Gre tudi za skupna doživljanja z živalmi, ki kažejo, da sta človek in žival tudi v tej najmodernejši vojni

navsezana drug na drugega. Napačno je misliti, da je stroj odrinil konja. Časi konjeniških navalov so sicer minili, toda zadnjič je Strohmejer severno od Cambraia videl mladega poročnika od izvišniške čete, ki je s solzami v očeh stal pred svojim težko ranjenim konjem, ki mu je granatni drobec

razparal trebuh. Ne jezdec, ne vinar nista imela poguma, da bi mu z milostnim strelom končala muke. Neki vojak kolezar, ki je prišel mimo, je izvršil to delo sočutja.

Motorji in konji prevažajo material in vojske v bojne črte. Zgodil se, da motor

ne vzdrži napora

in obstane ob poti. S konji je enako. Tedaj jih izprežejo. Na stotine se jih pase ob kraju in v repih ali grivah imajo listke. Na teh listkih je točno zapisano, kateremu oddelku pripadajo živali in zakaj so jih izpregli. Bolne in okužene živali označujejo z

rdečimi ali zelenimi trakli. Zbiralne kolone, ki sledijo, vodijo potem te konje do zbirališč, kjer jih zdravijo in kjer si lahko odpočijejo.

Od živali se pogostoma tudi vojaki uče bojevanja. Nekoč je novinar videl, kako se nasprotnikove granate udarile v bližino neke baterije. Konji te baterije, ki so očitno spadali med »aktivne« in ki so gotovo že slišali marsikateri pok, so ostali

popolnoma mirni. S tem so učinkovali pomirjevalno tudi na moze rezerviste, ki so po prvih pokih bili zelo v skrbeh za svoje konje in svoj material. Ob Aisni je videl pogostoma, da so krave v vojnem trušču spočetka tekale sicer malo razburjeno okrog, potem pa so mirno nadaljevale svojo pašo, ker jim je silna pesem bitke

trajali gotovo predolgo, da bi se zavoljo nje stalno vznemirjale. Skoraj smešno učinkuje kokoš ob robu bitke. V zapuščenih vaseh je kokoš dejansko edino bitje, ki opravlja vestno kakor prej svojo nalogo. Ko je Strohmejer nekoč v Oisyju obstal pred nekim kurnikom, ki ga je bil poškoval izstrelke iz topa, je zagledal kokoši, ki so v svojih gnezdih pokojno

nesle svoja jajca. Možem so se takšna sveža jajca po vročem boju kaj dobro prilagela. Tudi v tej vojni skoraj ni vojaka, ki bi ne prihajal v dotik v živaljo. Ne gre za tiste živalice, ki se jih vsi vojaki tako boje, toda moze iz mesta niso gotovo nikoli prebujali tako veseli in lepi

ptičji koncerti kakor v pomladni pokrajini francoske nižine. Vsak vojak si prizadeva izraziti na kakšen način svojo ljubezen do živali. Do smrti utrjeni vojaki jemljejo nase zadnji napar, da bi svojim konjem priskrbeli še malo hrane. Drugi se zavzemajo z vso skrbjo za psčke, ki so jih našli

pol mrtve od gladi v zapuščenih hišah.

Spori med državniki

Prepir zaradi kratkih hlač v Londonu

Založba Grasset v Parizu je objavila doslej neznan pisma Paula Cambona, nekdanjega francoskega veleposlanika v Londonu za časa kraljice Viktorije in kralja Edwarda VII. Ustvaritelj velike antante je pisal ta pisma svojemu sinu Julesu Cambonu in drugim svojemcem in mnogo zanimivega ter vselega opisuje v njih. Med drugim poroča o zabavnem sporu, ki je nastal med staro kraljevino in mlado republiko, ko so v juniju 1903 pripravljali obisk državnega predsednika Loubeta v Londonu. Cambon ni bil že od tega navdušen, da je sklenil kralju Loubetu na čast prirediti veliko paradu v Aldershotu, še večjo nevoljo pa so mu prirejale ceremoniozne kratke hlače, ki naj bi jih francoski gostje nataknili za sprejeme na angleškem dvoru.

»Najtežje vprašanje, ki ga je treba rešiti,« piše Cambon svojememu sinu, »je vprašanje hlač. Kralj mi je izrazil pred kratkim na soareji pri lordu Rothschildu svoje upanje, da bo predsednik oblekel ta kostum — in pokazal je na svoje kratke hlače na zaponko. Odrnil sem, da bi se predsednik rad oblekel tako, kakor je navajen v Parizu. »A tudi Američani si oblačijo kratke hlače in njih republika je vendar dosti starejša od naše.« je odgovorilo Veličanstvo. »Nedvomno, Veličanstvo, sem dejal, »a baš zato ker smo dosti mlajši, si ne moremo privoščiti novih navad.«

Kralj ni popustil, toda po dolgem razgovoru sem smatral, da je stvar opravljena. Lord Lansdowne pa me je z vznemirjenim obrazom vzel na stran in mi dejal: »Kralj je z vami nedvomno govoril o oblačilu?« — »Da, in jaz sem odklonil.« — »Kralj je bil poverljiv, naj z vami še enkrat spregovorim o stvari. Polaga največjo važnost na vprašanje tradicije, oblačila in spoštovanja običajev.« — »Vse, kar hočete,«

sem odvrnil, »samo ne tega, kar je nemogoče, tega namreč, da bi se predsednik republike pokazal v kratkih hlačah. Ves Pariz bi bil en sam krah in časniki bi sprožili orgijo dovtipov.« — »Na to sem pač mislil,« je dejal Lansdowne, pa kaj naj storimo?« — »Sporočimo kralju, da je nemogoče in da v tem pogledu ne morem delati nobenega upanja.«

Nato je kralj pomignil državnemu tajniku za zunanje zadeve k sebi in pogojanja o hlačah so se začela znova. Ko se je Lansdowne vrnil k meni, je dejal z olajšanim vzdihom: »Afera je končana kralj dovoljuje, da se predsednik pokaže v oblačilu, ki mu prija.«

Angleški veleposlanik v Parizu je dobil od kralja sporočilo, da more predsednik obleči, kar hoče, da pa mora Delcasse brezpogojno nataknil kratke hlače. Sedaj je bil torej Delcasse na vrsti »Rajši ne grem v London, nego da bi si dal vsiliti kratke hlače,« je izjavil Delcasse. Torej nova afera. Izjavil sem, da ira minister Delcasse prav in da bom dal Lansdownu razumeti, tako ali tako... bodisi Delcasse brez hlač, ali pa hlače brez Delcassca. In ker je Delcassca v Londonu že naznanjeno, se bodo vpraševali, zakaj ni prišel. In ves Pariz in London bosta vedela za vzrok in se bosta kralju smejala.

Ta pogojanja, ki bi bila vredna kakšne operete, so me neskončno zabavala. Ker kralj ni neumen, ga imam na sumu, da se na naš račun zabava in da hoče vlado sanskilotov vtakniti v hlače. Delcasse je danes prispel. Ne govori o ničemer drugem nego o tem srbečem predmetu...«

Tako zaključuje Cambon svoje poročilo. To so bili srečni časi mlade »entente cordiale«, ko je kakšen spor za hlače lahko pretresal državnike...

Mož z dvema srcema

Eno na levi, drugo na desni strani

Majhne razlike kaže vsak človek v primeri s sočlovekom, drugače bi bilo na svetu preveč dolgočasno. Toda narava ima v normalnih okoliščinah svoje določene smerice.

Obraz ima nos v sredini, oči levo in desno od nosa. Približno na levi strani prs, in sicer proti sredini, je srce. Tudi za drob so prostori točno določeni. So pa ljudje, ki so drugače ustvarjeni in ki zbujaajo zato posebno zanimanje znanosti.

Tako je živel neki Italijan, ki je dosegel skoraj 60 let in je umrl v Avstraliji. Ta mož ni imel samo enega srca, temveč dve, eno čisto na levi, drugo proti desni. Kri je strujala skozi obe srca. Znanost je to čudno reč razložila na zanimiv način: šlo je za začetek dvojčkov, ki se pa potem nista razvila in tudi ne rodila. Rodil se je samo en otrok, ki pa je podedoval dve srca.

Pred nekoliko meseci so v New Yorku odkrili 12-letnega dečka, ki je imel vse organe točno na — napačni strani. Celo slepo črevo je imel na levi strani. Tega bi nemara ne bili odkrili, da ga niso morali spraviti v bolnišnico zavoljo revmatizma, kjer so potem ugotovili, kako je z njim. Da je imel vse narobe, to mu osebno nič ni škodilo in je živel kakor vsak normalen človek.

Takšni primeri so izjemni. So pa menda cela ozemlja, kjer se pojavljajo izrodki v posebno veliki meri. Tako trdijo, da so odkrili v doslej malo raziskanem predelu Nove Gvineje ljudi, ki so imeli nekakšne opičje repke, to je podaljške hrbtnice, ki se pri normalnih ljudeh drugače skrivajo kot okrnjeni organi pod kožo in se očitneje kažejo samo izjemoma.

V teh vročih dneh...

V teh vročih dneh se pojavljajo muhe. Jedilno shrambo rešimo tega mrčesa, če prelepimo njene šipe z modrim papirjem.

Maslo hranimo najbolje v lončeni posodi, ki jo hladi voda, mast pa v loncih iz kamene.

Ce bomo meso uporabili šele dan pozneje, ga moramo od vseh strani dobro prepeči in postaviti na hladno. Lahko ga zavijemo tudi v čisto krpo, ki smo jo namočili v okisano vodo in zavitek obesimo potem na hladen in zračen prostor.

Svežo zelenjavo najbolje porabimo še isti dan. Beluše zavijemo do porabe v vlažno cunjno, vso ostalo zelenjavo zavijemo v papir in jo postavimo v hladen in zračen prostor. Predvsem moramo tako ravnati s solato, sicer njeni listi ovenejo.

Tragedija častihlepnosti

Ob stoletnici rojstva belgijske princese Šarlote, poznejše mehiške cesarice

Te dni je minilo sto let, od kar se je v gradu Laeken premu belgijskemu kralju rodila hči Šarlota, kraljčina, ki ji je bilo namenjeno, da okusi globine človeškega trpljenja kakor le redko kateri človek.

Bilo ji je sedemnajst let, ko se je poročila z nadvojvodo Ferdinandom Maksimilijanom, mlajšim bratom avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Zdelo se je, da ji je ob

njegovi strani določeno mirno, srečno rodinško življenje. Toda potem je sledila klicu častihlepnja.

Mehiška monarhistična stranka je nadvojvodi in njegovi ženi ponudila cesarsko krono nekdanje azteške države. Oslepljena od misli na to krono je Šarlota pregovorila svojega okevdajočega moža, da je ponudbo sprejel, ne on ne ona nista vedela, da niso imeli mehiški monarhisti brez francoske pomoči nobenega vpliva v svoji deželi. V aprilu 1864. sta se vkrcala za Mehiko. Tam so ju sprejeli z velikimi slavnostmi. Sledil je kratek čas sija.

Toda kmalu potem sta se morala Maksimilijan in njegova žena zbuditi iz prelepih sanj: mehiški vstaji so pod vodstvom Juarezza dobivali premoč v deželi in ko je končno še francoski cesar Napoleon III. pustil svoja varovanja na cedilu ter pozval francoske čete iz Mehike domov, je bila usoda kratkotrajnega mehiškega cesarstva zapetena. Zaman je Šarlota odpotovala v Evropo in skušala na vse načine pregovoriti Napoleona III. in papeža Pija IX., da bi njenemu možu pomagala. Od vsega razočaranja je duševno obolela, spraviti so jo morali v grad Miramar v Trstu, ki ga je bil zgradil njen mož, potem jo je njen brat Leopold spravil na belgijski grad Tervuren in pozneje v grad Bouchout, kjer je živel do šestdesetletja v duševni omračenosti.

Da so Maksimilijana kmalu po njenem odhodu iz Mehike ujeli ter ustrelili, ni nikoli zvedela ali vsaj doumeti ni mogla te strašne vesti. V svoji bližini je imela vedno veliko lutko v uniformi, ki jo je smatrala za Maksimilijana. V grajskem parku je trgala cvetlice in krasila z njimi »sobane svojega moža«, včasih pa je dala njemu na čast ves grad zasveteliti s svečami. Umrla je v starosti 87 let.

A NEK DOTE

Neki holandski raziskovalec se je vrnil z velike ekspedicije v domovino in je prinesel okostje zamorca s seboj. Carinski uradniki so menili, da je treba za to okostje uvoznega dovoljenja. Ker niso vedeli, kaj naj stori, je šla stvar do višje instance. Od tam je prišel odgovor: »Uvoz brez carine, ker gre nedvomno za rabljen predmet.«

Amyota, vzgojitelj otrok kralja Henrika II., so kot zelo učenega moža nagovarjali, naj bi napisal zgodovino Francije. »Nikoli!« je odgovoril Amyot. »Ljubim kraljevo hišo preveč, da bi ji mogel kaj taknega nakaditi!«

VS AK DAN ENA



Mati: »To pa je že res nesramno od moje hčere! Mlademu možku dovolji, da jo odpelje tako daleč na morje, da sploh ni videti čolna z njima...« (Collierse)

Bojni pripomočki

v starem veku

Sloni, živi tanki - Goreče sulice na bojnih vozeh

Vozilo s 30 topovi

Že v predgrški dobi so stari narodi v bojnih uporabljali bojne vozove. V Orientu so tedaj imeli vozove, ki so jih vlekli z oklepi zaščiteni konji. S kolesnih prečk so moleli dolgi, ostri noži, a vozovi so bili zasedeni z lokarji in metalci kopij, ki so s svojimi sigurnimi streli in meti neredko pripravili napadenega nasprotnika v zmedo ter poglani cele vojske v beg. Židovski preroki so opisovali bojne vozove iz Niniv in Babilona na takšen način, da so neki raziskovalci nekoč trdili, da so morali stari Babilonci in Asirci poznati elektriko ter električne cestne železnice.

Hanibal je Rimljane do smrti prestrašil s svojimi »živimi tanki«, sloni. Rimski legionarji pa so kmalu dognali, da je mogoče slone s plamenicami in ognjem tako preplašiti, da so jo z divjim trobljenjem ucvrli nazaj, proti lastnim četam.

Bojni vozovi so postali pravo, grozo zbujujoče orožje šele potem, ko so izumili »grški ogenj«. Ta gorilna snov, ki njene kemične sestave danes ne poznamo več dobro, je imela najrazličnejša imena in je bila nevarna tudi zavoljo tega, ker je gorela v vodi, da jo je bilo mogoče uporabljati proti ladjam. Samo s peskom je bilo mogoče plamen pogasiti. Križarji so v svojih poročilih pripovedovali, kakšen strah so

imeli pred »ogjenj bluvajočimi sodi«, ki so jih z njimi bombardirali Saraceni. Na bojnih vozovih so uporabljali grški ogenj v obliki »gorečih sulic«.

Iz srednjega in novega veka, zlasti iz 16. stoletja, so nam znane različne oblike bojnih vozov. Že tedaj so gradili vozove, ki naj bi bili uporabni z najmanjšim številom mož in vlačilnih živali. Pri napadih na utrjena mesta so uporabljali zelo pogosto premikajoče se stolpe s ploščadmi, s katerih so napadali streljali na napadence, med tem ko so vojaki iz varne notranjosti potiskali stolp naprej. 1865. so objavili načrte za prvi oklopni voz, ki naj bi ga poganjala para in ki je imel čudno obliko jeklene čelade. Izumitelj tega voza ga je hotel oborožiti s topovi in meter dolgimi meči, ki so moleli s kolesnih prečk in drugih delov voza.

Anglež Pennington je 1900. napravil načrt za bojni voz, ki je hudo sličil vojni ladji. Tudi Viljem II. je v neki svoji risbi iz l. 1897. pokazal zanimanje za oklopne bojne vozove. Takšen bojni voz, ki bi sliel ogromni lokomotivi, bi bil oborožen z nič manj nego 25 do 30 topovi, z več nego sto strojnimi i. t. d. Na risbi je opaziti tudi topovske cevi, ki molijo navzgor. Kako naj bi se ta silno težka pošast premikala naprej, ne da bi se vdiral v zemljo, je seveda težko umljiivo.

Inserirajte v »Jutru«

Kako nastajajo letala

Pogled v delavnico bombnikov in lovcev - Natančnost prvi pogoj Preizkušnja pred uporabo

Možje v modrih delovnih oblekah se v širni, svetli dvorani sklanjajo nad vrtečimi se ploščami in valji električnih strožnic ter nadzirajo nastajanje vijakov, matic, čepov in tisoč drugih delcev, iz katerih se sestavljajo

modernejši bombniki in druga letala. Jekleni zobje rezil grizejo v brezoblične kovinske kose. V sekundah nastajajo poedini kosi, ki se potem kopičijo na mizah. Delo zahteva skrajno pozornost, strugarji, rezkači, vrtalci in ključavnicekarji neprestano nadzorujejo, da-li so izdelki dosegli predpisano mero točnosti, kajti tu gre za razlike najmanjših odlomkov milimetra.

Iz vseh nešteti posameznih kosov in koščkov, ki se tu kopičijo, še ni videti, da nastajajo tu sestavni deli bombnega letala. Šele v naslednjem prostoru, kjer gradijo in sestavljajo orodje trupov, kril in krmilnih delov, so obrisi aparata

razvidni tudi laiku. Stojiš pred bodočim krilom, ki visi navpično v nekem odru. Tenki prečni, rebra in prečne vezi so še razgaljene in dajejo vtis o trdnosti stroja, ki ga gradijo iz same kovine. Delavci prinesejo

veliko ploščo iz lahke kovine in jo pritrdijo z nekoliko vijaki na rebro ogrodje. Potem prične svoje delo zakovični stroj. V nepojmljivo kratkem času in v silnem ropu se zakovice zakujejo in že je kovinski plašč krila trdno zvezan z ogrodjem. Vse to delo se razvija s takšno brzino in samo ob sebi

umevno točnostjo.

da naravnost vidiš, kako krilo rase do svoje dovršitve. Na isti način nastajajo drugi glavni deli letala, tako trdni srednji del, ki nosi poznejše motorje, drugje polagajo delavci šipe iz posebnega, nedrobljivega stekla v okna, nekatere opazijo ogrodje trupa. Žerjavi dvigajo poedine izdelane glavne dele in jih prenašajo v ogromno dvorano za dokončno montažo. Najprvo združijo tu trup s srednjim delom, potem pripravajo na žerjavih motorji, ki jih montirajo v letalo z nekoliko prijemi. Ze se pritrdijo tudi propelerji na os, končno pripelje žerjav oba konca kril — bombnik stoji sestavljen pred izhodom iz dvorane.

Pripelje se traktor in potegne stroj na prosto. Tam se začne preizkušanje vseh nešte-

tih njegovih priprav, vzvodov, instrumentov, nato poženejo motorje. Tuleč zapojejo svojo pesem, letalo je postalo šele sedaj živo. Njegov prvi vodnik preizkuševalec, ki ga dobi sedaj v roke, stoji vanj. Počasi se aparat z lastno silo spusti na cementno vzletišče. Motorji zatulijo še močneje, letalo zdrevi preko proge in se dvigne lahkotno v zrak.

Cela vrsta

poskusnih poletov mora potem pokazati njegove sposobnosti in lastnosti. Izkazati se mora v vzravnostnem poletu, v višinskem poletu, v poletu z največjo brzino, v poletu in pristajanju z enim samim motorjem. Po vsakem poletu poda njegov preizkuševalec podrobno poročilo o svojih usovitvah. Poikie tega prvega krmarja zahteva mnogo poguma, strokovnega znanja in letalske sposobnosti. Šele tedaj, ko on izjavi, da je

vse v redu,

prevzamejo letalo krmarji zračne vojske silte ter ga prepeljejo do vojnega letališča, od koder se bo dvigalo na svoje smrtosne poleta.



»V začetku boste imeli dvesto dinarjev mesečne plače, pozneje pa več.«
»Milostiva, oglasila se bom, rajša pozneje.« (Collierse)

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Pravna

A. S. R. Lani ste kupili radijski aparat, glede katerega vam je prodajalec zadrževal, da je popolnoma nov in tipe 1938.39, nakar ste pozneje ugotovili, da je bil že prej rabljen in popravljen in da je tipe 1937/38. Vprašate, če bi smeli upati na popoln uspeh prijave, ki bi jo zaradi prevare vložili pri državnem tožilstvu. — Če boste dokazali vse navedene okolnosti, zaradi katerih Vas je z lažnim predstavljanjem in prikrižanjem in tudi s potvarjanjem činjenic prodajalec dovedel v zmotno in Vas vzdrževal nato v zmoti, kakor tudi, da ste zaradi tega nekaj utrpeli škode na svoji imovini, bo prodajalec gotovo spoznan krivim prevare. Če bodo podatki kazenskega postopanja nudili sodišču dovolj zanesljive opore za pravilno sodbo glede odškodnine, bo mogoče že kazensko sodišče prisoditi vam odškodnino za povzročeno vam škodo. V nasprotnem primeru bi morali zoper dotičnika vložiti posebno tožbo zaradi odškodnine, vendar bi morali v teku pravde dokazati le upravičenost glede zahtevane odškodnine, če bo prodajalec kazensko obsojen zaradi prevare.

»Skofljica.« Kot zaročenka ste posodili bodočemu ženinju za popravila na posestvu večje vsote denarja. Ko je denar v to svrho porabljen, se bo poročil z drugo in vam klub sodbi ne vrnejo posojila. — Poizvedite pri občini, kam se je preselil vaš dolžnik, nakar morate pri sodišču njegovega stalnega bivališča predlagati na podlagi sodbe, ki jo imate v rokah, izvršbo na njegovo imovino. Poleg premoženja morate zaradi tega terjati ali pravice do terjatev, ki jih ima dolžnik proti tretjim osebam in niste dolžni pristati na njegovo ponudbo, da bi vam plačeval dolg v nizkih obrokih. Če menite, da je premoženje prikrito, predlagajte pri sodišču, da ga pozove na položitev razodetvene prispege. Po vašem predlogu bo moral zavezanec predložiti sodišču seznam svoje celokupne imovine in tudi svoje terjatve ter nato prisesti, da so njegove navedbe resnične in popolne in da ni ničesar zatajil. Če zavezanec ne bi prišel k prisegi ali ne bi hotel prisesti, bi ga mogoče sodišče prisililo s tem, da bi ga do prispege pripilo. Tak pripor ne sme trajati nad šest mesecev in ga more zavezanec vsak čas prekiniti, če napove imovino in opravi prisego. — Zavezančeva žena nikakor ni odgovorna za njegove prejšnje dolge. Če mislite, da izvršilni organ ni postopal ob prvi rubeži pravilno, se morete zoper njega pritožiti pri izvršilnem sodišču.

Fr. H. S. Ali imate kot državni starupokojenec pravico do draginskih doklad za pohčerkjenko. Ali bi imela pohčerkjenka po vaši smrti pravico do pokojnine. — Po čl. 5. uredbi o osebnih in rodbinskih dokladih državnih upokojencev (Službeni list z dne 28. septembra 1935, št. 532/35) pripada rodbinska doklada le za otroka, rojenega v zakonitem zakonu ali pa za zakonjenega. Istotako pripada po § 147. uradniškega zakona rodbinska pokojnina le takim otrokom. Adoptivniki torej ne gre rodbinska doklada niti ji ne bo šla rodbinska pokojnina po vaši smrti.

J. M. T. Ali smete s poslednjo voljo zapustiti vse svoje premoženje svoji ženi, in sicer tako, da bi vaši otroci dedovali šele po njeni smrti. — V poslednji volji morate vsakomur otrokom zapustiti nujni delež. Kot dolžni delež določa zakon vsakemu otroku polovico tega, kar bi mu pripadlo po zakonitem dednem nasledstvu, ki bi nastopilo v primeru, da ne bi zapustili poslednje volje. V tem primeru bi dedovala vaša zakonita žena eno četrtino, otroci pa ostale tri četrtine vaše zapuščine po enakih delih. Nujnemu dediču mora ostati dolžni delež povsem prost in je neveljaven vsak pogoj ali breme, ki bi ga utesnjevalo. Zakonita žena nima pravice do nujnega deleža in morete njej tored voliti vse, kar bi ostalo premoženja nad nujnimi deleži in smete glede tega premoženja določiti v poslednji volji, da prepusti to dedičino po svoji smrti imenovanim dedičem (vašim otrokom).

I. G. R. Kljub temu, da vam je najemnik ob izselitvi obljubil plačati vso škodo, ki vam jo je naložil in iz malomarnosti povzročil v stanovanjskih prostorih, se izmika plačilu. — Ako vam po opominu bivši najemnik ne plača odškodnine za pokvarjeno in poškodovano stanovanje in povrniti izdatke za popravila, ki ste jih izvršili z njegovim privoljenjem, ga boste morali na povračilo tožiti pri pristojnem sodišču, kjer sedaj stalno biva. Ker je v zadnjih treh mesecih uporabljal še sobo, ki mu je pa niste dali v najem, morete zahtevati primerno plačilo, ker se je s tem v zadnjih treh mesecih okoristil. Tožbo morete dati zaradi vseh zahtevkov istočasno pri sodišču na zapisnik ali potem odvetnika. Pravnih stroškov, med katere spadajo tudi plačane takse, padejo v breme dotičnika, ki bo pravdo izgubil.

I. N. Lj. Tri gospodinjne zaposluje eno postrežnico; prispevke za OUZD plačujeta le dve, kar se vam pa ne zdi pravilno. — Prispevke bi morale praviloma plačevati vse tri službovalke po enakih delih. Ako se niti s posredovanjem postrežnice ne morete sporazumeti med seboj, vse tri prizadete prijavi OUZD in predlagajte, da naj se tamkaj uradno določi pravilno plačevanje na breme vseh treh.

Zdravniška

S. O. S. Kolikor morem iz vašega pisma posneti, imate tkzv. firmozo. Slednja povzroča lahko zelo neugodna vnetja. Svetujem zato, da se čimprej podvržete operaciji. Domača zdravila ne pridejo v poštev. Tovrstne operacije vrše v vsaki, tudi manjši bolnici.

Notranjka: Prosite zdravnika proti bleumu toku. Ponovno sem že pisal, da je beli tok samo znak, ne pa bolezen sama. Tako je n. pr. beli tok lahko znak navadnega vnetja nožnice, vnetje maternice, znak spolne bolezni (kapavice) i. t. d. Vsaka od teh bolezni pa zahteva svoje zdravljenje. Splošnega zdravila tedaj ni. Obrniti se morate na zdravnika, ki bo odločil o nadaljnjem. **Poletje:** Za vas velja ravnotako gornji odgovor.

Nevenka — R. Sl. Absolutno nemogoče je, da bi zdravniki to bolezen po pisemnih navodilih na vsak način je potrebno, da greste k zdravniku. Predvsem radi tega, da ugotovite, dali imate sploh spolno bolezen? V slučaju, da jo imate, — pa se morate zdraviti samo pri zdravniku, nikakor pa ne sama. Pomisliti morate, da od-

govarjate tudi kazensko, ako okužite kako drugo osebo.

L. K. Dozdeva se mi, da stvar le ni tako huda, kot jo vi smatrate. Po mojem mnenju torej odprava dlak ni potrebna. Ta pride v poštev predvsem samo pri ženskah, ako se pojavijo nadležne dlake po licu.

I. J. Zalog: Čudno se mi zdi, da bi nastopilo perilo tako kmalu po porodu; posebno pa še, ker dojite. Svetujem zato, da se obrnete na kakega specialista za ženske bolezni. Ni izključeno namreč, da ni zaostal kak kos posteljice, odnosno jajčnic ovojce. Možno je pa tudi, da gre za vnetje okolice maternice.

A. M. B. Po mojem bi bilo najbolje, da se obrnete na zdravnika, ki vas je operiral. Za svojo osebo mislim, da gre za neurozo posebnega živčnega sistema, ki povzroča večih zelo nadležne motnje, ki se pa sčasoma dajo odpraviti. V tem mnenju me potrjuje zlasti brezuspešna operacija.

Kmetijska

Zelena koruza

M. O. K. Rdečo deteljo ste pokosili, sedaj pa nameravate na isti površini pridelati zelene krme in krme za silažo. Koruzo menite sejati in želite vedeti, s čim bi koruzo še mešali, da bi dobili več beljakovinske krme. Koliko in kakšnega semena?

Za takojšnje krmiljenje bo še najbolje, če posejete samo koruzo. Pred setvijo polijete zemljišče z gnojnicjo, s čimer pospešite in povečate rast koruze. Za seme vzemite konjski zob in ne sejte pregosto. Na 1 ha se računa 150 do 180 kg semena. Pregosto sejana koruza napravi listje mesto stebeljva, pri tleh se duši in gnije. Za mešanico bi vam priporočali sojo in koruzo. Ponekod se je taka setev zelo dobro obnesla. Zlasti za silažo je priporočljivo sejati sojo, ki ima mnogo beljakovin. Za setev v svrhu asiliranja vzemite tri dele soje in en del koruze.

ŠAH

V New Yorku je v teku turnir za prvenstvo Zedinjenih držav. Doslej je znano stanje po 8 kolid: Kashdan 6 (iz 7), Rezhevsky 5 (iz 7), Pinkus 5 (iz 8), Fine 4 (iz 6), Hanauer, Kupchik, Shainswit in Simonson po 4 (iz 7) itd. Kashdan je v izvršni formi in ima izgleda na zmago.

Bivši belgijski prvak Koltanowski se že več let mudi v Ameriki. Sedaj poroča v neki reviji o mednarodnem turnirju, ki se je vršil letos januarja v Havani na Kubi. Zmagal je Kashdan s 7½ iz 9, Koltanowski pa je s 6½ zasedel drugo mesto. Kot prvi domačin za njim je sledil Planas s 6 točkami. Partija, ki jo spodaj prinašamo, je s tega turnirja. — Koltanowski tudi javlja, da se je Capablanca s soprogo vrnil na Kubo. Ne igra pa več šaha in njegovi rojaki dvomijo, da bi sploh še kdaj prišlo do revanžnega matcha za svetovno prvenstvo med Capablancjo in dr. Aljehinom.

Francoska obramba

Bell: Kashdan	Črni: Paz
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Sb1—c3	Sg8—f6
4. Lc1—g5	Lf8—e7
5. e4—e5	Sf6—d7
6. Lg5—e7	Dd8 : e7
7. Dd1—d2	

V poštev prihaja tudi 7. Sb5 ali 7. f4.

7.	a7—a6
8. f2—f4	e7—e6
9. Sg1—f3	Sb8—c6
10. g2—g3	b7—b5
11. Sc3—e2	Sd7—b6
12. b2—b3	Lc8—b7
13. Lf1—h3	g7—g6

Med tem ko beli pripravlja prodor na kraljevem krilu, ima črni izgleda na proti igro na damskem krilu in se drži na drugi strani samo defenzive.

14. o—o	Ta8—c8
15. Tf1—f2	Sb6—d7?

Bolje je c4, pa na 16. c3, b4! S tem bi si črni zasigural dobre proti izgleda. Poteza v partiji pa je preveč pasivna.

16. Ta1—e1	c5 : d4
17. Sf3 : d4	Sd7—c5
18. Lh3—g2	Sc6 : d4
19. Se2 : d4	Sc5—e4?

Črni napačno presoja položaj, ko dopušča zamenjavo na e4. Res ima sedaj črni »prostea kmetac in lovca na b7 pridobi nekaj na aktivnosti, toda na drugi strani je kmet na e4 slab. Kmalu se tudi izkaže, da lahko beli forsira končnico, v kateri je črni zaradi kmeta e4 zgubljen.

20. Lg2 : e4	d5 : e4
21. b3—b4!	

Zelo važna poteza. Sicer bi igral črni b5—b4 in dobil nato s Tc3 dobro pozicijo. Tako pa grozi beli ob priliki Sd4—b3—c5.

21.	Tc8—d8
22. c2—c3	Dc7—b7
23. Dd2—e3	h7—h5.

Črni se boji takoj rohirati, ker bi beli ob priliki z g4 pričel z napadom.

24. h2—h4	
-----------	--

Tudi h3 in pozneje g4 prihaja v poštev. Po potezi v partiji se zdi, da sta poziciji za barikadirani. Toda nadaljnji potek kmalu pokaže, da so belemu še na razpolago možnosti prodora.

24.	o—o
25. Kg1—h3	Kg8—g7

Bolje bi bilo Kh7. Na g7 je črni kralj bolj izpostavljen možnostim napadom.

26. Te1—f1	Td8—c8
27. f4—f5!!	

Odlučilno. Žrtve kmeta je zelo točno računana.

27.	Lb7—d5
28. Dc3:	Dg5! Dd4:
29. fe6: fe6: (sicer Tf7: + ali e7).	30. Tf6 in dobi Na 27.

29. f5 : e6!	Dd8 : g5
30. h4 : g5	f7 : e6

Če igra črni Le6:, menja beli vse figure, nato pa s kraljem osvobje kmeta e4.

31. Tf2 : f8	Tc8 : f8
32. Tf1 : f8	Kg7 : f8
33. a2—a3	

Končnica je za črnega brezupna. Nima nobene možnosti prodora, med tem ko beli lahko mirno pripravi napad na kmeta e4.

Poleg koruze in soje se priporoča sejati sončnice, zlasti tam, kjer so suha tla.

Mravljve v shrambi

A. D. R. O pokončevanju mravljve v shrambah smo na tem mestu že parkrat pisali obširneje. Morda se vam bo posrečilo dobiti dotične številke lista, sicer pa vam sporočamo, da se mravljve uspešno uničujejo z zmesjo enega dela borove kisline (ali pa boraksa) in dveh delov slaokorne moke.

Gnojnica

Stalen naročnik: Priporočamo vam, da raznih odpadkov in plevela ne mečete v greznico, pač pa jih kompostirajte. Zaradi pomankljavja zraka se v gnojnicji ti odpadki ne mineralizirajo dovolj in predstavljajo manj vredno gnojilo, medtem ko vam bo kompost prav v vrtnarstvu zelo dobrodošel.

Hajenje mleka

A. L. Boeg. Želite vedeti, na koliko stopinj C morate shladiti mleko, da se ne bi skisalo. Takoj po prejemu mleko skuhajte in nato shladite na najmanj 14 C. Če pa imate možnost nižje hladiti, znižajte toploto še za par stopinj. Ako mleka po sprejemu ne skuhate čim prej, ga isto tako ohladite, sicer bi se do zavrenja sesirilo.

Zadružnik

K. M. G. Mlekarska zadruga, katere član ste, Vas sila, da morate pobeliti hlev. Pravite, da ste hlev pobelili prejšnje leto in da ga letos ni treba. Vprašate, če ste primorani beliti hlev na zahtevo zadružne uprave?

Mnenja smo, ne le da morate, ampak je tudi Vaša dolžnost izvršiti vse, kar zahteva upravni odbor za korist zadruge. Zaradi snajenja hlevov smo pa mnenja, da bi jih morali pobeliti celo dvakrat letno in to ne samo člani mlekarskih zadrug temveč vsi živinorejci.

Še edina šansa.

34. Kh2—g1	Kf8—e7
35. Sd4—c2	e3—e2
36. Kg1—f2	Ld5—c4
37. Sc2—e3!	Lc4—d3
38. Se3—g2	Ld3—c4
39. Sg2—f4	Kc7—d7

Po Kf7 seveda beli mirno vzame na e2, pozneje pa pripravi kralju pot na d4 in event. celo c5.

40. Sf4 : g6	Kd7—e8
41. Sg6—f4	Ke8—f7
42. Sf4 : h5	Kf7—g6
43. Sh5—f4+	Kg6 : g5
44. Sf4 : e2	Kg5—f5
45. Kf2—e3	Kf5 : e5
46. Se2—d3!	Ke5—f5
47. Sf4—d3!	črni se vda.

Kg4 zaradi 48. Se5+ in nato Sc4: seveda ne sme vletati. Na e5 pa igra bel 48. Sc5 in dobi vsaj še enega kmeta. Po Ld3: Kd3: je črni tudi izgubljen, na pr. 48 Kg4, 49. Ke4, Kc3: 50. Ke5, Kf3, 51. Ke6, Ke3, 52. Kd6, Kd3, 53. Ke6, Kc3: 54. Kb6, Kb3, 55. Ka6: 56. Kb5.

RADIO

Nedelja, 16. junija

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. — 8:15: Cimermanov kvartet. — 9: Napovedi in poročila. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz franciskanske cerkve. — 9:45: Verski govor. — 10: Orgelski koncert (plošče). — 10:30: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 12: Virtuozji (plošče). — 12:30: Poročila in objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Veseli godci. — 14: Sodobni ritmi (plošče). — 17: Kmetijska ura (Organizirajmo kmetijsko knjigovodstvo!). — 17:30: Domači zvoki (radijski komorni zbor in radijski orkester). — 19: Napovedi in poročila. — 19:20: Nacionalna ura. — 19:40: Objave. — 20: Operetni mojstri (plošče). — 20:30: Klavirski koncert gospe Marte Osterc-Valjalove. — 21:15: Vesele pesmi. — 22: Napovedi in poročila. — 22:15: Slovenski radostni napevi (radijski orkester). — 20:40: Narodne pesmi. — 20:40: Zabavni koncert velikega radijskega orkestra. — 22: Prenos glasbe iz kavarne. — 22:50: Plesna glasba. — Zagreb 13: Milan Šepec poje operetne napeve. — 20: Koncert Antonija Janigra na cellu. — 20:45: Domače pesmi in ples. — Sofija 18: Lahka in plesna glasba. — 19: Narodna glasba s plošč. — 20: Vokalni koncert. — 20:30: Odlomki iz operet. — 21:55: Glasba za ples in zabavo. — Praga 20: Orkester in zbor. — 21:20: Lahka glasba. — London 19:25: Orkesterski koncert. — 21:20: Orkester in zbor. — 22:55: Komorna glasba. — Pariz program ni prispel. — Rim 17: Lahka in plesna glasba. — 21: Prenos opere iz rimskega gledališča. — 23:30: Plesna glasba. — Berlin 19:15: Razna glasba in petje. — 21:30: Lahka orkesterska glasba. — 23: Nočni koncert. — Ponedeljek, 17. junija

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav. — 7:05: Napovedi in poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Odlomki iz dežele (plošče). — 12:30: Poročila in objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Opeldanski koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Poročila. — 18:30: Zdravstvena ura. — 18:20: Naši pevci (plošče). — 18:40: Slovenski delež v tujih kulturah (predavanje). — 19: Napovedi in poročila. — 19:20: Nacionalna ura. — 19:40: Objave. — 20: Violinski in klavirski koncert (gg. Ivan in Anton Trost). — 20:45: Orkester P. Whietmana (plošče). — 21:15: Samospevi. — 22: Napovedi in poročila. — 22:15: V oddih igra radijski orkester. — Beograd 19:40: Narodne pesmi. — 22: Stare angleške in italijanske pesmi. — 22:30: Plesna glasba. — Zagreb 17:15: Koncert moškega vokalnega kvarteta. — 17:45: Koncert mandolinškega kvarteta »Morava«. — 20: Kompozicije Jakova Gotovca (bariton in radijski orkester). — 20:30: Zagrebški komorni zbor. — Sofija 17: Lahka glasba s plošč. — 18: Narodna glasba. — 20: Simfonični koncert. — 21: Pesmi ob kitari. — 22: Plesna glasba. — Praga 19:25: Narodne pesmi in glasba. — 21:30: Lahka glasba. — 22: Orkester in solisti. — London 19:30: Orgelski koncert. — 21:40: Simfonični koncert. — 23: Plesna glasba. — 23:40: Salonski trio. — Pariz program ni prispel. — Rim 21:15: Simfonični koncert. — 22:20: Lahka glasba in pesmi. — 23:15: Plesna glasba. — Berlin 20:30: Lahka glasba. — 21:30: Koncert velikega orkestra. — 23: Razna glasba.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Novi orehi

Skrit pregovor

SAMOSTAN — SLADLOST — BRATRANEC — ZADOVOLJNOST — SMEHLJAJ — PREPROGA — ANATOMIA — POLIGLOT — TREBUŠNIK — NAJEMNIK — ASMODEJ — PLANJAVA.

Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke in sestavi iz njih času primeren pregovor.

Premikalnica

**DOMOVINA
PRODIRANJE
VELIKOVEC
PLESALKA
BUMERANG**

Premikaj te besede tako, da doiši v treh zaporednih navpičnih vrstah tri zemljepisna imena.

Isti ostanek

Od števil 379 odšteje tolikokrat po 28, dokler ne dobiš istega ostanaka, kakor če odšteješ od številke 1172 enakokrat po 89. Kateri ostanek je to?

Nekaj o toploti

Liter vode, ki ima 10° Celzija, ima 1krat 10, to je deset toplotnih enot. Dva litra vode po 40° Celzija ima torej 80 toplotnih enot. Če zmešamo vso to vodo, dobimo tako tri litre vode z 90 toplotnimi enotami. Vsak liter vode ima potem 30 stopinj.

Zdaj pa je treba 3 litre vodovodne vode z 10° segreti tako, da bo imela točno 70 stopinj Celzija. Toplomera nimamo na razpolago, pač pa ogenj, enolit sko in štirilitrsko posodo. Kako dobimo zaželeno temperaturo vode?

Rešitve je treba poslati do petka na ureništvo »Jutra«, oddelak za uganke. Reševalcem bo stric Matic naklonil nekaj lepih knjižnih nagrad.

Strti orehi

Bratovsko deljenje: Karel je imel 13, Emil 7, Pavel pa 4 jabolka.

Čudno sorodstvo: Dama je bila Tonetova mati.

Račun s črkami: Število 23432 pomnožiš s 234.

Pošetnica: Tiskarniški delavec. Po žrebu je stric Matic podaril šestim reševalcem po eno knjigo revije »Življenje in svet«. Srečni dobitniki so: Truda Eharova, Ljubljana, Zeljarska 9, Ivo Leban, Tolmin 97, Terezijski Spindler, Hvar, hotel Park, Martini Peternelj, Ljubljana, Kavškova 26, Vladimir Sestan, Zagreb, Kušotova, Aleksandrova 95 in Rudolf Petauer, Ljubljana, Smartinska 21.

Uspeh nabiranja

za našo mejo

Slovenska sekcija Jugoslovske ženske zveze nam je poslala:

Dne 1. in 2. t. je priredila ženska zveza nabiralni dan pod geslom »Za našo mejo«. Smatramo za svojo dolžnost, da našo javnost obvestimo o uspehu nabiranja prispevkov, da pojasnimo namen nabiranja in da se zahvalimo vsem, ki so pokazali razumevanje.

Celotna zbirka znaša 12.535.50 din, s katero moramo biti kar zadovoljne spričo dejstva, da sta pobirali po ulicah isti dan še dve drugi skupini. Treba je priznati, da se ljudje niso preveč »tepali in da so nekateri segli precej globoko v žep, saj se je zgodilo, da je neka gospa dala kar 100 dinarjev. Tistim, ki so godrnjali: »Oh, kar vsak teden!« naj odgovorimo, da en dinar na teden narodnega ali socialnega davka res ni preveč! Pa še to: koliko lažje je odrediti en dinar kakor stati po ves dan na cesti in moledeovati mimoidoče! Naj nam take prilike zbujaajo čut za skupnost, ki še davno ni preveč razvit

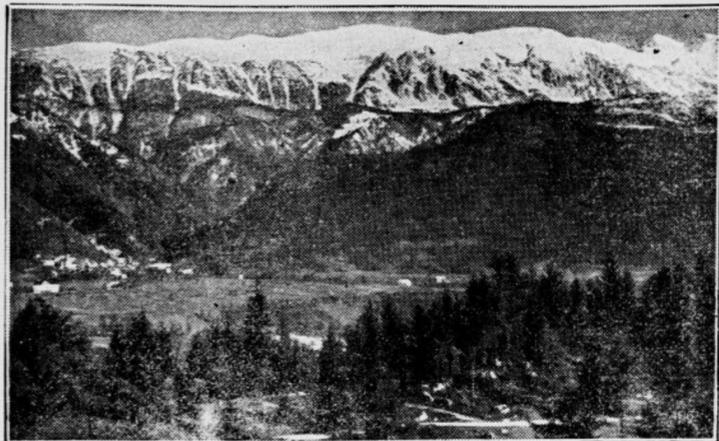
Križanka št. 21

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14						15		16				
17			18			19		20		21		22
23		24			25			26		27	28	
	29			30		31			32			
33		34					35					36
37	38		39			40		41				42
43		44			45		46					47
48			49		50			51		52		
	53			54				55	56			
57			58				59					60
62		63				64		65			66	61
67					68				69			

Vodoravno. 1. južnopovropsko pogorje, 7. stara pokrajina v Gr

Naša lepa in napredna vas

Koroška Bela je že mnogo doživela



Koroška Bela ima za seboj že burno preteklost. Nekoč je bila zasuta z zemeljskim plazom in razdejana od poplave. A 14. avgusta 1917 je doživela lepa, idilična vas na naši severni meji znani siloviti bombni napad italijanskih letal. Cerkev in 50 domačin je bilo popolnoma uničenih. Kot illetni deček sem doživel to srečanje z vojno usodo, občutil vso grozo in spoznal učinek tega zla. O, da bi tega nikdar več ne doživel!

Že samo ime vam približno nakaže, da leži na vas v soseski naših severnih bratov. Okrog 150 domačin, v higienem pogledu kaj naprednih, leži ob vzhodni Karavank. Vas ima kanalizacijo, reguliran potok in vodovod, lepa pota, da bi jih skoraj imenovali ceste. In vse to je skoraj v celoti zaslugi uvidnega bivšega občinskega odbora. Pa tudi kmetje sami so zelo napredni: če te zanese mimo gospodarskih poslopj, boš videl in slišal brniti motorje, ki so zamenjali delavne, žuljave roke. Tudi v kulturnem pogledu je vas kar na višku.

Lepo sestrazredno šolo ima, a ker staro poslopje ni več ustrezalo sedanjim potrebam, gradijo novo. Vas ima tudi Sokolski dom in domače sokolsko društvo deluje tako pridno, da se je v župi uvrstilo po pridnosti na tretje mesto. Razen raznih nacionalnih in strokovnih organizacij ima vas tudi gasilsko društvo, katerega dom sicer ne dela vasi prevelike časti, pa ga vendarle imamo. V vasi stoji naposled tudi Prosvetni dom.

Tudi časopisje ima tu svojo besedo, vaščani so pridni naročniki, zlasti »Jutra«, »Slovenskega naroda« in »Domovine«.

Okolica vasi je zelo slikovita, vas pa je na odličnem mestu kot izhodišče za lepe izletne točke: tako k Valvasorjevi koči, na Stol in Potoško planino, na Belščico, ki se diči z odličnimi smučarskimi tereni. Tu sta tudi še priljubljeni izletni točki Belska planina in Golica.

Taka je naša obmejna napredna vas, a če ne verjamete, pridite med nas!

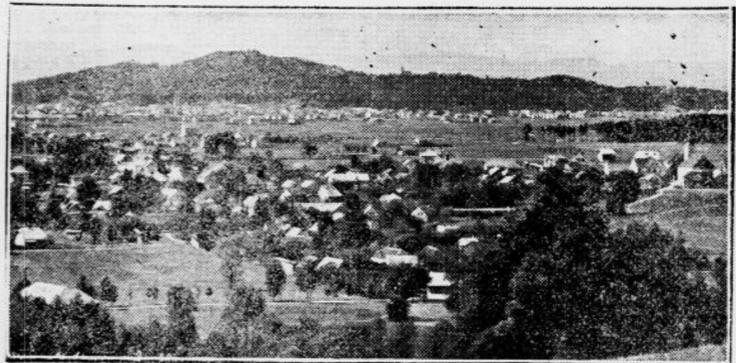
P. M.

Razvoj Ježice pred vrati Ljubljane

Ali je mar težko uginiti, kdo obiskuje Ježico in njeno okolico? Takšen sprehod iz Ljubljane do Ježice, komaj 4 km poti, si privoščijo preji ali slej sihečni Ljubljančani. Seveda še najrajši tedaj, ko mu vzhvavo vreme prekriža večje načrte. Tudi tak, bolj zahteven izletnik nikakor ni prikrajšan na užitek in zvečer, ko lega spat, si misli, da ga vreme vendarle ni opeharilo za vse užitke tega sveta. Kajti Ježica in njena okolica sta kaj prijetno sprehajališče, gosto posejane gostilne pa prijetna počivališča in okrepčevalnice za nedeljske želočke. Toda Ježica ima tudi svoje stalne, zveste obiskovalce: vse tiste, ki v žepu varno nosijo suhljate denarnice. Razni

ta košček zemlje vzbudil pozornost našega slikarja Božidarja Jakca, da šteje ježenka občina med svoje občane drugega odličnega slikarja Franca Pavlovca in da ne ograša niti književnika Ježenski slavi so seveda pripomogli tudi športniki in drznost treh mladeničev pred desetimi leti.

Povrh vsega pa postaja Ježica tudi važno industrijsko središče. Že zdaj ima dve tovarni, ki se lepo razvijata, tu je pred črnuškim mostom tudi transformator velenjske elektrarne, od koder na vse strani vodijo elektrovičnice visoke napetosti, in da ne pozabimo: tu je tudi že s stroji opremljena delavnica jadrskih modelov, last izkušnega strokovnjaka g. Stanka Snoja,



upokojenci in sploh nižji sloji, pa številna mladina vseh slojev tu že leta in leta preživlja svoj nedeljski oddih. Pešci in kolesarji, ki z zadovoljstvom gospodarijo vsak po svojem hodniku vzdolž ceste od Ljubljane do Ježice, se sihečno nedeljo kot roji mušic zgrinjajo nad Ježico. Še zlasti poleti, ko jih vabi lepo urejeno savsko kopaljšče. Vsem tem tudi morda že prihodnja zima obeta novo razvedrilo: v gradnji je namreč novo drsaljšče, za katerega preprokujejo, da mu ga ne bo para daleč naokoli.

Toda Ježica ni samo to, kar smo našteali. Tudi važno izhodišče za druge, prav lepe izlete je. Kar težko se je odločiti, kam bi bilo kreniti. V katero koli stran, bliže ali dalje bi krenili, povsod bi se lahko oddahnili. Tudi sam lep razgled proti planinam, na obšarske vasi, proti Smarni gori, Crnučam in Domžalam bi nas nagradil s svojo lepoto. Ni menda gol slučaj, da je

ki daje naši mladini živo pobudo za iskanje uspehov v našem letalstvu.

Pa pogledaj še malo na napredek narodnega gibanja. V marcu letos je poteklo 20 let, odkar je ježensko občina splotila svoje sokolsko gnezdo. Začeli so s tridesetimi pripravniki. Prvih pet let je Sokol Ježica deloval pod okriljem Sokola I Tabor. Njegova prva telovadnica je bila mala soba pri Ruskem carju. Po petih letih se je Sokol že preselil v neko delavnico v Stožice. Narodno zavezne roke so to delavnico kmalu preuredile v Sokolski dom, ki je bil leta 1928 primerno opremljen in svečano otvorjen, še enkrat so sokolske roke poprijele leta 1934 in dom povečale.

Lepo napreduje tudi časopisje. »Jutro« se je v treh letih podvojilo, precej prirastka je dobil »Slovenski narod«, katerega radi berejo zlasti delavci in kmetje. K temu seveda mnogo pripomore tudi nizka naročnina.

Ivan Dobovšek.

Mežica, znamenita koroška ves

Pero mi je potnila v roke želja, dragi bralci, da bi spoznali Mežico in z njo do Mežiške doline, del naše koroške zemlje, ki je edina ostala v obsegu jugoslovenske domovine. Lani je minilo 20 let, odkar so potihnila naši boji za Koroško. V teh letih je Mežiška dolina zaznamovala lep napredek, a naj že kar skrajša povemo, da s strani merodajnih faktorjev ni užila tiste zaslonbe, ki bi jo bila po svojem izrednem značaju in položaju zaslužila.

Mežica ni posebno znana. Poznajo jo dobro v glavnem stari borci za Koroško in rudarji. Saj pa tudi nikdar ni siliła v osprejde. Mežici, stisnjeni z gorsko kotlino pod svojo Peco, bi lahko rekli »mala vas«, kajti pred leti so jo s prekomernim znanjšali za celo katastrsko občino Podpeco tako, da je danes izpred cerkve videti domala celo občinsko mejo. Vas šteje 2942 prebivalcev, od tega 15,67 odstotka kmetov in batarjev, 15,84 odstotka trgovcev, obrtnikov in uradnikov ter 69,49 odstotka delavcev in drugih.

V Mežico vas iz obmejne postaje Prevalje po 10 km dolgi poti zapoje udoben avtobus pod Peco tja, kjer se izpod strme Gorne zlije potok šumec v Mežo. Podjetni so tu nanižali svoje hiše, mlins in žage. Ob tem potoku je nekdanj zrasla prva vas v cerkvi Sv. Jakoba, poseben značaj pa ji daje še pred nedavnimi leti fužin-

ske kovačnice z velikimi kladivi. Ta so po prevratu utihnili kakor jim je veleval razmah železarske industrije po svetu. V spomin so ostali le stari kovači-fužinarji, ki vedo povedati o lepih in veselih starih časih, ko so po fužinah odmevali udarci kladiv.

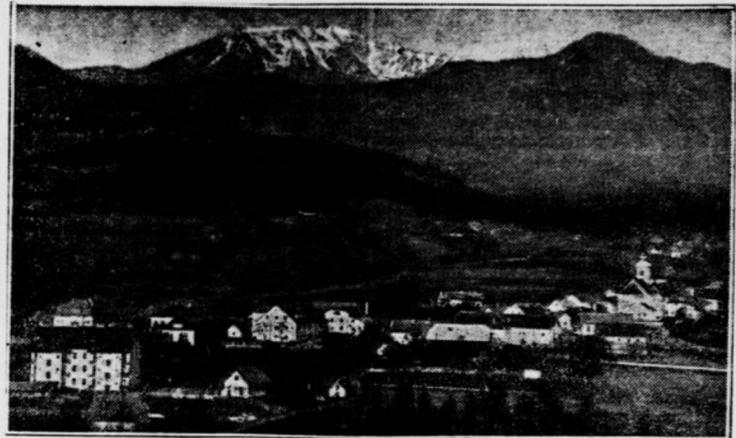
Kmetje pa so ostali raztreseni po bregovih in robovih koder za davščine in druge datjave sihečno leto radi ali neradi podirajo smreke in borovice. V tem rajdejo svoj vsakdanji kruh tudi drvarji, ki so poleg rudarjev najmočnejši pripadniki delavskega stanu v Mežici. Njim in pa lesnim industrijskim delavcem režejo kruh tudi obšarna veleposvestva grofa Thurn-Valsassina.

V glavnem pa je vendar mežiški ručnik tisti, ki Mežici daje industrijski značaj. Vendar se kmetijstvo, gozdna produkcija in rudarstvo med seboj izpopolnjujejo tako, da se da reči, da naš kmet svojih pridelkov, še ni pod ceno prodajal. Razen lesa, ki je imel v času krize takšno ceno kakor bi ga prodajali v konkurzni masi.

Kljub svojemu močno industrijskemu značaju pa Mežica ne utrpi na svoji prirodni slikovitosti. Krog nje šume pretežno smrekovi gozdovi, ki se širijo visoko pod Peco in Plešivec. Senčni gozdovi nudijo zlasti v poletju lepe izprehode, hladni po-

letni večeri v zdravem mežiškem zraku pa so zadnja leta privabljali že številne letoviščarje. Mežica je tudi izhodišče za premmno lepe izlete. Na primer na Peco, od koder je krasen razgled po Koroški, zlasti na Podjuno tja do Celovca, dalje na Plešivec, Smrekovec, v Logarsko dolino. Domačini pa ljubijo krajše izlete k Rehtu ob državni meji in k Sv. Danijelu, kjer je nekoč pastiral in pozneje pisal o »sončnem« Sv. Danijelu Fr. Ks. Meško.

Od l. 1919, ko so odjeknili zadnji osvobodilni strel in so takoj začela z delom razna kulturna, gospodarska, telovadna, humanitarna in druga društva, pa do danes, je naša obmejna vas doživela lep napredek. Občina je v tej dobi postavila veliko, moderno poslopje za osnovno in meščansko šolo, zgradila vodovod in stanovanjsko poslopje za učiteljstvo. Planinsko društvo je na Peci (2124) zgradilo prostorno planinsko kočjo in kasneje uredilo še votlino s kipom kralja Matjaža, delom kiparja N. Pirnata. Na Peci je postavilo tudi kapelico v čast slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu. V Mežici sami je zgradilo moderno letno športno kopaljšče z velikim bazenom, ki je po legi edinstveno. Poldrugo desetletje z velikim uspehom deluje na humanitarnem polju Kolo jugoslovenskih sester, Protituberkulozna liga in njen dispanzer sta s svojim delom pomagala, da zavratna morila ni imela vidnejšega opravka po dolini. Tudi društvo za zatiranje raka ima številno članstvo in deli podporo. Med kulturna društva je prišleli delavsko Vzajemnost, ki se izkazuje zlasti na dramskem polju in je edino, ki ima svoj oder. Igram in tamburaškemu zboru pa je posvetilo svoje zanimanje tudi Kat. izobraževalno društvo »Peca«. Ne da bi navajali politična, strokovna in druga društva, naj le mimogrede omenimo, da je mlada podružnica NSZ v Mežici dosegla v Mežici že lepe

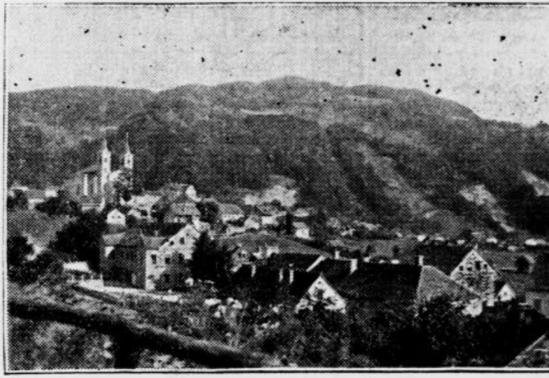


uspehe na strobovnem in kulturnem polju. Prav koristne uspehe so nadejše pokazala še razna društva, tako čebelarstvo, sadjarsko in gasilsko. Ne manjka v tej, skoraj bi rekli, preobilici društev in krožkov tudi strelske družine, šahovskega kluba, lovškega oddelka in pa imenitne rudniške godbe, ki razveseljuje na vseh prireditvah raznih društev. Samo nekaj manjka Mežici — pevskega zbora, s katerimi se zlasti preko meje lahko postavijo. Pri tem navajanju pa nikakor ne gre prezreti mežiških gostinskih obratov, ki so se zadnji čas smotno in okusno modernizirali, da zmorejo nuditi letoviščarjem vsa udobja višinskih letovišč. Sploh je gradbena delavnost zelo razvita, še mali ljudje si grade sicer skromne, a prijetne domove in menda ne bo dolgo, ko se bodo dolgi vrsti društev pridružilo še društvo hišnih posestnikov.

Na kraju naj bo še povedano, da je najtežavnejši, najtrši, pa zato najlepši procvit doživelo sokolsko društvo, ki je takoj po prevratu začelo delovati kot odsek, a se je iz male borbene peščice v prav kratkem času prelo vsah težav in zaprek razvilo v močno edinočo s preko 100 člani in z nad 100 naraščaja ter. dece. Številne diplome za telmovanja na vseh mogočih zletih so bile zaslužena nagrada za vsestransko delo. S telovadbo, sestanki, predavanji, s sokolskim tiskom, tekmami, zletji in raznimi nastopi vzgaja Sokol svoje članstvo za Sokole-graničarje, ki jim je nad vse obmejno narodno obrambno delo. Kmalu si bo postavilo nov dom s prvo veliko dvorano v Mežici, s čitalnico in gledališkim odrom, sračka z vsem, kar mu je potrebno. Že sedaj pa je imelo v župi eno izmed največjih letnih telovadišč z vsem potrebnim orodjem, oblačilnico in kopalnico s prho. Pred kratkim so okrog njega in stavbišča za novi dom zasadi lipevo drevje, ki naj se razraste v orjake na svobodnih narodnih tleh pod svobodnim soncem v svobodni Mežici.

S. V.

Zlati jubilej zagorskega Sokola



Pogled na novi in na stari sokolski dom ter na zagorsko pokrajino



Danes bi se morala vršiti proslava zlatega jubileja zagorskega Sokolskega društva, ki pa so jo zaradi izjemnih razmer preložili na nedolocen čas. Naj zato k temu zlatemu jubileju napišemo nekaj spominskih besed o neumornem delu in jekleni poštvalnosti, ki so jo sokolski bratje v tem razdobju v naši črni dolini izpričali v borbi s tujstvom.

Za Sokolom v Mozirju, ki je bil ustanovljen že 1880, so kratko pred ustanovitvijo Sokola v Celju 1890 ustanovili »Telovadno društvo Sokol v Zagorju ob Savici«. Prav tu se je izkazala živa potreba po tem društvu, saj se je v Zagorju utrjevalo nemštvarstvo s podporo sulferajnske šole, Súdmarke in Volksrata, ki so budno pazili, da bi udušili vsak poskus narodnega pokreta. Majhnemu številu narodno zavernih mož pa sta tedaj župnik Anton Berce iz Š. Lamberta in član ljubljanskega Sokola Ivan Mrak dopovedala, da bi se dala razvijajoča se pot tujstva zajeziti z ustanovitvijo Sokola. Med ustanovitelji so bili bratje Joško Modic, Josp Zimmerman, Fran Mandelj, Ivan Taufer, Pavel Weinberger, Matija Medved, ki je postal tudi prvi starosta, nadalje Franc Poljšak, Lavoslav Jerin in Jože Narod, ki je še edini med živimi iz tega kroga. Odbor je bil izvoljen na občnem zboru 20. aprila 1890 in z zadovoljstvom je bilo že tedaj ugotovljeno, da je pristopilo že okrog 100 članov.

Sprva so telovadili kar pod Weinbergerjevim kozolecem, prirejali pa so pogoste izlete in sestanke. Ta propaganda je tako razburila odpadnike, da so začeli na razne načine odvrnati ljudstvo od Sokola. Društvo si je kmalu nabavilo tudi zastavo, ki jo je poleg sokola, na predlog župnika Berceja, krasila tudi podoba prvih slovanskih blagovestnikov. Razvitje je bilo 17. maja 1891 in prisostvovalo mu je veliko število zaveznih zagorskih in okoliških družin. Poleg drugih je tudi pokojni dr. Ivan Tavčar imel krasen, navdušujoč govor. Narodna zavest je rasla in to se je pokazalo zlasti pri občinskih volitvah 1893, ko je bil izvoljen prvi slovenski župan. L. 1897, so se bratje Firnc, Jerin, Poljšak in Weinberger odločili, da zberejo sredstva za lastni dom. Gradbeni odsek je pod delavnim predsednikom br. Poljšakom leta 1909, začel z gradnjo doma, ko je bil viden temeljni kamen. Že naslednje leto je bil slovesno otvorjen četrti sokolski dom na Slovenskem. V novem domu je oživeo nacionalno in kulturno delo, ki ga je članstvo razvijalo tudi na odru, z glasbo in petjem. S svetovno vojno je bilo l. 1914. sokolsko delo prekinjeno, vsi nacionalni borci pa so bili na znane razne prebrisane načine preganjani. Šele po zopetni vrnitvi miru je 8. decembra 1918 na občnem zboru tajnik L. Kolenc orisal težke razmere sokolstva med vojno. Tedaj je bil tudi izvoljen nov odbor s starostom Poljšakom, tajnikom Kolencem, načelnikom Križnikom in blaginjakom Ahčanom. Leta 1923. je tudi naraščaj dobil svoj prapor, katerega so zvezle sestre po načrtu sestre Julke Pestorjeve. V svobodni domovini se je društvo naglo razvijalo, kar je bilo zlasti čutili v telovadnici. Na vsesokolskem zletu v Ljubljani je bil naraščajnik zagorskega Sokola v višjem oddelku, dr. Šrečko

Sršen skupno z br. Sajevcem in Lindnerjem prvi zmagovalac s 100%, od dosegljivih točk. Leta 1924 so v srednjem oddelku bratje Mrnuh, Poljšak, Saks, Kuhar, Kovač in Sršen dosegli na takratnem sokolskem zletu v Zagrebu od 710 dosegljivih 613 točk in zasedli prvo mesto. V mednarodni tekmi l. 1928. je sodeloval v Lyonu tudi Sršen.

Leta 1930. je bilo za 40letnico urejeno krasno letno telovadišče poleg Sokolskega doma. V dobi Petrove petletke se je društvo obvezalo podvojiti svoje delo in izvesti poleg rednega dela še pomožitev članstva ter vzgojo po sokolskih načelih v dobre in zavedne državljane. Preurediti je

sklenilo telovadnico, da bo tudi v zdravstvenih pogledih popolnoma zadoščala. Nadalje se je društvo namenilo vzidati v domu spominsko ploščo Viteškemu kralju, razviti leta 1941 nov društveni prapor in zgraditi na Lokah nov sokolski dom za tamkajšnje članstvo. Mnogo od tega dela je članstvo iz sredstev nabralne akcije, ki je bila izvedena med članstvom, že izvršilo. Ker je članstvo izrazilo željo po likovnem spomeniku, bi se bila imela ta želja izpolniti ob priliki nedeljske proslave. Izpolnitev te želje pa je prav tako kakor proslava zlatega jubileja preložena na nedolocen čas, kar naj javnost ljubeznivo in z razumevanjem vzame na znanje.

Sedem križev unetega sokolskega delavca

Pred 70 leti 13. junija je zagledal v Tomaju pri Sežani luč sveta g. Alojzij Gerbec, poštni poduradnik v pokouju. Po odsluženju vojaškega roka je stopil v službo pri poštni direkciji v Trstu, kjer je služboval nepretrgano do zloma Avstrije in ša nekaj let nato. Bil je vedno nacionalist in naprednjak, pa se je v leta 1921. z vso svojo obitelji izselil v Jugoslavijo. Nato je služboval pri ljubljanski direkciji do



upokojitve l. 1928., od katerega časa mirno uživa zasluženi pokoj. Za svoje zvesto službovanje je bil tudi odlikovan. V Korytkovi ulici je postavil dom za sebe in družino.

Kdor ga pozna, mu ne more prisoditi še teh let, saj je še čisto mladeničko prožen. V nacionalnem duhu je vzgojil tudi svoje tri sinove, ki so že vsi preskrbljeni.

V vzhodnem delu Ljubljane ni nacionalne prireditve, katere se ne bi udeležil jubilarnt s svojo družino. Med svoje najprejše delavce pa ga prištevajo moščanski Sokol. Da ste ga le videli, kako je pred tremi leti pomagal graditi telovadišče. Izmed vsega članstva je brat Gerbec napravil največ v prostovoljnega kuluka.

Na sliki ga vidimo z vnučkom Vladimrom, ki sta zdaj največja prijatelja. Beata Gerbeca še mnogo let.

Zlata poroka

Ljubljana, 15. junija
Zlato poroko bosta jutri praznovala bivši vrtar tobačne tvornice Karol Lavrenčič in njegova soproga Marija. Prav pred petdesetimi leti na ta dan sta se vzela oba mlada Stajerca, on iz Rač, ona pa iz Studencev pri Mariboru. Jubilarnt je takoj po



vojaški službi pri dragoncih, kjer je dosegel čin stražmojstra-certifikatista, stopil v službo ljubljanske tobačne tvornice in to službo vestno opravljaj polnih 45 let do svoje upokojitve l. 1930. Posebno se ga bodo te dni spominjali tisoči nekdanjih delavk in delavcev, ki so bili zaposleni v tvornici. Kolikokrat jim je vrtar Lavrenčič odprl je zaprta vrata, če so zamudili kakšne minute in jih tako nešetokrat obvaroval izgube zaslužka.

Dolga desetletja se je g. Lavrenčič udeleževal kot gasilski organizator in je bila tvorniška gasilski četa, ki ji je on načeloval, med najzvoornejšimi četami, mnogo let je bil tudi član načelstva gasilske župe.

V zakonu sta jubilarnta vzgojila devet otrok, ki so vsi dobro preskrbljeni. Zlatoporočencema želimo, da zdrava in zadovoljna dočakata še dolgo vrsto let!

Kdor pristopi k narodno-obrambni kreditni zadrugi v Celju, pomaga očuvati našo posest in našo mejo!

SPORT

Po nogometnih igriščih

Dve polfinalni tekmi doma, tri tekme v državni ligi in še mnogo tega drugod

V območju domače nogometne zveze bosta danes dve odločilni tekmi za preostale štiri kandidate za prvaka nogometnega prvačka Slovenije. Odigrati je treba še obe povratni polfinalni tekmi, v katerih sta v prvem srečanju oba mariborska kluba že opravila pol poti do končne zmage. Zeleničar je v prvi tekmi porazil moštvo Kranja, Maribor pa moštvo CSK iz Čakovca. Enajstori, ki bosta zmagali v obeh tekmah skupno, bosta šli v finale v dnevih 23. in 30. t. m. Današnji spored je v ostalem precej daleč od nas, in sicer

v Mariboru: Zeleničar : Kranj ob 16.30 na igrišču Zeleničarja in v Čakovcu: CSK : Maribor ob 16. na igrišču CSK.

Dve tekmi bomo torej vedeli za oba najmočnejša nogometna kluba Slovenije, med katerima bo treba čakati na bodočega prvaka...

Ali Gradjanski ali BSK?

Zadnje kolo v tekmah za drž. prvenstvo

Letošnje državno prvenstvo v nogometu je napeto do zadnjega kola, kakor že dolgo ni bilo. Čudno naključje je nanosilo, da sta prav v sedanjih novih razmerah prišla v ožjo izbiro, kdo bo letos zasedel nogometni prestol Jugoslavije, oba najmočnejša predstavnika hrvaškega in srbskega nogometnega — Gradjanski in BSK.

Situacija v tabeli je vsem dobro znana. Gradjanski, ki igra danes z Jugoslavijo v Beogradu, je za eno točko na boljšem od BSKa, ki igra tudi ta dan s Haskom na svojih tleh. To pomeni, da mora Jugoslavija izsiliti proti »purgerjem« vsaj neodločen izid, pa bo BSK, če dobi seveda obe točki proti Hasku, spravi prinosni naslov. Razumljivo je v teh okoliščinah za današnji dvojni spored v Beogradu ogromno zanimanje; zaradi trenutne situacije pa bo ves nogometni Beograd to pot združen v enem taboru — namreč za zmago Jugoslavije, kar bo še bolj dvignilo življenje okoli igrišča. Vse napovedi so take, da bo BSK prvak, ki — kakor pravijo — to tudi bolj zasluži od Gradjanskega.

Tretje mnogo manj pomembno srečanje bo med Slavijo in Hajdukom v Sarajevu. Sarajevčani so si svoje častno tretje mesto — saj so bili nekaj časa celo prvo! — osigurali že davno prej in jim danes Spilčani ne morejo škodovati niti z najhujšim.

Dve tekmi bomo imeli novega prvaka, obenem pa bomo vedeli tudi, kje bosta igrala Upešt in Venus, oba naša prva partnerja v tekmah za srednjeevropski pokal, ki čakata v Beogradu na odločitev, kdo bo naš prvi in kdo drugi...

Pokalni turnir Korotana z udeležbo Marsa, Jadrana, Grafike in prireditelja

Popoldne ob 15.30 se bo začel na igrišču Korotana pokalni turnir. Najprej nastopita Mars in Korotan, nato pa Jadran in Grafika, za tem igrala premaganca, najzadnje pa zmagovalca. Zmagovalcem prejme v trajno last pokal, zmagovalcem tolažilne tekme pa nogometno žogo. Tekme bodo zelo zanimive.

Mars je znan kot eden najboljših prvo-razrednih klubov, Korotan pa se je po svojih nepričakovanih zmagah v pomladanskem prvenstvu, kjer ni izgubil niti ene točke, proti pričakovanju vseh povzpel skupaj z Grafiko v I. razred. Korotan razpolaga zlasti z močnim napadom, pa tudi s svojim novim, Ljubljancem dobro znanim vratarjem bo ljubitelje lepe nogometne igre presenetil. Jadran in Grafika pa sta tudi znana kot zelo močna kluba. Zato vsi prijatelji nogometa popoldne na igrišču Korotana, do katerega imate iz rakovniškega tramvaja samo tri metre.

Ligaška enajstoriča v Trbovljah

ob 16.30 — Amater in SK Ljubljana. Amater je izrazil današnji prosti termin in povabil v goste slovenskega ligaša. O odlični igralski kakovosti moštva je odveč govoriti, kajti vsem je znano, da je moštvo Ljubljane eno najboljših v dravski banovini. Moštvo Amaterja bo tokrat po dolgem nastopilo kompletno ter bo moralo zaigrati z vsem svojim znanjem, če bo hočito doseči vsaj časten rezultat. Čujemo, da se Amater pripravlja na bodoče tekme z resnim treningom. Uspehi tega dela so bili že vidni pri zadnjem srečanju z Zagrebom. Današnja igra utegne biti nad vse zanimiva ter bo prav, da se je udeležijo čimveč ljubiteljev nogometnega sporta. Tekma se prične ob 16.30.

V Celju bosta danes dve prijateljski prireditvi, med katerima bo v eni igrala domača enajstoriča SK Celja proti ljubljanskemu Hermesu, v drugi pa bo gostovala

NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE

30-21, 30-22, 30-23, 30-24

in a OD DANES dalje

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta 19, Masarykova cesta 12
KARITAS kličite prav tako na gornje številke. Stari številki 25-21 in 25-22 nista več v veljavi.

lepi sport med celjsko mladino, je v ta namen povabil v goste dva ljubljanska kluba, Mladiko in Korotan. Med Ljubljancini bo nekaj igralcev, ki so v zadnjem času dosegli nekaj lepih rezultatov. Obeta se vsekakor zanimiva borba za zmagovalca tega troboja. Težko je vnaprej reči, kakšen bo izid, ker so vsi trije klubi približno enako močni. Celje ima to prednost, da igra pred domačim občinstvom, zato pa je tudi dolžnost občinstva, da ga podpre z obilno udeležbo.

Tudi atleti in kolesarji...

Razen nogometašev se bodo danes sem in tja udeleževali tudi atleti in kolesarji. V Ljubljani se bo nadaljeval večer za četrti izbirni atletski miting za sestavo državne reprezentance proti Madžarski, in sicer od 16. dalje na stadionu, v Mariboru pa bodo absolvirali drugi del atletskega tekmovanja za prvenstvo Maribora v desetboju. Ta prireditve bo popoldne od 17. dalje na stadionu Zeleničarja.

Ker je ljubljanska podzvezna kolesarska prireditve odpovedana, bodo kolesarji danes nastopili samo v območju mariborske podzveze, in sicer v dirki za gorsko prvenstvo na 6 km dolgi progi od Hoč proti Pohorskemu domu. Začetek dirke je določen za 13.30.

Slavija bo imela proslavo

Ob petletnici bo priredila v nedeljo 23. t. m. pokalni turnir z udeležbo Mladike, Litije in Jugoslavije iz Celja

V proslavo 5letnice obstoja bo priredil naš najmlajši klub SK Slavija pokalni turnir pod pokroviteljstvom bana dravske banovine dr. Natlačena. Turnir bo v nedeljo dne 23. junija t. l. popoldne in popoldne na igrišču SK Mladike na Kodeljevem.

V turnirju bodo sodelovali poleg prireditelja še Mladika, Jugoslavija iz Celja in SK Litija iz Litije. Že ta izbira klubov kaže, da bodo vse tekme turnirja borbene in zanimive. Mladika je med najboljšimi klubi II. razreda v Ljubljani, Jugoslavija je nedavno premagala prvaka II. ljubljanskega razreda Grafiko z 2:1, Litija pa je dosegla prvo mesto v Zasavju ter se prištevava med močnejše klube II. razreda v ljubljanskem podsavju. Pa tudi prireditelj ima vrsto dobrih uspehov za seboj. Tako je z isto Jugoslavijo, ki je premagala Grafiko, remiziral, kar je zanj nad vse časten uspeh.

Zmagovalcem turnirja prejme pokal, ki sta ga darovala brata Gjurana, tolažilni pokal pa so darovali mladi klubovi člani sami.

Cene vstopnicam bodo 4 in 6 din. Celov-

dnevna vstopnica bo veljala 8 din ter bodo za obiskovalce turnirja s celodnevno vstopnico izzrebane tudi še lepe nagrade; tako bo prvi, ki ga bo dočel žreb, deležen nagrade v obliki trajne ondulacije v brivskem salonu Nikola Kojčica, Poljanska cesta, drugi izzrebane bo dobil zivega backa, tretji fotoaparata drogerije Gregorič iz Prešernove ul. itd.

Velik pokalni turnir v Guštanju

V nedeljo dne 30. junija t. l. priredi Sportni klub Slovan v Guštanju na lastnem igrišču velik nogometni pokalni turnir, v katerem bodo sodelovali razen domačega kluba še Zeleničar iz Maribora, SK Hraštnik iz Hraštnika in Slavija s Pobrežja pri Mariboru.

Med zanimivimi tekmami, ki bodo trajale vso nedeljo dopoldne in popoldne, bo kratkočasila sportno publiko znana jeklarniška godba iz Guštanj.

Točen spored tekem in ostalih dogodkov na igrišču bo še pravočasno objavljen.

Podrobne informacije o plavalni šoli dajejo in prijave za oba tečaja sprejemajo dnevno med 14. in 17. pooblaščenim odborniki MPK pri skakalnem stolpu v kopalnici na Mariborskem otoku. Ker je število udeležencev tečajev omejeno, naj bi se zainteresirani čim prej prijavili. — Toplo priporočamo staršem, da nudijo svojim otrokom možnost udeleževanja v lepem in koristnem plavalnem sportu in jih vpišejo v tečaje plavalne šole MPK.

Jadran iz Ljubljane v Litiji. V letošnjem letu se v kroniki SK Litije zabeležujejo sami lepi uspehi. V nedeljski prijateljski tekmi SK Litija in SK Jadran so zmagali Litijani. Končni rezultat je bil 9:0 za Litijo, do odmora pa 2:0. Kakor povsod, se je tudi pri obisku tekme opazila naraščajoča draginja. Kriza prodira v vse sloje, ljudje se omejujejo povsod. SK Litija še ni nikdar pobral na vstopnici reči in piši le 96 din.

SK Ljubljana. Igralci I. moštva naj bodo ob 13. na postaji. Postava v omarici pri Sport Kmetu.

SK Slavija. Juniorji danes ne igrajo temveč imajo samo trening ob 9. I. moštvo igra z Marsom ob 10. na Iliriji. Vsi točno in sigurno. Posebej Žižmond. Načelnik.

Nazorni pouk o zaščitni razstavi

Na pobudo Prvega društva hišnih posestnikov se je večer popoldne zbralo na ljubljanskem velesajmu okoli objektov, v katerih je prirejena zaščitna razstava, mnogo občinstva, med njim posebno mnogo hišnih posestnikov in hišnih upraviteljev. Obiška se je udeležil tudi župan dr. Adlešič z več višjimi magistratnimi uradniki. O posameznih panogah varnostne zaščite pred letalskimi napadi so v posameznih oddelkih razstave predavali razni referenti, organi mestnega zaščitnega urada, tako posebno o sanitetnem delu in o prvi pomoči pri letalskih napadih in o varstvu proti strupenim plinom, nadalje o gradnji različnih zaklonišč, ki so v raznih sestavah nazorno postavljena na razstavi. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo tem kratkim, a jedrnatim izvajanjem, podprtim z nazornimi demonstracijami.

Pokazalo se je, da je nazorni pouk mnogo izdatnejši kakor še toliko teorije in pisane propagande. Mestni zaščitni urad bi moral ponovno dati občinstvu priliko, da se udeležijo takega nazornega pouka o tako važni zadevi in poskrbeti vsakokrat za obilen obisk. Posebno veliko zanimanje so kazali obiskovalci razstave za nazorne poskuse, ki jih je priredil domači izumitelj tako zvanega antiogina, to je tekočina, ki je namenjena za preprekanje strešnih konstrukcij. Kakor je s praktičnimi poskusi izumitelj pokazal, postane les, preplešan s to tekočino, absolutno negorljiv. Vzorci vročino do 2000 stopinj in šele pri tej vročini zoglemi, ne zgorejo pa ne. Izum je že patentiran. Tekočina je poceni in zato lahko dostopna za vsakogar, ki hoče zavarovati svoje lesne konstrukcije. Nadalje so tudi mnogo zanimanja zbužljali poskusi proizvodnje umetne megle.

Strela je zažgala kozolec

Mokronog, 15. junija
Te dni popoldne je zadel Mokronog in bližnje okolice huda nevihta z gromom in bliskom. Med nevihto je tresčilo v kozolec g. Bulca, ki je bil pri prči ves v ognju. Pod kozolcem so bili še štirje delavci, ki so baš izpraznjevali s senom naložen voz. K sreči se delavcem ni pripetilo nič hudega, le enega je menda malo oplazilo. Kozolec je kmalu pogorel do tal.

Na kraj požara so prihiteli domači gasilci, ki pa niso mogli ničesar več rešiti. V kozolcu je bila naložena komaj pokosena detelja tvorničarja g. Kalina, ki je vsa zgorela. Tvorničar trpi okoli 4000 din škode. Škoda na kozolcu pa je krita z zavarovalnino. Huda ploha je na polju naredila precej škode.

Novi grobovi

V Ljubljani je umrl upokojeni kurjač državnih železnic g. Franc Kokalj. Pogreb bo v terek ob 15. — V Ljubljani je preminil upokojeni poštni poduradnik g. J. Sterman. Pogreb bo danes ob 17. izpred zavetišča sv. Jožefa. — V 68. letu starosti je umrl v Ljubljani upokojeni poštni inšpektor g. Miroslav Brumat. Pogreb rajnega bo danes ob 16. izpred mrliške veže, Stara pot 2. — Dalje je preminil v Ljubljani krojaški mojster g. Ivan Kreč. Pogreb bo danes ob 18. iz zavetišča sv. Jožefa. — Rodbini g. Milovana Zajca je umrl sinko edinec Milčič. Pogreb bo danes ob 15. izpred splošne bolnišnice. — Rajnikim blag spomin, žalujočim naše sožalje!

SOKOL

Sokol I. Ljubljana-Tabor poziva vse člane in članice, ki so že sporečili svoje poiatke, naj takoj oddajo v društveni pisarni še članske legitimacije zaradi overitve, v kolikor tega še niso storili.

Koroški drobiž

Organizacija Hitlerjeve mladine je pozvala svoje člane, naj se javijo za možno delo v kmetijstvu. V celovškem okraju je bilo 160.000 kv. m doslej neizrabljenih parcel oddanih v obdelovanje. Večja površina je bila deljena celovški jetnišnici.

Najstarejše jekleno orožje izum starih Mitancev

Jeklo nikakor ni novejši izum. Francoski raziskovalci so med razvalinami Ras-Samre v Siriji odkrili, da so ljudje že okrog 1500. pred našim štetjem znali izdelovati jekleno orožje. Dokaz za to je prava jeklena bojna sekira, ki so jo našli med ruševinami.

Ljudstvo Mitancev, ki je takšne sekire uporabljalo in ki je imelo v tedanji Mezopotamiji s svojo bojevitostjo važno ulogo, takšnih sekir ni izdelovalo iz jekla samega, temveč iz železa, ki so mu dali pravo obliko, ga nato razžarili in shladili

z vodo, da se je spremenilo v jeklo. Sekira je bila na lesenem ročaju, in sicer je bila pritrjena nani z bronastim okovom, ki so ga vročega napeli na sekro in ga potem ohladili, da je ni spustil več.

Ta bronasti okov je okrašen z dvema levjima in eno merjaščevno glavjo. Mitanci so bili za svoj čas izumitelji važnih novih orožij in bojnih načinov. Slovci so posebno bo svojih bojnih vozovih. Razvili ne, med katerimi so našli sekiro, kažejo, da je bilo tam celo skladišče takšnih voz.



Potrti neizmerne žalosti javljam tužno vest, da nas je zapustil po dolgi bolezni naš nad vse ljubljani mož, oče, stari oče, brat, tast, gospod

FRANC KOKALJ

KURJAČ DRŽ. ZEL. V POKOJU

Pogreb nepozabnega pokojnika bo iz hiše žalosti, Ljubljanska ulica št. 35, k Sv. Križu v terek ob 15. uri. LJUBLJANA, dne 15. junija 1940.

Globoko žalujoci: FRANČIŠKA, žena; FANI, FRANC, ANICA, EDO, IVAN, JOZE, IVANKA, otroci; REZI, sestra, ter sinah; zetje, vnuki in vnučkinje ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Za premnogo dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadni izgubi ljubljenega očeta, brata, strica, gospoda

JAKOBA JURMANA

ZVAN. DRŽ. ZEL. V POKOJU

se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

Izrekamo globoko zahvalo g. dr. Crobathu iz Kranja, kateri nam je bil v najtežjem trenutku takoj na razpolago. Zahvaljujemo se vsem darovalcem krasnega cvetja, Sokolskemu društvu, Zg. Šiška za počastitve s številnim spremstvom in poslovnimi besedami, društvu Porezen in vsem, ki ste draga nam rajnega spremili k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 17. junija 1940 ob 6. uri v cerkvi sv. Roka v Dravljah.

LJUBLJANA, dne 15. junija 1940.

ZALUJOCI OSTALI



Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

K nebeškim krlitcem se je nenadoma preselil naš nad vse ljubljani sinko edineček

Milčič

K prezgodnjemu grobu ga spremimo v nedeljo, dne 16. junija 1940, ob 3. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnice k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

LJUBLJANA, dne 15. junija 1940.

Globoko užaloščeni
MILOVAN in HERTA ZAJEC



Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Brez posebnega obvestila.

Naznanjamo, da nas je po dolgi mučni bolezni za vedno zapustil naš ljubljani soprog, oče, stric in svak, gospod

Miroslav Brumat

inšpektor pošte v pokoju

dne 14. t. m. v 68. letu starosti, previden s tolažili svete vere.

K zadnjemu počitku ga spremimo v nedeljo, dne 16. junija 1940 ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže, Šlajmerjeva cesta 2 (Stara pot 2) na pokopališče k Sv. Križu.

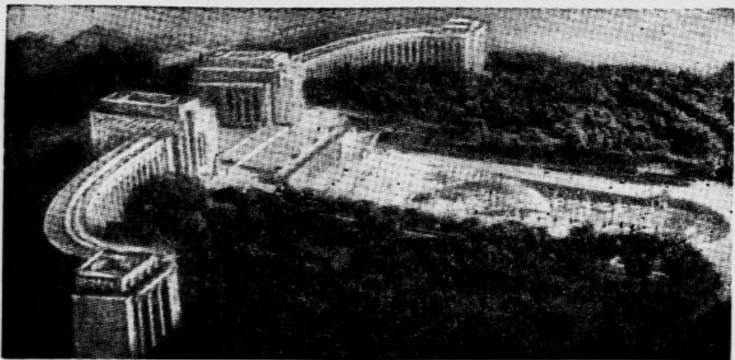
Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek ob 7. uri zjutraj v Frančiškanski cerkvi.

LJUBLJANA, CELJE, ŽUŽEMBERK, ZAGREB, ST. PETER pri GORICI, dne 15. junija 1940.

Zaluoja rodina BRUMAT

Pariz, prestolnica Francije

Usoda in razvoj Pariza skozi stoletja



Sloviti pariški „Trocadero“

Vojna usoda Pariza se je nenadno odločila: namesto pričakovane obleganja je presenetila svet novica o vkorakanju nemških čet v francosko prestolnico. Eno največjih in najlepših mest na svetu je zaseda tuja vojska. Prav pred sedemdesetimi leti so Pariz dolge mesece oblegale pruske čete (od 19. septembra 1870 do 28. januarja 1871). To je bilo v času, ko vojskovalci še niso mogli napadati iz zraka in ko so tudi utrdbe kaj zalegle. Očitno je, da je hotelo francosko vojaško poveljstvo pripraviti prestolnico usodo Varšave in se je uklonilo premoci... Po sedemdesetih letih je torej Pariz zopet v nemški oblasti.

Se pred nekaj dnevi...

Kako je bilo v Parizu, tem toplo utripajočem srcu Francije, v tistih dneh, ko so grmeli topovi ob Sommi in ko se je njih grmenje slisalo že v prestolnico Francije? O tem posnemamo iz francoskega lista nekaj vrstic, ki jih je spisal znani učenjak Paul Hazard:

»Tujci, ki imate tako radi Pariz, spomnite se njegovih podob, ki so vam postale domače, lepot, ki ste jih tolikaj ljubili, vrnite se na naše ulice, skušajte se v spominu znajti med nami. Ko ste se tako zopet znašli, se zberite v duhu in dopustite, da se pojavijo pred vami prizori novega življenja. Na tistih postajah, kjer ste izstopili ob koncu svoje poti v Pariz, tam, kjer ste klicali postrežke, kjer ste se začeli uvajati v pariško življenje, vidite sedaj Parizane in Parizanke, ki sprejemajo Belgijce, Holandejce in Francozce, pregnane iz njihovih vasi in mest in katerih vsak je še pod vtisom komaj preživljenih vojnih grozot. Le poglejte ceste, ki ste jih spoznali sredi ubrano lepih pokrajin, takih, kakor da bi se bile samo v vaše ugodje tako sestavile in izoblikovale, krajin z mičnimi vodami, ljubikimi bregovi in zelenimi ravninami. Zdaj jih dolga vrsta majavih avtomobilov, napolnjenih z žimnicami, pa vozov, ki jih vlečejo izmučeni konji, ročnih vozov, koles in pešcev polni z vso bedo, kar si je lahko mislimo. Poglejte naše junijsko nočno nebo: nenehno ga osvetljujejo žarometi, ki se obračajo zdaj sem zdaj tja, trga ga hrup detonacij, čuti se ogroženost in čaka nevarnost. Na obalah Seine ni več zapornih pešcev, neskrbnih spremljalcev, ki bi hodili za tem tekočim zrcalom vodovja; na Buljvarjih ni več ponočnjakov: Pariz je prazen in črn.«

Pariz in Francija.

Kdor ni bil v Parizu ali ne pozna Francozov vsaj iz njihove književnosti, si težko zamisli, kaj pomeni Francozom njih glavno mesto. Nobena druga država na svetu, do neke mere morda samo še Anglija, se s tolikimi čustvi in prenmognimi

vezmi ne odlepa svojega glavnega mesta. Rekli smo že, da je Pariz srce Francije, lahko pa bi tudi dostavili: njena glava. Tu se je v bleščajočih podobah velenesta osredotočila ne samo francoska, marveč tudi vsa evropska civilizacija, ki je skozi dolga stoletja dobivala prav iz Pariza toliko duhovnih izpodbud, idej in vzorov. Francija ima tudi druga značilna mesta, v katerih je način življenja manj mednarodni in bolj francoski nego v Parizu, toda v zvezi vsemu svetovnemu značaju francoske prestolnice je tu toliko izrazito francoskega, v njem sta se tako tesno združili preteklost in sedanost naroda, ki zavzema eno prvih mest v svetu, da se ne da s Parizom primerjati nič drugega v Franciji. A tudi med vsemi velenesti sveta je Pariz edinstven po svojem mestnem značaju, po ubrani lepoti svojih ulic in parkov, po dragocenih zbirkah v muzejih, po vsem utripu svojega bujnega življenja. V nekaterih mestih so še znamenitejša starina in še razkošnejše stav-



Panteon, častni grob zaslužnih francoskih mož

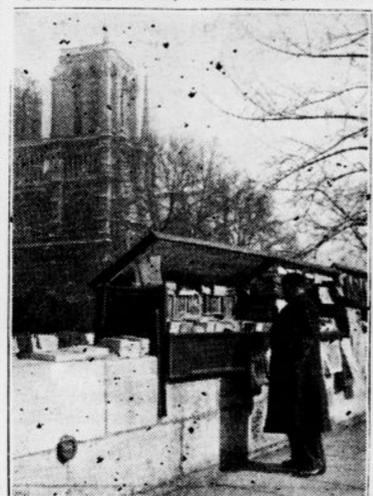
be; življenje je — kakor v Londonu ali v New Yorku — še bolj razgibano in promet po njihovih ulicah mogočnejši, toda nobeno mesto ne zapušča v dojemljivem popotniku toliko toplih spominov in v nobenem ni zapadna civilizacija dosegla tako ubranih in vabljivih oblik, kakor prav v Parizu.

Zato je vsak Francoz v provinci hotel videti vsaj enkrat v življenju Pariz in zato so skozi vekove prihajali vanj slavni in neslavni tujci, študirali na njegovih šolah, spoznavali francosko kulturo in se obogateni vračali v domovino, da bi tu razširili vzore, ki so se jih navzeli v Parizu. To so dejstva, ki jih ni moči zanikati.

Sedaj so se okrog »mesta luči«, kakor so Francozi s ponosom imenovali svojo bleščajočo prestolnico, zgostili najtemnejši oblaki, kar jih pozna njegova zgodovina.

»Maje se, a se ne potopi.«

To mesto ima dolgo in slavno preteklost. Na njegovem mestnem grbu je zapisano: Fluctuat nec mergitur. Maje se kakor ladja, a se ne potopi. Dvatisočletna zgodovina Pariza potrjuje ta znameniti rek. Pariz se je razvil iz starega galskorimskega mesta Lutecia. Da je bilo to mesto v rimski dobi že dokaj veliko in polno umetnostnih spomenikov, pričajo izkopanine in nekateri ostanki, ki jih še danes vidimo v mestu na levi obali Seine, tam, kjer se razprostira sloveča »latinska četrt«. Iz prvih stoletij krščanske ere ni ostalo nič spomenikov, samo imena mestnih četrti, cerkva in samostanov pričajo o začetkih krščanstva v Franciji. Tako je Montmartre, do nedavnega ena najveseljih četrti Pariza, dobil ime po mučen-



Značilna slika iz pariških predvojnih dni: knjižni trg pred katedralo Notre Dame

cih (Hrib mučencev), vrh sv. Genoveve, ki je zaščitnica Pariza pa pričuje o junaški ženi-svetnici, ki je rešila Pariz pred tujci in gladom. Na tem vrhu je danes Panteon, ki v njem počivajo najslavnejši možje Francije. Mesto je mnogo trpelo v času, ko so ga napadali Normani. Ze v srednjem veku je začelo rasti in prcvitati, kakor se je začela vedno bolj uveljavljati moč francoskih kraljev. Posebno se je razvil pod Filipom Avgustom, ki ga je obdal z mogočnim mestnim obzidjem in tako bolj zavaroval pred možnimi napadalci. V tem času se je jela razvijati prav v severni Franciji gotska umetnost, ki je dala tudi Parizu več še danes vidnih spomenikov veličine in lepote. L. 1257. je dal kralj Ludvik švetski dovoljenje za ustanovitev univerze: to je bil začetek »latinske četrti«, ki je bila od srednjega veka tesno v naše dni ena najznamenitejših študijskih središč sveta. Tu stoji palača Sorbonne, Francoskega kolegija in drugi sloveči kulturni zavodi, ki imajo svetoven pomen.

14. in 15. stoletje je bilo v Parizu zelo burno; nastopilo je razdobje težkih notranjih bojev, v katerih se je šele oblikovala prava Francija. Pariz je začel zopet mogočno rasti pod kraljem Henrikom IV. in Ludvikom XIII. Medtem ko so prejšnji vladarji živeli le začasno v Parizu, drugače pa so se držali v svojih utrjenih gradovih, je zdaj Pariz postal zopet sedež francoskih kraljev. Sloveči Ludvik XIV. je sicer znova prekinil to tradicijo, ki je v tedanjih razmerah silno koristila razvoju mest, in si je zgradil dvor v Versaillesu, vendar poslednji ni moglo nič več zadržati razvoja Pariza, ki je postal od stoletja do stoletja mogočnejši in lepši.

L. 1789 se je začela v Parizu revolucija, ki je imela velik upliv na ves zapadni svet, saj je uveljavila načela svobode in demokracije. Pod Napoleonom I. je Pariz dobil nov vzgon k rasti. V devetnajstem stoletju je silno zrasel in se razširil daleč v svojo okolico. Železniški promet, ki ga je zvezal na vse strani, je prispeval k temu velik delež. Pod drugim cesarstvom je dal prefekt Haussmann izdelati načrt, ki je položil temelje modernemu, velenstvenemu Parizu; v tem načrtu so se njegovi starinski deli srečno in ubrano prilagodili modernemu duhu, ne da bi zrtvovali to, kar je v njih slikovitost in lepota; nastali so znameniti bulvarji, središča velenstvenega prometa, razkošja in bleska, ki je opajal sičernega človeka.

saj je tu najbolj občutili mogočne uspehe moderne civilizacije. Za tem širokimi ulicami, za zabavišči na Montmartru in na Montparnassu, pa so se razprostirale tihe ulice delavnege meščana; tu je bilo poleg skromnosti in mirne sreče mnogo bede, zločina in vsega drugega zla, ki se mu ne more izogniti nobeno velenstvo.

Tudi po svetovni vojni je Pariz neugnanost raste in se olepševala na vse načine, ki jih omogoča sodobna tehnika.

Izmed novih stavb je treba posebej omeniti »Cité universitaire«, vseučiliščno mesto, v katerem so zgradile mnoge države za svoje dijaštvo posebne paviljone. Velika svetovna razstava l. 1937. je pokazala Pariz na višku njegovega razvoja in je izpričala v nepozabnih oblikah mnogoljivost in veličino današnje civilizacije, ki so nanjo padale že tedaj sence težke krize. Z vojno, ki se je začela dve leti pozneje, so se odprli pred njo strašni prepadi.

V Ameriki neprestano telefonirajo Vsako sekundo se oglasi po telefonu tisoč klicev, dočim jih pride v Evropi na človeka samo po 16 na leto

Njujorška telefonska družba je izdala zanimivo knjigo, ki podaja verno sliko o telefonskem in brzojavnem prometu na svetu.

Knjiga ugotavlja, da je na vsej zemlji 41 milijonov 90.347 telefonskih priključkov. Največ jih je seveda v Zedinjenih državah, in sicer več nego polovica ali 21 milijonov. Samo New York ima več telefonskih govornic nego vsa Francija skupaj in trikrat toliko, kolikor vsa Azija. Ameriškega poslovnega življenja si brez telefona sploh ni mogoče predstavljati, v zasebnem življenju pa ga uporablja vsek Američan tako, da odpade na vsakega državljanja Unije na leto povprečno 223 telefonskih klicev. Knjiga ugotavlja tudi to, da je telefoniranje v

L. 1814 so čete združenih evropskih vladarjev zasedle Pariz, v katerem so se Napoleonovi vojščaki hrabro branili. V drugi polovici 19. stoletja so ga Prusi oblegali več kot štiri mesece. Tudi takrat so se Parižani držali zelo hrabro. Ob tej priliki se je Gambetta v balonu dvignil v zrak in tako prišel v zgodovini po zraku zapustil oblegano mesto, da organizira pomoč pešajočim brambovcem in sestradanem prebivalstvu, ki je naposled uživalo meso mačk in podgan. Toda preden je Gambetta uspešno vojaško rešiti prestolnico je Pariz zaradi lakote podlegel Prusom. Med svetovno vojno je bil že evakuiran in pripravljen na najhujše, toda zgodil se je čudež na Marni in francoska vojska je pod vodstvom generala Joffra izbojevala zmago, s katero je bil Pariz rešen. Sedaj se čudež ni zgodil in Pariz doživlja isto usodo kakor l. 1814 in 1871.

Zedinjenih državah svedeja zelo poceni, zato je umljivo, da je telefon tam tako razširen, tako da se v njih vsako sekundo pri meri 1000 telefonskih klicev, v enem dnevu pa 91 milijonov. Za primerjavo naj povejmo samo to, da odpade v Evropi na človeka povprečno 16 telefonskih klicev — na leto.

V Ameriki odpade na človeka 4000 ped telefonskih kablov, na estalih starih celinah pa samo 200 podi. Skupna dolžina ameriških telefonskih prog znaša 92.850.000 milj. V Ameriki je tudi največ avtomatskih telefonov, namreč 9000. Medtem ko je v Evropi telefon v državnih rokah, je v Ameriki eden najdonosnejših virov dobička v zasebnih rokah.

Sanje po želji

Kaj meni o tem ruski dušeslovec Sergejev

Če si želite obnoviti nekdanja lepa doživlja, vsaj v sanjah, tedaj storite kakor ruski dušeslovec Sergejev. Mož velja v svoji domovini za zelo resnega znanstvenika, toda tudi prijetnosti življenja so mu všeč.

Pred časom je prebil dva brezskrbna tedna na Rivieri. Od tam je prinesel razen spominov ostanek nekega parfema in v Moskvi je svojemu službniku naročil, naj nekoč ponoči, ko bo spa, zljije zadnje kaplje te dišave na njegovo blazino. Sergejev naj bi ne vedel, kdaj se bo to zgodilo. Služabnik je storil, kakor mu je bilo naročeno, in res, še v tisti noči se je mudil Sergejev vsaj v sanjah spot na Rivieri. Šetal je ob morskem bregu, vdihaval morskii zrak in občudoval lepe ženske v kopalnih kostumih. Tako se je v tem poskusu združilo prijetno s koristnim in Sergejev je znova dokazal, da je mogoče z zunanjimi dražljaji, dišavami, zvoki itd., vplivati na sanje v določeno smer.

Angleški psiholog William Harvey je o

tem sveto prepričan. V nekem poročilu, ki ga je objavil pred kratkim, navaja celo vrsto uspešnih poskusov. Celotno kombinirane sanje so mu spele tako, kakor je sam hotel. Harvey se razume mimgrede tudi na slikanje. Nekega večera je položil paletu s raznimi oljnimi barvami na nočno omario, na odejo pa je kanil nekaj bencina. Ko je zaspal, se mu je sanjalo, da je stal v svojem ateljeju pred izvrstno lastno podobo, ki jo je sam napravil. In potem je po zaslugi bencinskega duha privozil avtomobil, iz njega je stopila mlada dama in Harveyeva sanjska slika ji je na moč ugaljala.

Drugokrat je angleški učenjak žvečil betel, ko je zaspal, a v sanjah, ki so sledile, so se mu oživele podobe na leta, ki jih je prebil v Indiji. Ogrevalna blazina na postelji pa je ob neki drugi priliki povzročila, da je v sanjah ponovno doživljal neznošno vročino, ki jo je čutil, ko je nekoč lezel v žrelo ognjenika Etna.

Živi mrtvec

Uganka Lassa Brandstrupa iz Kodanuja

V Kodanju živi neki Lars Brandstrup, ki se bori že mnogo let za svoje življenje, in sicer ne proti kakšni bolezni, temveč proti oblatem, ki so mu l. 1926. to življenje odedle. Zgodba se je začela tedaj, ko se je med vojaškimi obvezniki, ki so morali stopiti pred vojaške zdravnike, pojavil mož, ki je trdil, da se imenuje Lars Brandstrup in da se je rodil v malem norveškem mestu Hortemu.

Uradniki so nemalo presenečenemu rekrutu sporočili, da je umrl že l. 1926. Mladi mož je zahteval dokazov. Izročili so mu neko knjigo tehnične šole v Kodanju, iz katere je bilo razvidno, da je 5. januarja

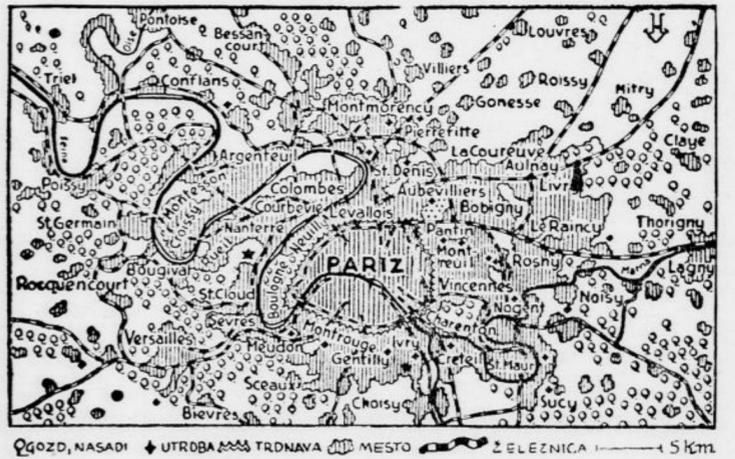
1926. zapustil to dolino solz. Dejstvo je, da se je Brandstrup rodil l. 1910. Kot sin danskih staršev na Norveškem. Krstili so ga in dali so mu dobro šolsko vzgojo. Toda pastor, ki ga je zapisal v matično knjigo, je že davno umrl in cerkveno knjigo je uničil neki požar. Starše in sorodnike je Brandstrup izgubil še kot otrok. Kako so prišle oblasti do tega, da so ga vpisale kot mrtvega, se do danes še ni pojasnilo. Trenutno vodijo Brandstrupa v uradnih knjigah samo »provizorno«, vendar upajo, da bodo rešili uganke okrog njegove osebe.

Američani pred 25 tisoč leti Novi izsledki moderne geologije

Po natančnem proučevanju najstarejših človeških naselbin v Novem svetu sta prišla profesorja Havardovega vseučilišča dr. Bryan in Ray do prepričanja, da je človek živel v Severni Ameriki že pred kakšnimi 25.000 leti. Raziskala sta Lindenmeierjevo dolino na severovzhodu Colorada, kjer so arheološki Smithsonovega zavoda odkrili veliko množico raznih človeških potrebščin poleg kosti izumrlih živali. Šlo je za lovsko taborišče ameriških pradojčinov, ki so v poltisočih zadnje ledne dobe lovili tu velike bizontove velblode in mamute. Geologi so ugotovili, da so ameriško ledno dobo prekinili vsaj trije daljši presledki, ko so bile podnebne prilike približno takšne kakor danes. Iste razmere so bile v Severni

Evropi, kjer pa so ugotovili štiri toplejša meddobja.

Bryan in Ray izjavljata, da se je napredovanje in nazadovanje ledovja v starem in novem svetu dogajalo istočasno ter je imelo po vsej priliki tudi iste vzroke, ki jih pa ne poznamo. Predzadnje je kolordsko ozemlje pokrilo z ledom pred kakšnimi 25.000 leti, kar so izračunali po usedlinah v ozemljih, ki so se po nazadovanju leda spremenila v jezera. Najdbe v Lindenmeierjevi dolini izvirajo brzkone iz dobe neposredno po tej predzadnji ledeni dobi. Še pred kratkim je znanost zavtrala naziranje, da bi ljudje živeli v Ameriki že v ledni dobi.



Zemljevid Pariza in okolice

Zmago Svajcar:

Tri matere

V našo vas se je naselila bolezen. »Nekdo«, ki še ni videl otroškega življenja takrat, ko se vlačijo po pesniških travnikih zimska megla, jo je prinesla v Antolicevo kočjo.

Na podstenu svoje kočje stoji v jutrnjem mraku mlada Antolicka in kliče gospodinjnjam, gredočim ozornic: »Cujete, naš Vinček je betežen! Otroški ogenj ga kuha. Kako mu naj pomagam? Pridite ga pogledat!«

Nekatero prislunhejo. Nekaj časa skimavajo, potem pa jih žene skrb za lastno dečo proti domu. Le Juškova Nana, ki nima dece, stopi v kočjo, pokriza malega bolnika in mu voščil dobro jutro. Potem tolaži Antolicko: »Veš, Liza, hudega ne bo nič. Vročina ga drži. Sira mi prinesi in hodnega platna od kakšne stare robače!«

Liza posluša in strmi proti postelji, v kateri leži njen triletini Vinček. Vinček iztegne ročice ter pronesi vode. Liza se obrne k vratom, z levim rokavom jope si obriše oči, z desnico pa odpre vrata in vsa trudna začne klicati moža: »Vinc, Vinc!«

Na pragu se zasveti ojenka. Gospodar je prišel iz hleva. Liza nadaljuje: »Vinc, prinesi nam z dil dedekovo robačo! Nana bodo pomagali našemu betežniku.«

Cez malo časa je vse pripravljeno. Nana odrga robači rokav, dene vanj sira in

počaka, da se odcedi sirotka, potem pa ga ovije Vinčku okoli prsi. Ko pokrije otroka, se obrne k Lizi: »Liza, to bo pomagalo. Preden bo ovitek suh, bo vročina padla, in Vinček bo dober!«

Iz Naninih oči sije vera. v Lizinih pa pod solzami upanje. Nana ve, kaj dela! Zakaj ne bi? Nekaj otrok je že ugrabila smrti. Ta Nana!

Nana odide. Liza gleda za njo v klanec. Cez čns se vsede poleg bolnika. Nanina vera ji daje upanje... Počasi zadremata oba, mali Vinček in mati...

Vetrič, ki tako rad zaškleneta z okenci v naših kočah, je potegnil mimo hiše in raznal meglo. Nekaj žarkov je prodrlo skozi slije, ki obdaja kočjo, v sobo, prebudilo Vinčka, pobožalo spečo mater in šlo zopet dalje...

Pred hišo je prignal gospodar Vinc od napajanja krvi in teličko. Ko je šel mimo okna, je radovedno prislunhnil. Tišina! Nič glasit! Urno je privezal živinčeta k lasim in skočil v sobo. Vinček je z ročico grebel po materinih lasih, na ustih je imel pene. Gospodar je zatulil: »Liza, otrok umira!«

Liza se je prebudila. Razumeti ni mogla ničesar. Topo je buljila zdaj v moža, zdaj zopet v otroka. Ni hotela verjeti moževim besedam. Sele, ko ji je Vinc zakričal nekaj o krstni sveči in zbežal po staro Cvetkovco, se je začela zavedati. Z napol blaznim pogledom je objela otroka, ga stresla za roko in zbežala iz sobe.

Preden se je vrnil s staro Cvetkovco, je bil Vinček že ves miren. Toliko, da sta mu prižgala svečo in strgala s prsi Nanin ovitek in že je zaspal za vedno. Stara Cvetkovca mu je zatislila oči, ga pokrivala, pokleknila k postelji in začela moliti: »Oče naš...«

Vinc sam ni molil. Skoraj surovo je zrl v otrokovo lice, na katerem se je igral svet krstne sveče.

Cvetkovca je odmolila. Po nekaj trenutkih trpke tišine je plašno vprašala: »Kaj bo rekla Liza?«

Vinc se je zdelil Mirno je stopil k otroku, ga pokrival in šel iskat svoje ženo.

Cvetkovca je vse pripravila, kakor je teba. Vinc je na skednju komaj našel Lizo. Preko krpavih ustnic katere si je reva zgrizla v blazini bolečini, je divje siknila: »Ste mu prižgali svečo?« Vinčev odgovor: »Smo, namesto tebe, jo je razdražil. Besno mu je zakrivala v obraz: »Naz sem ga rodila, drugi mu naj prižigajo sveče!« Več ni zmogla. Vinc jo je razumel. Počasi jo je spravil iz skednja nazaj k otroku.

Za opoldanskim zvonjenjem je zapel navček. Vsi so vedeli: v vasi je umrl otrok!

Zvečer, ko ugašajo lučke in se kočje po naših gričih pogrezajo v temo, delajo dekleta pri Antolicevih rože. Starejši sosedje molijo, le mati Liza molči. Okoli polnoči se razidejo. Vsi so trudni. Tudi domači. Pri Vinčku ostane stari molec Draš, ki počasi dramlje ob brleči sveči.

Drugo jutro ob zori vas zopet oživi. Vse je spet ko včeraj. Le na pragu pri Antolicevih ni Lize, ki bi klicala na pomagajne...

Ko je Vinčku poslednjič pel navček, so morali Lizo s silo vleči s pokopališča nazaj v prazno kočjo. Vaščani so se čudili: »Takšna žalost!«

Da ni bila stara Cvetkovca še isti dan, ki je pomagala Vinčku, pri svoji hčeri Feruniki na kolinah, bi se vas pogreznila v staro življenje. Ljudje bi še govorili o Vinčkovi smrti in o nesrečni materi Lizi, dčker jim govorica ne bi onemela ob skrbah za vsakdanji kruh. Zdaj po Vinčkovi smrti pa je zbolel še Ferunikin otrok. Tudi njega je cele tri dni kahal otroški ogenj. Četrty dan je šel na pragu svojega tretjega leta za Vinčkom.

Ko mu je pri fari zapel navček, so vaščani stisnili glave in se čudili: »V enem tednu drugi otrok!« Matere pa so skrbneje začele zavijati svoje dečo, jih gonile na peč in se bale otroškega ognja.

Stara Cvetkovca je bila vsa potrta. Vas je šepetala: »Cvetkovca je prinesla Ferunikinemu otroku Vinčkovo bolezen. Sin Tina, ki je živel še pri njej doma, jo je komaj spravil, da je šla kropit otroka svoje hčere. Zdelo se ji je, da jo vlečejo k sodbi. Vsa vas jo bo zevala.

Ni se motila. Komaj je pokrivala otroka, že je udarilo iz Ferunike: »Mati, vi ste nam prinesli bolezen!«

Cvetkovca se je obrnila: »Nisem, Ferunika!«

Ferunika stopi bliže in se vrže na kolena v obeh jih bliščijo solze. Cez razpokane ustnice pada sodba: »Nikoli niste marali, da sem se priženila k tej hiši. Mati, na svojih prstih ste prinesli smrt!«

Starka je ranjena. Če bi mogla, bi se branila z rokami in zobmi. Toda ne sme. Pri mrliču so. Oči so uprte vanjo. Starka se brani skromno, bolešno: »Ker sem rodila tebe, Ferunika zato nosim smrt!«

Ferunika zaplaka. Cvetkovca se obrne proti vsem.

»Ne veste več, kako sem pred leti rešila našega Tina, ko je umiral? Prav ti, Ferunika, si mu že tekla po svečo. Jaz pa sem zaklenila za teboj vrata, se vrgla pod Križanega in kričala: »Ne sveče? Bog, saj nisi tako mogočen, da bi mi vzal edinega sina...!« Potem sem butnila opotekajoče se v Tinovo posteljo. Tina se je prebudil. Se tisto leto je šel k vojakom!«

Ljudje v sobi so vztrepetali. Starka je končala svojo zgodbo. Zunaj se je večerilo. Na vse je padal mrak.

Stara Cvetkovca je poslednjič pokropila vnuka in odšla brez besede. V sobi je zatulila Ferunika...

V kočah na gričih so spet zabrele lučke... V našo vas se je nekdo prinesel bolezen. Tri matere plakajo: dve ob mrtvem, stara Cvetkovca pa ob svojem živem otroku.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopisi la ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka „Jutra“ odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obemem z naročilom, ali pa po poštni polonizni na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak „Jutra“, Ljubljana.

Letovišče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Hišo za letoviščarja ali upokojenca, prodam v mirnem svemem kraju, 5 sob, kuhinja, z nekaj zemljišč, z gospodarskim poslopjem ali brez. Via Rajhenburg, Naslov: Poštni predal 1855, Podsedra. 15145-38

Na Bledu

ali okoličam Bleda preko poletja, dve opremljeni sobi s kuhinjo v vili z vrtom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Letovišče«. 15157-38

Letoviško

stanovanje čez poletje, 2 sobi, kuhinja, opremljeno, ležem. Ponudbe pod »Prika za kopanje« na ogl. odd. Jutra. 15150-38

Mladinski penzionat

je odprt v Predvorju nad Kranjem, v najlepšem alpskem predelu Slovenije. Govori se nemško, na zahtevo tečaj angleškega in francoskega jezika. Možno se vse panoge sporta. Na željo se pošlje prospekt. — Pišite na naslov: Mary Gatti, Predvor nad Kranjem. 15250-38

Več sob

na Krki pri Stični oddam za poletno sezono Zajce Stična. 15315-38

Kdor si želi

miru, dobrega zraka in udobnega stanovanja po leg gozda, na Gorjenskem, naj takoj sporoči Markošku, Ljubno, Podnart. 15402-38

V mirni legi

tič Rogoške Slatine oddam sobo, po želji tudi dobro domačo hrano. Natančno se pozive v slaščičarni Novotny. 15633-38

Za danes se

prinoča gostilna pri »PANJU«, Vegova ul. 10. Pridite, prebrčite se! 15615-18

Pri Putriču

danes ples. Vsi vabljeni. 15585-18

Lepa mlada leta

ne bi šle leta, če na našo veselico ne pripelje ljubljeno družico. 15636-18

Gostilna Martine,

Zgor. Siška Danes koncert! Ples! Dvozna! Vrt! Boljša vina! Piska v papirki! 15498-18

Ali ste rojeni med leti

1859—1935? Citalci »Jutra«, rojeni med leti 1859 do 1935, se naprošajo, da navedejo svoje ime in točen datum rojstva. F. T. KARMAH, grafolog, čigar znanstvena raziskavanja so splošno priznana in obsežno komentirana v vseh listih, se je odločil, da priredi čitalcem »Jutra« senzacionalne napovedbe, na čijih osnovi zmorejo generacije, rojene med leti 1859—1935 popraviti svoj življenjski položaj in doseči srečo v vsakem pogledu. Ta objava je velike važnosti in nudi čitalcem edinstveno priliko, da si izboljšajo življenjsko srečo. Nepogrešljiva jasnovidnost grafologije vam bo pokazala: 1. Vaš značaj, njegove hibe, njegove kvalitete; 2. vaše poglede v ljubezni; 3. vaše izgled v špekulacijah, trgovini; 4. vaše izgled glede potomstva; 5. dolgotrajna življenja; 6. vaše prijatelje, vaše protektorje; 7. vaše neprijatelje, kritične obdolžitve; 8. potovanja, spremembe bivališča; 9. rodbinske neprilike; 10. vse, kar hočete vedeti o loterijskih uspehih. Stavite nekoliko važnejših vprašanj, ki vas najbolj zanimajo, in točne rojstne podatke. Vse zgoraj omenjeno dobite POPOLNOMA BREZPLAČNO, ako kupite od pisca njegovo najnovejšo knjigo »NAŠ ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«. Cena knjigi samo 30 din. Denar naj se pošlje naprej na čekovni račun št. 17455 na točen naslov: F. T. Karmah, Zalec.

Gostilna

na novo urejena z izbornim vinom domača kuhinja, moderno kegljišče, balinistično, vrt, trafika se toplo priporoča Marica Senica, Stročička ul. 22. 15506-18

Gostilna Poljšak

vabi vsako nedeljo in praznik na veselo zabavo z gozbo. Najmodernejše kegljišče. Vabljeno na klubi. 15549-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Aranžer

za modno trgovino dobi takoj mesto. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Zmožena«. 15367-1

Vrvarskega pomočnika

zanesljivega sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15286-1

Fotografskega pomočnika(ce)

negativ retušerja sprejem takoj. Ponudbe na Foto-fajpi, Maribor. Oddam retušerji tudi na dom. 15218-1

Pekovski pomočnik

mlaši, kateri bi razsneli opekarni kruh, dobi takoj mesto. — Vrečer, pekarna, Podkoren, Kranjska gora. 15185-1

Koncipijenta

z najmanj eno etno prako sprejme za čas od 1. septembra t. l. do 1. februarja 1941 odvetniška pisarna. Ponudbe do 1. julija na oglasni odd. Jutra pod »Advokatski koncipijenti«. 14737-1

Dijak — plavač

za nadzorstvo kopalnice naj se ponudi s liko na hotel Zanier Sv. Pavel pri Prebrodu. 15142-1

Samostojno kuharico

sprejem s 1. VII. ki bi kuhala za 3 boljše osebe in za 10 poslovnih navadno kmečko hrano. Prednost imajo tisti, ki so gospodinjstvo sodelovali po dogovoru. Naslov v vseh posl. Jutra. 15144-1

Elektromonterja

z daljšo prakso v visoki in nizkonapetostnih napravah sprejme Električna Fa. a. d. Maribor. Pisarne ponudbe je nasloviti na prednji naslov. 15365-1

Prodajalko za slaščičarico

mlaibo moč, ki je v sprejemni tpejuna, sprejem takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 15363-1

Pošteno dekle

pridno, ki zna nekaj kuhati in ima veselje do vrta, dobi takoj službo pri tričlanskem družini. — Naslov v ogl. odd. Jutra. 15374-1

Tapetniškega pomočnika

sprejem takoj. Pileec Ivan, tapetnik. Zglasiš se je pri »Bore, pohištvo Vižmarje - St. Vid nad Ljubljano. 15379-1

Frizer, pomočnik

sprejem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15339-1

Ali ste rojeni med leti 1859—1935?

Citalci »Jutra«, rojeni med leti 1859 do 1935, se naprošajo, da navedejo svoje ime in točen datum rojstva. F. T. KARMAH, grafolog, čigar znanstvena raziskavanja so splošno priznana in obsežno komentirana v vseh listih, se je odločil, da priredi čitalcem »Jutra« senzacionalne napovedbe, na čijih osnovi zmorejo generacije, rojene med leti 1859—1935 popraviti svoj življenjski položaj in doseči srečo v vsakem pogledu. Ta objava je velike važnosti in nudi čitalcem edinstveno priliko, da si izboljšajo življenjsko srečo. Nepogrešljiva jasnovidnost grafologije vam bo pokazala: 1. Vaš značaj, njegove hibe, njegove kvalitete; 2. vaše poglede v ljubezni; 3. vaše izgled v špekulacijah, trgovini; 4. vaše izgled glede potomstva; 5. dolgotrajna življenja; 6. vaše prijatelje, vaše protektorje; 7. vaše neprijatelje, kritične obdolžitve; 8. potovanja, spremembe bivališča; 9. rodbinske neprilike; 10. vse, kar hočete vedeti o loterijskih uspehih. Stavite nekoliko važnejših vprašanj, ki vas najbolj zanimajo, in točne rojstne podatke. Vse zgoraj omenjeno dobite POPOLNOMA BREZPLAČNO, ako kupite od pisca njegovo najnovejšo knjigo »NAŠ ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«. Cena knjigi samo 30 din. Denar naj se pošlje naprej na čekovni račun št. 17455 na točen naslov: F. T. Karmah, Zalec.

2 samostojna ključ.

elektr. in avto-geno varila, sprejme takoj — Kunstel, Bled. 15406-1

Mehanika

za centriranje in montžo kočes sprejem takoj. Ponudbe pod »Sposoben« na oglasni odd. Jutra. 15409-1

Postrežnico

ki bi tudi prala, iščem k manjši družini na Brinju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15618-1

Frizerko

dobro izurjeno vseh v stroko spadajočih del. Išče za trg. Rozka Schneider, Dremžale. 15613-1

Snažilko

za pomočno delo išče go stitna Figovec. Sposobna starejša ženska naj se osebno oglasi. 15610-1

Natakarico

pridno in pošteno, ki bi prevzela na račun potrebnemu za takoj. Po nudbe s sliko na restavracijo Ballen, Kranjska gora. 15611-1

Sobarico

za vsa hišna dela, sprejemem Nastop 1. julija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15616-1

Prikupno damo

mlaibo, solidno iščem za kakih 6 tednov kot spremljevalko v Dalmaciji. Prosta penzija in drugi stroški ter honorar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Družabna«. 15284-1

Zanesljivemu urarju

oddam stalno delo na dom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Urar«. 15248-1

Varčna ženska

preprosta, ki želi skupno življenje s 50 letnim ločenem naj javi zasl. ogl. odd. Jutra pod »Skupnost«. 15302-1

Safarja

(oskrbnika), resnega, izurjenega v vseh panogah gospodarstva, posebej no v kmetiji, sprejemem. Prednost imajo tisti, ki imajo dobro prakso v kmetiji. Ponudbe poslati z zahtevami na ogl. odd. Jutra pod »Hmelje«. 15404-1

Lesnega praktika

ki ima že nekaj prakse ter se spozna pri lesu ter sprejemem. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Praktikanti«. 15405-1

Soferja — mehanik

dobrega vozača, sprejemem k tovarnemu in poslovnemu avtomobilu proti dobri plači. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vozača«. 15403-1

Brivskega pomočnika

sprejem takoj. Ivan Herlak, Sv. Petra c. 76. 15385-1

Čevljarkega pomočnika

dobrega in hitrega, sprejemem v stalno službo. — Perc, Čevljarstvo, Sevnica. 15416-1

Modistko

sprejem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15421-1

Frizerko

sprejem takoj v stalno službo. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Dobra ondulerka«. 15412-1

Dekle

od 25 do 30 let, ki se razume na gospodinjstvo sprejemem. Gostilna Ravbar, Bežigrad, Stančičeva ulica 2. 15492-1

Krojarskega pomočnika

samo z dežele sprejme takoj Tomšič Josip Novljanec, Sv. Petra c. 14. 15251-1

Vzgojiteljico

k 2 in pol letnemu dečku z znanjem nemškega in srbskega jezika — iščem. Ponudbe s sliko na Rudolf Gutmann, Strojarski trg pri Priljubljenem 14. 15251-1

Računovodja in korespondent

veleposvetno na Dolenski in računovodja in korespondent, večje za slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Uren strojevit se ter mora obvladati perfektno nemško in slovensko stenografijo. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Računovodja«. 15296-1

Nuino potrebujem

gostilniške kuharice, pri vseh službah, natakarice in izveščeno blagajničarko. Posredovalnica Oerine Ljubljana, Aleksandrova cesta 7/II. 15458-1

2 samostojna ključ.

elektr. in avto-geno varila, sprejme takoj — Kunstel, Bled. 15406-1

Mehanika

za centriranje in montžo kočes sprejem takoj. Ponudbe pod »Sposoben« na oglasni odd. Jutra. 15409-1

Postrežnico

ki bi tudi prala, iščem k manjši družini na Brinju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15618-1

Frizerko

dobro izurjeno vseh v stroko spadajočih del. Išče za trg. Rozka Schneider, Dremžale. 15613-1

Snažilko

za pomočno delo išče go stitna Figovec. Sposobna starejša ženska naj se osebno oglasi. 15610-1

Natakarico

pridno in pošteno, ki bi prevzela na račun potrebnemu za takoj. Po nudbe s sliko na restavracijo Ballen, Kranjska gora. 15611-1

Sobarico

za vsa hišna dela, sprejemem Nastop 1. julija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15616-1

Sposobnega soferja

in vestnega sprejemem v službo za tovorni avtomobil z generatorjem na leeno oglje. Točneje informacije daje: Rudarska zbirna Bohemija, Ljubljana, Miklošičeva c. 15 ali ravatelj stroj. rudnika Pečovnik pri Celju. 15533-1

Mehanika soferja

za koleca sprejme takoj Franc Kristan, mehanik na delavnica Tyrševa c. 54. 15539-1

Šiviljske pomočnice

samo prvostarne sprejemem takoj modni salon Rozman Jelka Cesta 29. okt. 23. 15562-1

Kuharica

poštena in zanesljiva do bi takoj mesto pri manjši rodbini na deželi. Ponudbe na pod. Jutra v Celju pod »Nastop takoj«. 15692-1

Urarskega pomočnika

dobrega z dobro plačo sprejme za stalno Jakob Mulavec, Maribor, Kranjska Petra trg. 15658-1

Prodajalka

izurjena za delo ki ima veselje do mesarstva in delikatose prikupljiva — dobi takoj mesto. Franc Ocvirk mesar Povšetova 38, Ljubljana. 15680-1

Delniška pivovarna Sarajevo

potrebuje za takoj izkušene pivarskega pomočnika. Prednost imajo neženjeni in kateri so z deli v pivovarniških podjetjih in poznajo delo v vseh oddelkih. Ponudbe z opisom dosežanj dela in zahtevni plači poslati na Pivovarno, Sarajevo. 15588-1

Perico

sprejem na dom. Borštnikov trg št. 2, gostilna. 15528-1

Dva plesarska pomočnika

sprejme Genussi, Gregorčičeva 17. 15534-1

Brivskega pomočnika

sprejme takoj salon Merlak Sv. Petra cesta 76, Stalna služba. 15512-1

Gospodično

izučeno prodajalko ali začetnico s trgovskim tečajem pošteno in zelo razgovorno sprejemem takoj. Plača 900 din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15638-1

Vezilje in učenko

prvostarne, sprejemem, Atle za perilo Tša Cep, Maribor, Tyrševa 6. 15659-1

Sofer

vsestransko izurjen, zanesljiv in trezen, po možnosti samski, dobi takoj službo. Ponudbe s prepisi spricval na podružnico Jutra v Celju pod značko »Sofer«. 15654-1

Vrtnar

dober, trezen, ki bi opravil tudi vsa hišna dela dobi takoj stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vrtnar«. 15504-1

Kamnosekega pomočnika

in brusarja za granit sprejemem. Franjo Kunovnar kamnoseštvo Ljubljana, Sv. Križ. 15520-1

Krojarskega pomočnika

prvostarne za velike koma de proti dobri plači sprejme nuino modni atelje »Chevaliere, Ljublj., Tavčarjeva 4. 15670-1

Službe išče

Beseda 50 par, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Mesar in prekaževalec

polnopravni samostojni vlen obveščanja z ljudmi, zanesljiv in simpatičen, intenziven, abstinent, vdoven, sigurne ga nastopa želi namestiti v strok. skladiščnik ali »šifro«. Oferte prosit pod »S« v kopirani bome na ogl. odd. Jutra. 15461-2

Pekovski pomočnik

zmožen vsega dela išče zmožen vsega dela. P. Pavlin Jeranova 2, Ljubljana. 15453-2

Frizerski pomočnik

izurjen trgovine mešane za blava želi dobiti mesto kjerkoli. Voljašine prost. Naslov v vseh posl. Jutra. 15471-2

Kletar, sodar

dobi mesto takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trezen in zanesljiv«. 15459-1

Absolventka

dvoletna gosp. šole želi službo kot pomočnica kuharica v hotelu ali restavraciji. Naslov v vseh posl. Jutra. 15304-2

Kuharica

dobro gospodinja gre k ohranikom ali samostojni nemu gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 15320-2

K otrokom

iščem zaposlitve. Govorim samo nemško. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »S«. 15601-2

Gospodična

izveščana v isni stroki z znanjem državnega in nemškega jezika ste nografije, strojeplava, knjigovodstva in korespondence išče premešne nja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »S«. 15227-2

Absolventka

srednje šole z malo maturo ki ima dvoletno pisarniško prakso je dobra računarica in strojeplava išče mesto pri večjem podjetju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalno mesto«. 15231-2

Dekle

vajeno vseh hišnih del želi zaposlitve kjerkoli. Naslov v vseh posl. Jutra. 15240-2

Minariski mojster

in pomočnik išče službo poslovoje. Vzame tudi milin v najem. Naslov v vseh posl. Jutra. 15362-2

16 letno dekle

podobno, išče službo v gostilni ali pri privatnih ljudih, kjer bi se ukvarjala kuhinja in pospravljala. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Maribor«. 15364-2

Komorni sluga

in sofer marilij s prvostarnimi spricvali, govori več jezikov, išče službo. Ponudbe pod »Zanesljiv sluga« na ogl. odd. Jutra. 15371-2

Kmečke dekle

pop

Pomlad se budi...
ČUVAJTE SVOJE ZDRAVJE
 NAJSIGURNEJŠA ZAŠČITA
 AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

Vrtne sončnike
 izdeluje počeni od Din 108
Bela Fettman, ZAGREB, Masarykova 9.

Zahtevajte praznični ilustrirani katalog!

Barvarski inženjer
 jugoslovanski državljani, star 28 do 35 let, se išče za večje podjetje. — Ponudbe pod »Barvarski inženjer« na »Inserta« reklamni zavod, Zagreb, Jelačićev trg 3.

Dobro vpeljana
špecerijska trgovina
 na prometnem prostoru Maribora se radi družinskih razmer ugodno prodaja. Ponudbe pod »Ugodna prilika« na podružnico »Jutra« Maribor.

MOŠKI!
 Pri spolni nesposobnosti, pri spolni slabosti poskusite hormone ptilule
 »HORMO-SEKS«
 Dobiva se v vseh lekarnah. 30 pilul 34 din, 100 pilul 217 din, 300 pilul 560 din. Zahtevajte same prave in originalne HORMO-SEKS ptilule! Po pošti diskretno razpošilja
Lekarna Bahovec, Ljubljana.
 Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VISIT«, Zagreb, Langov trg 3.
 Ogl. reg. S. br. 5646-3b

Trstje za strope
 parkete, bakulo, strešno lepenko, bitumenjuto, bitumen, lesni cement, katran, karbolinaj, JUGOLIT-plošče za predelne stene in izolacijo — in razna sredstva za izoliranje dobite najceneje pri
Jos. R. Puh, Ljubljana
 ZALOGA PARKETOV.
 Gradaška ulica 22 Telefon 2513

Krapinske toplice
 zdravilo z gotovim uspehom revmo, protin, ishias, ženske bolezni itd. Odprto do sredice aprila do sredice oktobra. Za časa pred- in posezone znatni popusti! Nizke cene in pavšalne kure. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice; odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekti na zahtevo preko uprave kopaljšča in vseh potniških uradov.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
 GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
 ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
 ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Električne štedilnike **„Sigma“**
 hladilne naprave, motorje in vse ostale električne naprave dobavlja s skladišča
Jugosl. elektr. d. d. BROWN BOVERI
 Telefon 24-42 LJUBLJANA Tyrševa cesta 12

KLISEJE ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljien. **Zgodbe brez groze**
 Klavund. **Pjotr-Rasputin**
 Ravljien. **Črna vojna**
 Thompson. **Sivko**
 Majerjeva. **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
 Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
 KNAFLJEVA ULICA 5

MICHEL ZÉVACO: 140
Don Juan
 ROMAN.

Lubin je bil sin trgovca z obleko, ki je imel svojo prodajalno poleg »Vedežvalke«; kadar je bila Zavota v gostilni, se ni ganil iz njene bližine in je porabil vsako priliko, da ji je potihoma govoril vse lepe reči, ki same od sebe uhajajo iz srca na jezik. Zavota in Lubin sta bila zaročena. Dogovorjeno je bilo, da bodi prihodnji mesec njuna svatba.

Corentin je položil mošnjo na mizo, rekoč: »Evo vam deset tisoč liber, gospod. Ostalih trideset tisoč sem zaklenil v skrinjo...«

Deset tisoč liber... trideset tisoč liber... Perilarica je pri teh besedah radovedno dvignila glavo, in prostodušne oči so ji za trenutek obstale na mošnji. Nalavno je vzdihnila in se znova lotila dela. Jakomin ni videl ne Zavote ne Lubina. Oči so mu željno obvisle na steklenkah, ki sta stali pred donom Juanom, nato pa so preskočile na krožnik.

»Gospod,« je dejal, »ta damjak je še nedavno tega veselo in srečno skakal po gozdu. Čudno je, da se ljudje ne znajo preživljati drugače kakor z ubijanjem in ropom. Da živiš, moraš ubijati. Ta zločin je, če prav premislim...«

»Molči,« je rekel don Juan; »mar pojdi v kuhinjo gledat, ali ne najdeš tam še kakega damjaka, srnjaka ali piščanca, da si z njim privežeš dušo, čeprav je takšnih ljubkih živalic škoda za tvojo nenasitno požrešnost.«

»Ze tečem, gospod, ze tečem!...« In Corentin je zdrljal iz izbe.

»Verjemite mi, prelepa Zavota,« je nadaljeval don

Juan, »srce, ki vam ga ponujam, ni nikoli doslej okusilo prave ljubezni. Sele odkar gledam vas, teh nekaj minut...«

»Ali, vaša svetlost, koliko časa že delam v tej izbi za gospo Gregorjevo!«

»Saj to sem hotel reči; najbrže sem vas opazil tudi kje zunaj, na ulici ali v kaki drugi hiši...«

»Morda pri gospe Jeromi Dimanchevi?«

Don Juan je perilarico napeto pogledal in videl, da ne misli nič hudega.

»Da, da,« je vzklilnil. »Spominjam se celó, da sem prav od te častite gospe zvedel vaše drago ime, ki mi od tistih dob neprenehoma sili na ustnice. Ali je na svetu še kakšno ime lepše od vašega, Zavota? Sicer pa: vse, kar je vašega, me grabi za srce in me navdaja s čudno ganjenostjo, ki si je ne morem razložiti. Oh, Zavota, mila Zavota, ko bi se moral zdajle odreči radosti, da vas vidim, bi umrl!«

»Ali, visokost, kaj niste prejle dejali, da je šele nekaj minut, kar ste me opazili...«

»Jaz, mnogo dni je tega, sem rekel! Nekaj mesecev! Oh, neumljena Zavota, kaj vam je, da me tako mučite? Torej hočete, da izdihnem tu, pred vašimi očmi?«

»Ubogi fant!« je zamrmrala Zavota sama pri sebi. »Zavota! Zavota!« je z drhtečim glasom rekel Lubin, »domov bo treba. Tvoj čas je minil.«

»Naprej pojdi,« je dejala Zavota. »Takoј pridem za teboj.«

»To srce,« je mrmral don Juan, »to srce utriplje samo za vas; sprejmite ga v dar, ko ne more živeti za nikogar drugega več na svetu. Poglejte moje solzne oči, Zavota. Poglejte moje drhteče ustnice in povejte mi, odkod prihaja ta sladki nemir, ki mu še nisem občutil enakega...«

Pobesila je glavico. Lica so ji bila vsa rdeča od zadovoljstva. Sama pri sebi je pomislila, da ni nikoli

nikjer slišala tako mamljivega glasu in tako mehkkih, prijetnih besed.

»Kako naj vem?« je odgovorila.

»Jaz vem, odkod. Po vsem, kar sem slišal, sklepam, da je tega kriva ljubezen... Da, bogme, tako mi vseh angelov in svetnikov, ljubezen je... Ljubim vas in umrl bom, če mi ne nameravate vrniti ljubezni za ljubezen...«

»Zavota!« je zaprosil Lubin. »Ali ne vidiš, da je čas?«

»Takoј, takoј!« je rekla Zavota.

»Tako zali ste,« je zamrmral don Juan s še tišjim, še bolj vročim glasom, »tako lepi ste s svojimi očmi, podobne zvezdam, in svojo lilijasto, rožnato poltjo! Oh, lišpal vas bom kakor princeso. Vašim drobnim prstkom je treba prstanov, na vaša nežna zapestja se spodobijo zlati obročki. Lepota, kakršna je vaša, bi se smela kazati očem samo v svili in žametju. Jaz, Zavota, jaz edini vas morem izpremeniti v pisanega metulja, za kakršnega ste ustvarjeni...«

Don Juan je kakor po nerodnosti sunil z roko v mošnjo, da je padla na tla. Zlatniki so zažvenketali, in Zavota je naglo vrgla oči na mošnjo, ko jo je don Juan položil nazaj na mizo. Nato je vzdihnila:

»Kaj pomaga vse to! Zaročena sem z Lubinom...«

»Zaročeni ste? Torej bodite odsihodob moja zaročenka, moja nevesta, moja ljubljena žena. Se to uro hočem govoriti z vašo spoštovano mamo...«

»Joj meni!« je rekla Zavota. »Sirota sem in živim sama, brez očeta in matere.«

Dona Juana je izpreletelo.

»Nu,« je dejal, »torej moram govoriti nocoj z vami samimi. Treba je. Zvedeli boste, kdo sem, kolikanj vas ljubim in kaj mislim storiti za vas; in ako me uslišite, ako čutite zame le trohico ljubezni, ki gori v mojem srcu, se skupaj dogovoriva, kdaj bodi najina poroka.«

»Zavota! Ali greš, Zavota, ali ne greš?« Je zamlklo rekel Lubin.

»Grem!« je rekla Zavota in vstala. »Če gre za poroko,« je naglo zamrmrala, »tedaj pač ne morem drugega kakor poslušati vas.«

»Drevi pridem!« je šepnil don Juan. »Vem, kje stanujete!...«

»O!« je pomislila uboga Zavota. »Ve, kje stanujem. To je pač dokaz, da me že dolgo sledi, ne da bi kaj slutila, in da me ima rad!«

Odšla je; Lubin jo je spremljal, nekoliko zadaj pa je stopal za njima don Juan, ki je bil v naglici pozabil svojo mošnjo s pištolami na mizi. Mojster Gregor je opazil mošnjo in poklical ženo. Ko sta jo pretehtala, otipala in presenetljivo točno ocenila, koliko je v nji, sta se gostilničar in njegova družica spogledala.

»Saj sem ti rekla,« je dejala gospa Gregorjeva, »da je treba temu plemiču prav tako zaupati kakor samemu kralju!«

»Da,« je menil mojster Gregor, »in kadar bo spet vprašal za svoj račun, mu ga kratko in malo odbijem.«

Nato je gospa Gregorjeva odnesla mošnjo k Jakominu Corentinu, med tem ko je mojster Gregor ježno nadrl nekega solarja, ki je tisti mah stopil v gostilno:

»Ven se spravi! Foberi se, razen če imaš denar, da plačaš, kar si dolžan... Zaradi tebe ne bom hodil beračit!«

Solar je skremžil obraz, pobesil glavo in odšel.

»Kaj bi bilo,« je nadaljeval mojster Gregor, »ko bi dajal na upanje! Nič ne dobi nič, ne solar ne vojvoda ne knez. Takšno je pravilo pri »Vedežvalki!«

Po ulici svetega Dioniza sta Zavota in Lubin brez naglice stopala vstric.

Doleti nosite samo lahke obutev

35 35425-8405
 Udobni čevlji iz močnega platna z gumastimi podplati in petami.

79 8337-2608
 Gospodom se dobro podajo k novi obleki ti čevlji iz sivega platna z usnjenimi podplati.

35 5981-44800
 Praktične otroške sandalice iz usnja, z močnimi usnjenimi podplati. Nemirni deci za igre in sprehode.
 od št. 23 do 26 . . . Din 35.—
 od št. 27 do 30 . . . Din 45.—
 od št. 30.5 do 34 . . . Din 49.—
 od št. 34.5 do 38 . . . Din 59.—

69 5985-13121
 Okusno izrezani čevlji iz finega belega usnja, z usnjenimi podplati in nizkimi petami. Idealni za poletne dneve.

99 5965-55154
 Okusne ženske sandale za poletne dneve, z usnjenimi podplati in nizkimi petami.

99 8327-24684
 Čevlji za gospode iz sivga ali rjavega semiša ali usnja, okrašeni z luknjicami.

12 361-13841
 Divne otroške sandalice iz finega belega usnja, z močnimi usnjenimi podplati. Trpežne, a vendar zelo poceni.
 od št. 23 do 26 . . . Din 49.—
 od št. 27 do 30 . . . Din 59.—
 od št. 30.5 do 34 . . . Din 69.—
 od št. 34.5 do 38 . . . Din 79.—

8 DRAGAN
 Solidne moške bombažaste nogavice v raznih desenh.

RUŽA
 Trpežne in močne bombažaste nogavice. Za delo in dom.

Patata

Zložljiva postelja:
 Postelja se v hipu sklene v ročno prtijago in je porabna za vse slučaje: v stanovanju, za vrtove, terase, kopaljšča, lovskie in turistične kočee, weekend hiše, vojaštvo, bolnice in zaklonišča. Konstrukcija prenese 400 do 500 kg obtežbe. Velikost 195 x 80, tehta 9½ kg, cena din 360.—, Velikost 185 x 75, tehta 8½ kg, cena din 350.—. Postelje si za časa lahko ogledate na protiletalski razstavi v prostorih Ljubljanskega velesejma. — Izdeluje in dobavlja izključno samo lastnik patenta
FRANC KRELJ — KRANJ

ZRAKOPEOVNA POŠTA ZA JUŽNU AMERIKU

Vsak četrtek odhod iz Rima v Rio de Janeiro s priključkom v Brazilijo v vse južne in severne ameriške države, katere posle opravlja CONDOR in PAN AMERICAN AIRWAYS. Linee Aeree Transcontinentali Italiane S. A., Rim.

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob nenadomestljivi izgubi našega ljubljenega moža, očeta, sina, strica in svaka, gospoda

Krašovca Alojzija

posestnika in gostilničarja

ga obsuli s cvetjem ter počastili na katerikoli način njegov spomin, in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti — naša najiskrenejša zahvala.

Posebno se zahvaljujemo oč. duhovščini, g. zdravniku dr. Hribarju Mirku za pomoč, strežništvu ter pevcem za žalno petje.

Sveta maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 17. junija 1940 ob 7. uri v cerkvi sv. Petra.

LJUBLJANA — KORITNO pri BLEDU, dne 16. junija 1940.

Zaljubljeni: **METKA, roj. BERNARD — žena; ALOJZIJ, LJUBO — sinova; rodbine KRAŠOVEC, OPREŠNIK, BERNARD, in ostalo sorodstvo.**